

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Bol dumanlı,
yeni Harman
yeniharman@leman.com.tr

1 Aralık Cuma Sayı: 101 • 2.50 YTL KDV Dahil

husussi kokulu, filtresiz gazeteniz

**İSYAN
A.P.
49**

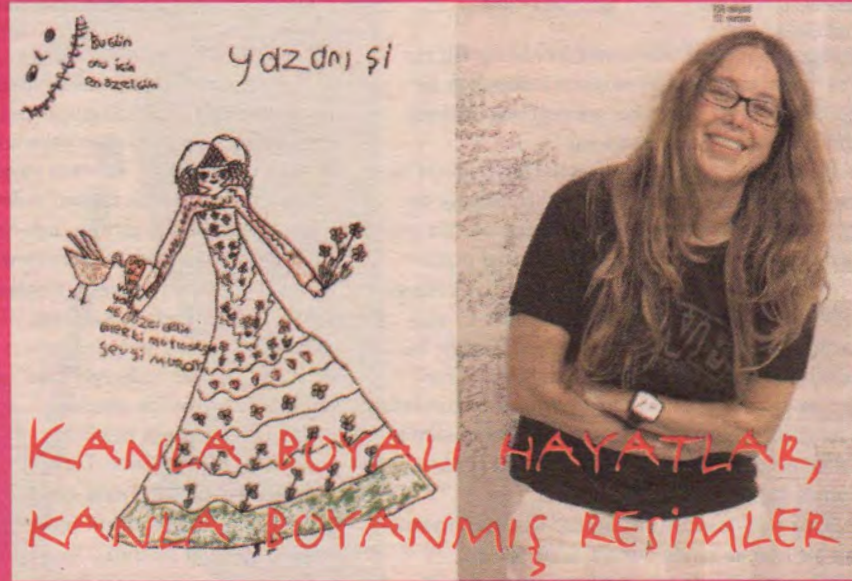
Prof. Yalçın Küçük:
İsyan yoksa mizah yoktur.
Mizah yoksa isyan yoktur.
Ve çok acı, mizah yoksa, aydın yoktur.
Ve ne yazık ki, buradayız.

80'li yıllarda hocası Edip Yüksel:

**“Adnan bir
AIDS veya
menenjit
virüsü”**

Devletin yazarı olmasın ama
AB'nin de yazarı olmasın

**SERDAR TURGUT ve
SAPIK TRENİ ya da
hayalindeki
Japonya**

Serdar Turgut ve Sapık treni

9 Kasım tarihinde Akşam Gazetesi'nde yayınlanan Serdar Turgut'un "Sapıklığın Doktorasını Yapıyorum" yazısını okuyunca bir feminist olmaktan ziyade bir Japon olarak birkaç söz söylemek istedim.

Bu yazıyı okumadan birkaç saat önce Japonya'nın çeşitli kentlerinde düzenlenen Dünya Bayanlar Voleybol Şampiyonası'ndaki Türkiye-Japonya maçını heyecanla izliyordum. Hem yeteneği ve gücü hem de güzelliği ile bizi hayran eden Türkiye Milli Takımı, ev sahibi Japonya Milli Takımı önünde boyun eğmek zorunda kalsa da sunduğu başarılı performans ile beni bile gururlandırdı. Ortadoğu-İslam ülkeleri kategorisine sıkıştırılmış Türk kadınların imajının, İranlı kadınların imajı ile aynı olduğuna inatla inanana- rın bulunduğu bu toplumda böyle aktif, yetenekli ve güçlü rakip olarak karşımıza çıkan kadınların var oluşu; tek tip imaj zorlamasını bozmakta.

Aslında buraya kadar yazdıklarımın bugünkü konumla doğrudan alakası yok. Ancak maçın heyecanından sonra rastladığım Serdar Turgut'un yazısının moralimi bozduğunu dile getirmek istedim. Vücut yapısı olarak Japon voleybolcuların asla yapamayacağı Neslihan'ın güçlü vuruşlarına hayran kaldım ama Serdar Turgut'un buluşu moralimi bozdu. Neslihan Demir Darnel, kendi vücut yapısına ve yeteneğine tam uygun yolunu seçmişken ne yazık ki Serdar Turgut yanlış yola sapmışa benziyor.

İnsanlar bilmediği tanımadığı diyarlar üzerine hayaller kurar. 19. yüzyılda Fransız ressam J.A. Dominique Ingres, Osmanlı haremının resmini hayal ederek çizmişti. Günümüzde Türkiye'nin bir gazetecisi "normal sapıklık" üzerine araştırma yaparken Japonya'daki seks dükkanlarını araştırma gereği duyarak, yazısına kitaptan alınma kısa etek giymiş, erkeklerin arzusuna kendilerini sunmuş iki küçük kızın (sübyan) resmini koyuyor.

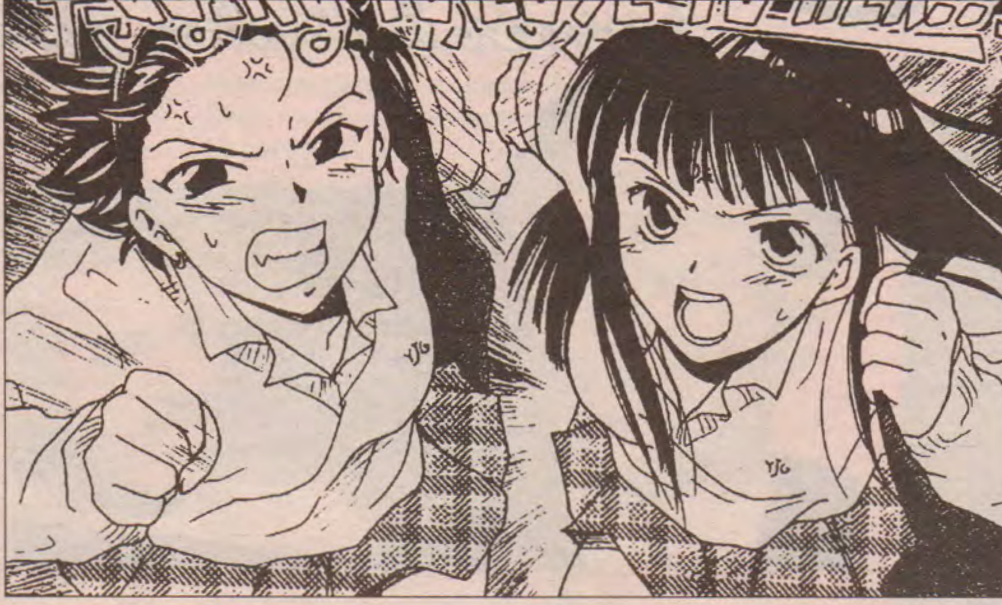
Gelelim şimdi yazısının içeriğine. Serdar Turgut, ilk satırlarda diyor ki; "Çocuklar ve bebeklere cinsel taciz yapanların insan olmadığını ve insan yerine koymak istemediğini" yazıp açıklamaya gerek duymadığını dile getiriyor. "İnsandışı" diye adlandırılan tavırlar, "biz insanlar"a yakışmayan tavır anlamına, daha doğrusu umuduna dayanarak söylenir. Hayvan dünyasında tecavüz olayı yaşanmadığı biliniyor, tecavüz ancak insanlığın işlediği büyük bir suçtur ve insan haklarına aykırı davranıştır. Burada fazla "normal sapıklık" kavramı üzerinde kendimi meşgul etmek istemiyorum. Sapıklar insandır, dolayısıyla insana uygulanan cezaların uygulanması gerekir.

'Pink Box' adlı kitabı kimin hazırladığını bilmiyorum ama yanlışlıkla dolu bir kitap olmalı. Çünkü bu kitaptan esinlenen Serdar Turgut'un yazısında ummadığım yanlışlar bulduğuma göre "Pink Box" kitabının güvenilir bir kaynak olduğu konusundaki kuşkuvarım da doğrudur.

"Normal sapıklık" tanımının en güzel örneğini "hemen her türlü seks fantezisinin serbestçe yaşanmasına imkan veren" Japonya'dan bulabileceğine inanan Serdar Turgut'a göre Japonya'da "seks suçu, tecavüz" gibi kavramlar neredeyse sıfır düzeyindeymiş.

Bunu okuyup "Ulan na-

ya da hayalindeki Japonya

mussuz Japonlar" dememek imkansız. Bu tür kavramların çok zayıf ve yeterli olmadığı bir gerçek olsa da böyle bir gerçeği değiştirmek için çabalayan onca insan var.

Bu tür kavramların zayıflığını eğer Japonya'da yaşayan biri; eleştiri ya da yaşadığı gerçeği değiştirmek amacıyla mücadele sürecinde dile getirmiş olsa, ona katılıyorum. Kimin, hangi pozisyondan, ne amaçla dile getirdiğine göre kelimelerin anlamı hemen her an değişebilir. O yüzden Serdar Turgut'un bu ifadesini bir çeşit hakaret olarak algılıyorum. Çünkü Serdar Turgut'un ilgi odağı; bizim her gün vermek zorunda kaldığımız yaşam mücadelesi değil, (tahminimde erkeklerin) "normal sapıklığı"nın kendi toplumunda kabul edilmesi.

Biraz uzun olacak ama Serdar Turgut'un yazısının bir kısmını aynen buraya aktarıyorum;

"Bugün köşede gördüğünüz resmi ben Japonya'nın seks kulüplerinin anlatıldığı 'Pink Box' adlı kitaptan aldım. (Araştırmamın bilimsel olması için neler çektiğimi, neler okumak zorunda kaldığımı görüp, umarım beni takdir edersiniz...) İki kadının durduğu tren gerçek bir tren değil. Aslında bu bir seks kulübünün içindeki dekorasyon. Sadece tren yapmakla kalmamışlar, ona hareket ediyormuş hissi veriyorlarmış. İçinde istasyon anonsları bile varmış. Kulübün müşterileri trene gruplar halinde binip, fortçuluk fantezilerini trendeki iki profesyonel seks işçisi üzerinde gerçekleştiriyorlarmış. İşte bu sapıklıktır ama normal bir sapıklıktır. Bunun kimseye bir zararı yoktur. Seks oyunu sınırında kalıp biter ama açıkçası sapıklıktır. Japonlar bu tür konularda son derece gerçekçidir ve bu trene 'Sapık Treni' adını vermişler. (Chikan Densha) Her gün Tokyo'ya 12 milyon kişi banliyölerden trenle geliyor. O trenlerde aklına fortçuluk gelen çok sayıda erkeğin olduğu kesin. İşte o insanlara fantezisini yaşamak ve beynin karanlık noktalarını açmak imkanı veriliyor. Böylece Japonya'da tıklım tıklım dolu olan trenlerde fortçuluk olayı yaşanmıyor, herkes birbirine saygılı davranıyor."

İtiraf etmeliyim ki "fortçuluk" sözcüğü ile ilk defa tanıştım, o yüzden bu kelime kullanıldığında nasıl bir imaj uyandıracağını bilemediğim için bu konuda herhangi bir eleştiri yapamıyorum. Ciddi bir kavram mıdır, yoksa şakayla karışık bir şekilde kullanılan kelime midir; bilemiyorum.

Kavramların toplumdaki imajı çok önemlidir. "Cinsel taciz" terimi kullanılmadan önce böyle bir duruma ad verilmediği için tacizlere maruz kalanlar sadece dişini sıkıp dayanamak zorundaydı, ama "cinsel taciz" kavramı yaygınlaştıkça buna gerek kalmadı. Ancak hemen ardından kısaltma hastası Japonlar, bu terime "sek-hara" (Japonca'da da İngilizce 'Sexual harassment' terimi geçerlidir) demeye başlayınca maalesef gerçeğini yansıtmamaya başladı. Kısaltılan "sek-hara" terimi, terimin içeriğe ihanet etmesi nedeniyle şaka ile karışık bir şekilde telaffuz ediliyor. Bu gerçeğe bakılırsa "fortçuluk" sözcüğünün Türkçe kullanıcıların beynine nasıl işlediğini neden merak ettiğimi açıklamış oluyorum sanırım.

Türkçe bilen bazı arkadaşlarıma yazıyı okuttuğumda "Japonya'da tıklım tıklım dolu trenlerde herkes birbirine saygılı davranıyor" kısmına bir şaşırdı; "Biz öyle bir şey görmedik ki, bir yabancı gazeteci böyle emin tavırla nasıl olmayan bir şeyin hayalinden söz edebilir" dercesine gözüme baktılar. Keşke gerçekten Serdar Turgut'un dediği gibi olsa... Tokyo'nun trenlerinde ve metrolarında "haremlük vagonu"na almışmaya başladığımız dönemdeyiz. Bu uygulamanın en büyük sebebi ise tahmin ettiğiniz gibi trenlerde yaşanan sapıklık olaylarının (cinsel suç desek daha gerçeğe uyuyor bence) arkası kesilmediği içindir. Tıklım tıklım dolu trenlerde her sabah akşam ya okula ya da işe gitmek zorunda kalan kadınlar "her an sapıkların eli uzana-

bilir" korkusuyla dakikalarını, saatlerini yaşarken, trendeki erkekler ise "bu bir sapık!" denir korkusuyla tavandan sarkan tutamağı iki eliyle birden tutup masumluğunu kanıtlamak zorunda. Buna gerginlik denir, saygı denmez. Sadece elleriyle dokunmakla sınırlı değil sapıkların yaptıkları... Ekonomi analisti sıfatıyla televizyon ekranında ünlenmiş genç bir üniversite profesörü, el aynasıyla genç kızların eteğin içini bakmaya çalıştı. (Polis tarafından yakalanıp dava açıldı. Hatta iki kez yakandı. Her seferinde kendini aklamaya çalıştı.) Şimdi de kameralı cep telefonlarının tehdidi altındayız.

Sapık Treni'nde kendi fantezisini ve arzusunun doyuranların, gerçek trende de sapıklık yapma ihtimali çok yüksek. Dükkanla hayalini gerçekleştirenin gerçek hayatında sapıklık yaparak suç işleyip işlemediği açıkçası beni ilgilendirmiyor. Fantezisini dükkanla doyuran da var, gerçek trenlerde doyuran da var... Bu Tokyo'da bir gerçek. Tokyo'da sapıkların kurbanı olmayan, en azından tanık olmayan kadın bulmak çok zor olmalı. Ne kadar çeşitli arzuyu doyuran dükkanlar bulunsun da Emniyet Müdürlüğü'nün açıkladığı rakamlar acı gerçeği gün yüzüne çıkarıyor. Haremlük vagon uygulamasına rağmen 2004 yılının kayıtlarına göre, Tokyo'nun tren ve metrolarında sekiz yıl öncesine göre üç kat daha fazla sapıklık olayı yaşanmış. Biliyorsunuz; bunlar gerçeğin bir parçası. Sesini çıkaramayan, bu yüzden resmi kayıtlara geçmeyen binlerce kadın da vardır. Tüm istasyonlarda kadınların vücuduna dokunmanın bir suç olduğunu hatırlatan afiş bulabilirsiniz, hatta tren içinde de bu tür hareketlerin suç olduğu anons ediliyor.

Serdar Turgut ne yazık ki kendi ilgi alanında araştırma yaparken yanlış kitabı ele almış. Benim yazdıklarım Serdar Turgut'un Japonya fantezisi olabilir mi? Serdar Turgut, "normal sapıklık"ın kabul edilmesiyle sapıkların suç işlemesini önleyebileceğini mi sanıyor? Eğer ciddiyetle bu konuya kendini veriyorsa; sapıkların arzusunu doydurmaya bakmaktansa sapıkların arzusunu doydurmak uğruna kurban durumuna düşenlerin sesine kulak verse daha verimli olmaz mı?

Çocuklar, bayanlar, özürülüler ve tabii ki erkekler yani tüm halk cinsellik dahil kimliğimizi tehlikeden uzak, emniyet içinde ve korku hissetmeden yaşayabilirsek, sokaklarda korkusuzca dolaşabilirsek, trene binebilirsek, günlük yaşamımızı insanca sürdürebilirsek harika olmaz mı? Belki bu da benim fantezim olmalı...

Sapıklığın doktorasını yapıyorum

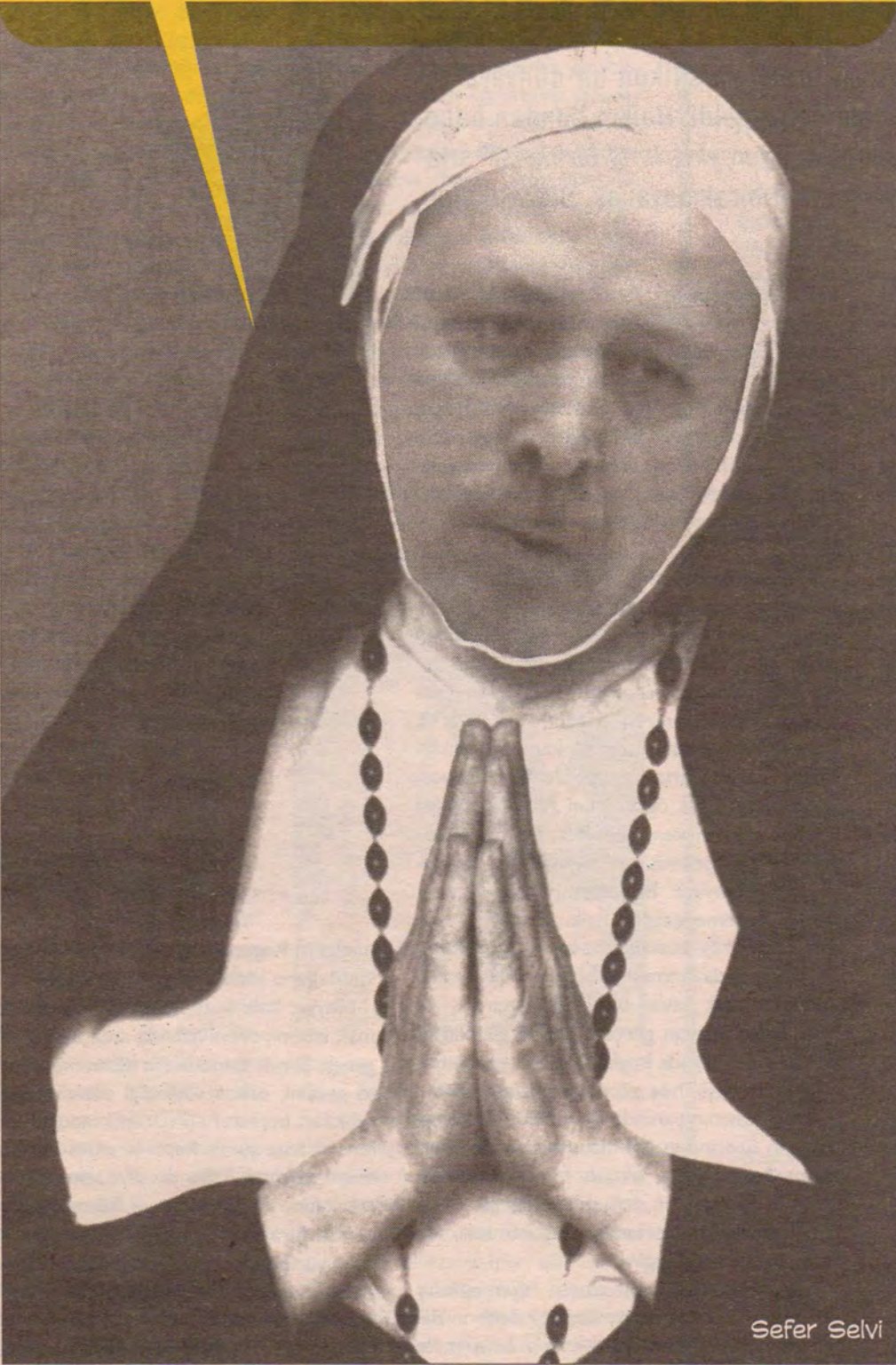

Çocuklara ve bebeklere cinsel taciz edilmesi yaşanan bu ülkede yaşın o tür kişilerin hayvan ve insan olarak tanımlanması yazıp duruyorum. İnsan kesin, -bunu açıklamak istiyorum- ancak hayvanlarda yavru köpekte rastlan

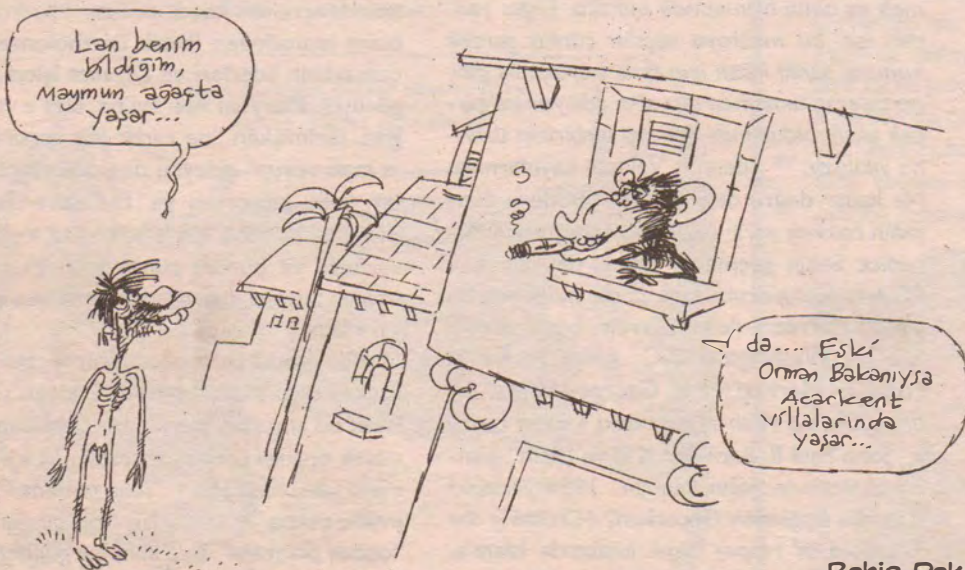

NE ŞİŞ YANSIN NE KEBAP POLİTİKAMIZ
İŞE YARADI. ÇAKTIRMADAN HEM PAPA'YLA
GÖRÜŞTÜK HEM DE PARTİ TABANINI
MEMNUN ETTİK!.. AMEN...

Sefer Selvi

• Ormanları kesilen SİVİL TARZAN CAFER ile MAYMUN ÇİTA'nın maceraları!

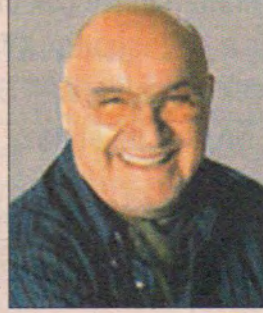

Behiç Pek

Bak şu konuşana

Telegol'de, Fenerbahçe ve Aziz Yıldırım ile ilgili şike iddialarından sonra, Cihan Oskay da, Serhat Ulueren de bir kaşık su-

Hincal Hincal olalı

“ Bir kez daha.. Ben komutanların, NATO Müteahhitleri (Orduya inşaat yapan) ve Silah Tüccarlarıyla (Orduya silah satan) bu kadar yakın ve samimi görüntüler vermesini yadırgıyorum. O başkan, Özhan Canaydın ile de maç boyu Şeref Tribününe yan yana oturdu, ama dönüp "Merhaba" demedi, elini sıkmadı..

Demek ki.. "Efendim Şeref Tribünü" demek, bu hassas görüntünün bahanesi olmaz. Olmuyor!.. ”

da boğulacak hale getirildi anında... Başta Ertuğrul Özkök olmak üzere, Aziz Yıldırım'ın avukatı türedi. İyi de bu iddialar ilk kez ortaya çıkmıyor ki... 1998 yılında Şekerspor kalecisi Murat Karasu'nun, Fenerbahçe yöneticilerinden birinin, Ankara'daki maçta gol yemesi için 100 bin dolar teklif ettiğini açıklayıp savcılığa suç duyurusunda bulunması, soyunma odasının kapısının önünde yakalanan şike girişimcileri ne çabuk unutuldu. İstanbulspor'a giden nedeni ve kaynağı belirsiz paranın (Petkov'un transferi için dense de) şaibesi ortada duruyor. Eski Ankaragücü futbolcusu Cafer Aydın ve eski Milli Takım Antrenörü Ersun Yanal tarafından Fenerbahçe cephesince gönderildiği iddia edilen teşvik primi bütün detaylarıyla ortaya dökülmedi mi? (Bkz: Telegol, Vatan gazetesi) Fenerbahçeliler alınmasın ama durum bu. Aziz Yıldırım mevzuyu, "içeri"deki Sedat Peker'e havale ededursun, İnter'in danışmanı Oliviara Toscani en doğrusunu söylemiş:

"Fenerbahçe 3.lige dönüp inandırıcılığını göstermeli... Ateş olmayan yerden duman çıkmaz."

Başka Acaristanbul yok

Orman Bakanı Pepe'nin ormanı istila eden Acarlar ile ilgili çıkışından sonra Türk medyasının olayın üzerine göğsümüzü kabarttı doğrusu. Gerçi zamanında medyanın Erdal Acar'ın kulüp kapılarında valelere dağıttığı tomar tomar dolarları, arka kapılardan kaçırdığı kar maskeli manken bozmalarını haber yaparken, bu mevzulara da biraz dalsaydı; olaylar bu noktaya varırmıydı? Onu da sormak lazım. Göz göre göre İstanbul'un ciğerlerini söktü adamlar...

Son yıllarda medyanın reklam motoru inşaat şirketleri malumunuz... Yaptıkları rezidansları, loftları, villaları, daireleri pazarlamak için sayfa sayfa reklam basıyorlar gazetelere... Hatta Işıkara Deprem Dede bile bu reklamlara çıktıydı hatırlarsanız.

Acaba şu Acarlar da "Nasıl olsa bizim villalar kapış kapış gidiyor" diye reklam verme işini ihmal etmeseler, aynı kararlılıkla medyamız üzerlerine gider miydi diye insan kıllanmıyor da değil.

son yıllarda medyanın reklam motoru inşaat şirketleri malumunuz... Yaptıkları rezidansları, loftları, villaları, daireleri pazarlamak için sayfa sayfa reklam basıyorlar gazetelere... Hatta Işıkara Deprem Dede bile bu reklamlara çıktıydı hatırlarsanız.

Erdal Acar, son dönemde gizli Türk olduğu iddia edilen sevgili arkadaşı George Clooney ile.

**Ölümü Ektim
Randevu Yerinde**
Yön: Nesrin Cavazade, Hüseyin Karabey
Gala: 28 Aralık 2006 Perşembe • Saat: 19:45 • Yer: Muhammed Karaca Tiyatrosu

XVI. Benedict'in ziyareti hakkında Arkadaşım Halk'a mektup

Uzun yıllar önce köyümüzden ve mahallemizden, büyük şehirde dört duvar arasında silikon bir dünyaya göçen halka bir mektup yazdım çünkü köyümüzde mahallemize çok önemli bir konuk geldi. Halkın bundan haberi olmalı. Halk benim uzaktan sevdiğim yakın bir arkadaşımdır. XVI. Benedict, "gerçeklerin iş birlikçisi" sıfatını kendine yaftalamış olarak mahallemize gelerek görüşülmedik lider ve cemaat bırakmayacak. Dikkatli olun, küçük çocukları tek başlarına sokağa salmayın. Ne olur ne olmaz...

Sevgili halk,

Sana bu satırları yazarken mahallemize gelen Papa XVI. Benedict ile ilgili olarak sana da bir mektup yazarak gerekli bilgilendirmeyi yapmak istedim. Bunları bilmek isteyeceğini düşündüm.

Halkım, canım, seninle en son görüştüğümüzden beri hem kendimde hem de kendimi üzerinden kaldıramadığım, yerkabuğu üzerinde bir çok değişim oldu. Bildiğin gibi dünya yaşayan bir organizma, bir viral yapı, bir kanserli beden. Ah, hemen ürkmeye, halk! Biliyorsun viral denilen ve kanserliden kastım, içine doğan bir şey/fikir/olgu/yapı bir daha asla çıkmıyor ve herhangi bir yöne doğru iyi kötü bir gelişime kapıyı kendince gidiyor. He ya, işte onu demek istedim. Neyse, bu viral yapıda olan gelişmeleri sondan başa doğru kısaca geçeyim izninizle. Son olarak "İslami Terör" isimli bir torunun oldu. Nur topu gibi, bir görsen afacan; gökdelenlerden sekip, uçaklardan atılıyor hınzır. Nasıl da yaramaz, bir bilsen. Kime çekmiş acaba? Sonra, aramıza daha önceleri katılan Devleşik Birlekler diye bir ülkecik vardı hatırlar mısın? Sen görmeyeli o baya gelişti serpildi. Küreköy'ün neredeyse tamamını o yönetiyor artık. İşte ben diyeyim "fahri muhtar", sen de "maşalı jandarma." İşte bu Devleşik Birlekler, "İslami Terör"e çok kızdı. "Ne bu yaramazlık hayta! Ben sizin topunuzu kesmez miyim? Ha, kesmez miyim?" diye bir hışımla evinden fırladı bütün köyü aştı geldi. Çocukları tokatlayıp kulaklarını çekmekle kalmadı, o sırada cinnet getirip çocuğun anasını, babasını, eniştesini de dövdü ve siniri yatışmayınca evlerini ate-

şe verdi. Halk, sana güzel şeylerden bahsetmek isterdim ama sen Küreköy'e ve olay/olgu/kavram/gerçeklere karşı ilgin kaybettiğinden beri her şey daha kötüye gidiyor. Daha önce seninle iletişim kurmaya çalıştım ama hep beni meşgule aldın ve "çevrimdışı" göründün internete. İşte bu yüzden, seninle eski ve daha samimi olan bu usulde iletişim kurmaya çalışıyorum.

Sonra ne mi oldu halk? Zaten, "Komünizm" Devleşik Birlekler'in soğuk davranışlarına katlanamayarak köyden göçmüştü. Bunu hatırlarsın, sen göçmeden birkaç zaman öncesiydi. Sonra, sen göçtün. Senden sonra, "uluslar ötesi şirketler" denilen bir yapı geldi ve bütün evleri satın aldı. Evlerimizden isimliklerimizi sökerek yerlerine dev, ışıklı panolar koydu; evlerimizin içini yazar kasalar, pos makineleri, cep telefonları, bilgisayar ve internet denilen bir sürü silikon yapı ile doldurdu. Hani, hatırlarsan eğer; bizim banka, devlet, fatura, para, alışveriş, pazar, alışveriş sepeti dediğimiz her şeyi klavyeli bir televizyon ekranına indirgedi ve bizi evlerimize tıktı. Aramızdan bir kaç "Bu ne be?" diyecek oldu onlara aba altından sopa gösterdi biliyor musun? Bizim köyün üç beş elemanı zamanında ettiğimiz bir kavga ile ilgili gitmiş bizi köyün ağır ağabeylerine şikayet etmiş. Ya, halk şimdi haksız mıyım? Ben şununla o zaman kavga etmişimdir. Tamam, ettim ama geride kaldı be kardeşim. Aynı köyün çocuklarıyız, husumet beslemeye gerek yok ki. Neyse efendim, bu ağır ağabeyler toplanmışlar kendi aralarında, onların muhitinde bu çocukların dövülmediğinin söylenmesini yasaklamaya kalkmışlar. Yahu, döven bensem, neden sen konuşuyorsun? Ha, bir de neymiş efendim ona kavga denmeyecekmiş, sopa denecekmiş. Neyse, halk kendi dertleriyle senin başını ağrıtmayayım. Daha anlatacak çok şey var, Caner'in durumu vahim. Bayılıp duruyor yavruca ama sen bunları uydudan takip edip öğreniyorsundur zaten.

Köyümüzün en yaşlılarından biri vardı hatırlar mısın? Papa amca, hani kır saçlı, hep beyaz giyerdi. Hah, hah! Bildin hani oğlu vardı bizim topraklardan çıkmıştı, sonra sözlerini çarpıta çarpıta Keto'ya benzetmişlerdi çocuğu. Hatırladın değil mi? Vakitan'ı bilirsin, bizim köyün sapa bir yerinde kalır zaten. Sanki içerde ne yaptıklarını bilmiyormuşuz gibi bir de Çizme mahallesinin içine duvarlarla örülü, kendi hanelerini kurmuşlardı. Sen Vakitanlıları bilirsin de, ben sana bir etrafıca anlatayım yine de. Şimdi bunlar kapalı hanelerinde, otururlar içeride kendi

kendilerine takılır "Tanrı'nın köydeki yüzü" oyununu oynarlar yıllardır. Bir nevi tiyatral zanaatkarlar odası işte. Mektubumun başında da söylediğim gibi, geçen sene öteki Papa amca II. John Paul öldü. Duydun mu bilmiyorum. Cenazesi pek kalabalıktı, seni gördüm bir ara sanki. Neyse, o öldüğünden beri yerine XVI. Benedictus bakıyor. Aklıma gelmişken, sana biraz bu ikisinden bahsetmek istiyorum:

İki Papa da hayatlarının bir kısmını Nazire hükmü altında yaşamışlar, -ince bıyıklı bir abi vardı ya sert konuşur, keskin hareketler yapardı. Hani, "komik bıyıklı" derdin ya sen- birisi istila edilen olarak, diğeri istila edenin vatanı olarak. Sanırım, II. John Paul ile XVI. Benedict arasındaki üslup ve karakter farklarından da bu bariz bir şekilde belli oluyor. Sonra, John Paul, öğrenimini Ahlak Teolojisi üzerine geliştirirken, Benedict, Temel Teoloji üzerine geliştirmiş ve Dogma Tarihi üzerine yetkinleşmiştir. Benedict için şunu belirtmeden geçemeyeceğim halk, -bak sırf senin için gittim köy kütüphanesini alt üst ettim- bu amca aydınlanmasını Nazire ordusunda, yardımcı uçak savar birliğinde geçirmiş ve "Hz. İsa'ya inancın gerçekliğini ve güzelliğini bu zor yıllar altında keşfetmiştir."* - John Paul çok ağırbaşlı, hoş görülü ve uzlaşmacı bir kişilik olmasının yanında Benedict'in Papalığa gelişinin üzerinden çok uzun bir zaman geçmemesine rağmen, oluşan bunca polemige bakacak olursan, ne demek istediğimin Dante'nin güneşi gibi ortada olduğunu anlarsın. Halk, bak ne diyeceğim:

"Psikokoposluk mottosunu: "Gerçeğin iş birlikçileri" olarak seçti. Kendisi neden: 'Bir yandan bir profesör olarak eski konum ile yeni görevim arasında bir bağlantı gördüm. Değişik yaklaşımlar olmasına rağmen olan şey ve devam eden görev gerçeği takip etmek ve onun hizmetinde olmaktı. Diğer yandan ise, bu mottoyu seçtim çünkü gerçek konusu, sanki insan için fazla büyümüş gibi, neredeyse tamamen göz ardı ediliyor ve gerçek eksik olduğunda her şey birbirinin üzerine yıkılıyor.'"* - denmiş Vakitan kayıtlarında. Ne kadar doğru değil mi, Postmodern dünyanın hakkını verir şeyler söylemiş sayın Benedict. Senin göçmenin sebebi de -aha bak ilk defa söylüyorum sana bunu, halk- aha bu postmodernizm denen şeydir, bunu bilesin istedim. Washington D.C., Ahlak ve Kamu Politikası Merkezi'nden, George Weigel, Tidings Online Web sayfasındaki 6 Ekim tarihli, "John Paul II, Benedict XVI ve İslam" isimli makalesinde, John Paul'ün 1994 yılındaki "Ümidin Eşiğinden Geçerken" (Crossing the Threshold of Hope) isimli kitabında İslam'a, dünya dinlerine ve İnsanlığa karşı daha hoşgörülü olduğundan ama bunların aslında Be-

XVI. Benedict

nedit'in Regensburg'daki sözleri ile aynı şeyi savunduğunu iddia etmişti*.

Neyse, halk kütüphaneye bilgilerimle canını sıkmak istemiyorum aslında ama bunları da bilmen gerek. Şimdi, Benedict'in bizim mahalleye ziyarete gelişini, orada söylediği sözler üzerine gelen tepkileri bertaraf etmek için olduğunu düşünenler var ama şurası kesin ki amca buraya "çay içmeye gelmedi." Şimdi, diyeceksin ki siz dinler mevzuunu Aydınlanma ve Rönesans döneminde geride bırakmamış mıydınız? Ah, be halk, işler öyle yürümüyor biliyorsun. Hala, Papa bir yere gitse köyden milyon kişi onu görmeye gidiyor. Bizim mahallede o kadar çok tutulan bir kişi olmadığı için merak etme o kadar kalabalık olmayacak. O değil de, bak Vakitan bizden vize istemeyen yegane mahallelerden biriymiş be halk. Ayrıca, Vakitan'ı İsviçre zabıtları koruyormuş, ama İsviçre'nin kendi ordusu bile yok. Gelince bizim mahalleden Patrik Bartholomeos, Yahudi cemaatinin liderleri ve Diyanet İşleri Başkanı ile görüştü. Meryem Ana Evi'ne, Efes'e ve İstanbul'a gitti. Gelmişken "ne kadar kuş varsa hepsini aynı taşla vurup" gideyim dedi anlaşılan. Espri yaptım halk, biliyorsun ya, El-Cezire Televizyonu, Benedict'in barış içerisinde uçan kuşları tüfekle vurduğu ve bunları gören John Paul'ün ellerini başının arasına alıp ağladığı bir takım çizgi filmler yayınladı.

Yıllar geçtikçe modernleşiyor bu Orta Çağ kaçkını olgu biliyor musun? Eskiden seksi yasaklayan bu amcalar, şimdilerde Çizme mahallesinin düşük doğum oranını artırabilmek için seks yapmayı salık veriyorlar: "Seks olmadan gerçek bir evlilik olmaz."* - diyorlar. Son günlerde burada "çocuk pornosu" diye suni bir gündem yaratıldı, belki duymuşsundur. Mahallelinin linci geldi, ona buna saldırdılar. Yahu, köyün en pedofilyak olu-

II. John Paul

Kimilerine hayal gördüren ABD seçimleri

DENİZE DÜŞEN YILANA SARILIRMIŞ

Amerika Birleşik Devletleri'nde kongre seçimleri yapıldı ve Demokratlar kongrenin iki kanadında da üstünlüğü ele geçirdiler. Tüm dünyada yükselişe geçen Amerikan karşıtlığı ülke içindeki yansımalarıyla böylesi bir sonuç doğurdu. Birçok aydın, sanatçı ve yazar derin bir oh çekti, nicedir beledikleri bir tatlama erdiler. Artık Bush eskisi gibi rahat ve her ne istiyorsa yapamayacak, dünya halkları da rahat bir nefes alacaktı. Ne demişler? Aç tavuk kendini buğday ambarında sanırmış. Zafer çığlıkları bu şekilde yükselirken kimse gerek Demokrat Parti'nin genel itibarıyla geçmişleriyle ve şimdi kongreye seçilen kimi demokratların kişisel geçmişleriyle ilgilenmiyor.

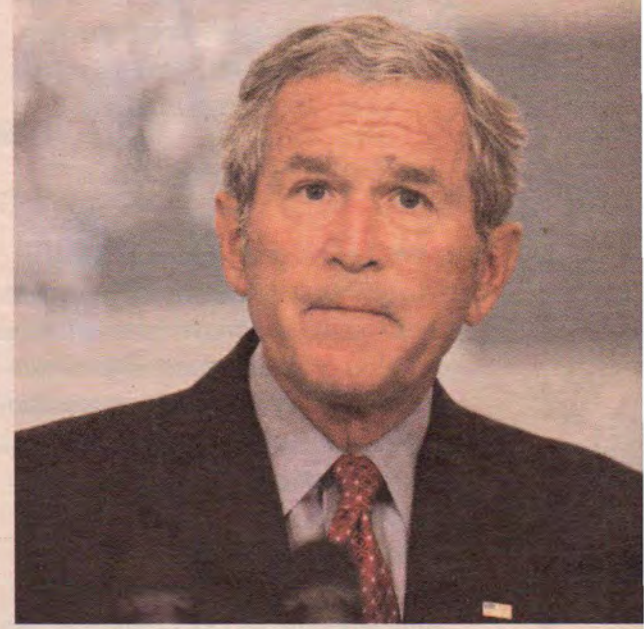
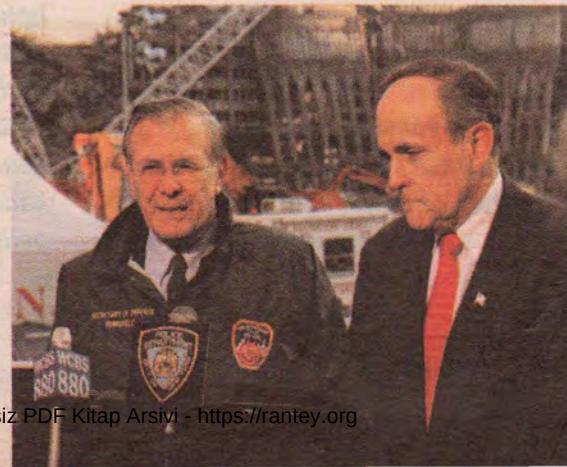
Her şeyden önce bu gün ABD yönetimi tarafından tercih edilen politikalar sadece cumhuriyetçilere hatırlanacak yeni muhafazakâr sofuya atfedilebilecek politikalar değiller. Öncelikle Amerikan elitlerinin kuruluş bildirgesiyle bundan on yıllar önce açıkladıkları politikalarıyla ve özelde 1980'de duyurulan Carter Doktrini'yle doğrudan ilgililer.

Jimmy Carter zamanında; soğuk savaş sonrası gelirleri gittikçe azalan askeri sanayinin sorunlarının çözümü için yeni "tehditler" aranmış, Ortadoğu hedef gösterilmiş, özellikle petrol kaynaklarını korumak adına sıcak savaşlara girilebileceği ilan edilmişti. Hemen ardından 1. Körfez Savaşı patlak vermiş ve Suudi Arabistan'a 5 bin askerlik bir üs kurulmuştu. '80'lerle birlikte girilen "dünya liderliği" çabaları istenilen sonucu vermeyince dış politika uzmanları oluşacak olası rakiplerin alt edilmesi, liderlik vasfının kabul görülmesinin sağlanması vb için askeri alanda çok büyük yatırımlar ön gördüler.

Bu öngörülerini eksiksiz bir şekilde hayata geçirmek ve hatta ileri götürmek tabii ki zaman alacaktı. 1. Körfez Savaşı'na ve sonrasında Demokrat Clinton başkanlığında Irak'ın periyodik olarak bombalanması ve diğer bölgesel askeri hareketliliklere rağmen Clinton döneminde askeri sanayi istediği yatırımı ve dolayısıyla kazancı gerçekleştiremedi.

Bundan on bir yıl önce, bugün Bush'un başına gelenin tersi Clinton'ın başına gelmiş ve kongrenin iki kanadı da Cumhuriyetçilerin eline geçmişti. Takip eden süreçte Irak'ın bombalanmasına devam edilmiş, balkan savaşlarına katılmış, Afganistan ve Sudan, Amerikan bombalarıyla kucaklaşmıştı.

Buraya kadar olan kısmın özü, Amerika Birleşik Devletleri'nin yönetimine talip iki partinin Amerikan Halkı'na sağlayacağı kazançların tespitinde ciddi bir fark zaten yok. Bir de meclislerin ve başkanlığın farklı partilerde olması durumunda bu fark iyice kapanıyor. Birinin başlattığını ikisi devam ettiriyor. Böylelikle seçilen yöntemde de bir ortaklaşma büyük oranda sağlanıyor.

Öte yandan Cumhuriyetçilerin seçimleri kaybetmeleri denilen durum, özellikle seçmen bazında öyle ciddi bir kayıp da değil üstelik. Geçen yıl bu zamanlar Demokratlar yüzde 52 Cumhuriyetçiler yüzde 37 oy oranına sahipken bugün durum yüzde 53'e, 48. Hatta Senatoda ancak; Demokratlarla birlikte davranan bağımsız adayları da hesaba katığımızda ele "geçirilen çoğunluk" 51'e 49 oluyor.

Farkın bu kadar az olmasının nedeni, Amerikan seçmenlerinin hızla sağa kaymasıdır. Cumhuriyetçiler merkezden sağa, demokratlar da soldan merkeze ve giderek Cumhuriyetçilerin solu sayılabilecek bir yapıya bürünüyorlar.

Demokratların az da olsa öne çıkmaları dünya kamuoyu için, ABD'nin vitrin yenilemesi, makyaj tazelemesi, kostüm değişmesi ve benzeri bir tanımlamadan öte pozitif bir durum değildir.

Bütün bunların dışında; Demokratların oy artışında Irak'ta ölen Amerikan askerlerinin sayısı kadar, vergi gelirlerinden alt gelir gruplarına kaynak aktaracağı vaadi de belirleyici oldu.

Saatlik asgari ücretin 5.15 dolardan 7.25 dolara çıkarılacağı, sağlık sigortasının yaygınlaştırılıp ilaç yardımlarının arttırılacağı, üst gelir gruplarına yapılan vergi indirimlerinin durdurulacağı, eğitim kredilerinin ve okul yardımlarının arttırılacağı vaatleri bunların başında geliyor.

Böylelikle Demokratlar da yönetime ortak edilerek, muhalefet pasifize edilmiş olacak ve demokratların geçmişte yukarıda sayılanlardan daha fazla olacağını öne sürülen emek eksenli politikaları da bu tarz küçük yemlerle ertelenmiş olacak.

Donald Rumsfeld'in yerine atanan eski CIA Başkanı Robert Gates koyu bir cumhuriyetçi olmakla birlikte ABD'nin Irak'ta bulunan 152 bin askerinin bölgeden çekilmesini istemesiyle tanınıyor. Ama gözlerden kaçan şey, Gates'in 152 bin ABD askeri bölgeden çekilmelidir derken kesinlikle ABD'nin bölgeden çekilmesini kast etmediğidir. Zaten Demokrat seçmen de Cumhuriyetçilere Ortadoğu'da ne işimiz var diyerek değil, orada neden bu kadar askerimiz ölüyor ve neden daha başarılı değiliz diye kızıyor.

Kısacası kimsenin, ABD yönetiminde büyük değişiklikler oldu ve bu nedenle dünya rahatlayacak diye hayaller görmemesi gerekiyor. Ne yönetimde büyük değişiklik oldu, ne de politikalarda. Bu nedenle herkes yaşananların bilincine varmalı ve üstüne düşen görevi yerine getirmeli. Üstelik Ortadoğu'nun bir öznesi olarak da en çok bizim.

şı üzerindeki etkisidir. Bu amcanın etkisini ve yetkinliğini Orta Çağ'dan sonra geride bıraktığımız düşünüyor-dun sen göçmeden önce ve tam tersi davranıyordun hatırlar mısın? Sen olmasan da, o mahallenin insanları öyle yapıyordu. Bu adamın, İlahi Güç'ün sıfatlarını kendine yaftalayıp, onun üzerinden nasıl politika yapabildiğini ve insanların nasıl buna tahammül ettiğini anlayamıyorum. Yakında, bizim mahalledeki bir kısım azınlığı da bünyesine almak, bizim kültürümüzle ilgili söylediklerinin gerçekliğinin üzerini örtmek ve Küreköy halkının üzerine o beyaz kapatıcı/kapsayıcı/ilahi/unutturucu beyazlığını salmak ve el altından bir çok girişim yapmak için mahalleye geldi. Ortalık ana-baba gününe döndü. Birileri, bu zavallı yaşlı adamcağzın hayatına kast edecek diye korkmuşum be halk. Bu adamcağzı ölüp gider ama sonra tüm köy de bizim tepemize çökerdi, nasıl demişti: "gerçek eksik olduğunda

her şey birbirinin üzerine yıkılıyor" diye. Ah be halk, sen gitmeseydin her şey daha farklı olabilirdi. Sen gittiğin yerde dört duvar arasına kendini sıkıştırıp silikonlaşmadıysan ve eğer bu mektubu alırsan lütfen geri gel. Burada köy, mahalle hepsi elden gidiyor ve silikonlaşıyor. Lütfen, silikon tanrılar çıkmadan gel.

Gerçeklerin ve hiper-gerçeklerin selameti senden sorulur, dereceleri senin inancınla ölçülür. Neye inandığına dikkat et!

Seni seven ve özleyen, hayatgeçirmez varlık.

şunun lideri geliyor şimdi, onu ise kapıda karşılayacaklar, görüyorsun değil mi yaman çelişkiyi? Bir de bunların oralarda bir mahalle gazetesi Peygamber'in karikatürünü yapmış diye bir sorun yaşamıştık zamanında. Bu amca yine o zamanlar görgüsüz görgüsüz konuşup baya bir tepki toplamıştı. Şimdi, "O topladığı tepkileri geri dağıtmak için geldi" diyenler var. Bunların hepsi toplanınca bir araya, hummalı bir ziyaret oldu gibi gözüküyor be halk. Keşke, sen de burada olsaydın da görebileseydin cümbüşü. Kimileri, Papa'ya suikast düzenleneceğini bile söylemişti. Daha önce, yine bizim mahalleden bir çocuk gidip suikast yapmaya kalkmıştı Papa'ya, hatta o zamanlar Papa II. John Paul'dü. Sen hatırlarsın bunları, o zamanlar daha köydeydin. Şimdi, kim bilir nerelerdesin, neden hep "çevrimdişi" görünüyorsun?

Çevrimiçi olsaydın sana CBS muhabiri Vince Gonzales'in ortaya çıkardığı bir belgeden söz edecektim*... Şöyle, özetleyeyim: Vatikan'ın ve köyün uzun zamandan bildiği gibi Kilise görevlileri arasında pedofili en yaygın hobilerden birisi. Bununla ilgili durumlar için Alfredo Ottaviani tarafından 1962'de yazılmış bir metin. Kilise temsilcilerinin pedofili ile ilgili konuları "mutlak sessizlik ve gizlilik" içerisinde yürütmeleri için tavsiyelerde bulunduğu bir metindir. Halk, yaman çelişkiler bitmedi gitti, değil mi? Ben değil miydin az önce Benedict'in "gerçeğin iş birlikçisi" olduğunu iddia eden? Hayır, kendisiydi. Şimdi ise gerçeklerin örtülmesini bir politika olarak benimsediklerinden bahsediyorum. Devleşik Birlekler'de geçen senelerde olan seks skandallarını saysam linç kapağı dayanır, o yüzden anlatmayacağım sana bunları. Papa amca, üzerindeki kaptan ve saçları kadar beyaz değil mi yoksa? Her gördüğün, gördüğün kadar gerçek değildir.

Bu adamların kadınlar ile ilgili düşüncelerine ve eylemlerine hiç girmeyeyim istersen, küçük oğlan çocuklarına bunları yapan, başkalarına ne yapmaz desem yeterli olur sanırım senin için. Benim varmak istediğim bir başka konu ise, sayın halk müsadenle, bu amcanın, köy politika-

(yeniHarman'ın 100. sayısı için) Kasım'06 - Prof. Yalçın Küçük

İnsan Halleri

En güzel hali, isyan halidir.

Yüzü, heyecanlı-gergin, ayaklarının ucunda uçmaya hazır, dünyayı yaratan bir iddia' dadır. İsyen halinde insanı, hep boyu uzamış görüyorum. İsyen halinde insan, atılmaya hazır insan' dır ve insana en çok yakışıyor.

Ama ben kendimi çocukluk hırsızlıklarında suçüstü yakalarken, kendimi yakalamayı çok seviyorum, daima gülen ve dans eden insanları, gizlice seyredirken buluyorum. Doğru, hatırlayabildiğim tek hırsızlıklarım güzellik çalmaktır; çocukluğumda hep güzellik çalıyordum ve gülen insan ile dans eden insanı, en güzel insan-yüzleri biliyordum. Hala öyle biliyorum; gülmek ve dans etmek, insanı, pek çok yükseltmektedir.

Bale, oyunların şahı' dır ve insan hareket ederken, yükselmektedir.

İnsanı yükselten her eylem, yüksek' tir. Ve insanın en güzeli yüksekte olanıdır; her halde "uçanı" demek durumundayız. Bu, "sürekli isyan" halidir. Bu nedenle isyan, insanlık kapısıdır, diyoruz.

Danslardan en yükseği, İspanyol flamenko olmalı, öyle sanıyorum; dans değil, iki insanın birbirine isyanıdır, hep öyle seyrediyorum. İnsanın insana tutkusunun, insanı gerilmiş yaya döndürmesini görüyorum, topukları vurdukça, yakın bir saldırıyı mertçe haber verdiklerini duyuyoruz; insanın en cinsel yanı olan omuzlar kalkış halindedir, bir ova misali uzanıyorlar, elleri mızrak ucudur. Kollar bazen mızrak ve bazen füze oluyorlar ve kadın ile erkek, öylesine sevgi dolular ki birbirine kıyamıyorlar. Kıyamamak, şiddetli aşk halidir ve öyleyse, her flamenco, bir isyan birikimi oluyor; biriktiriyorlar ve daha büyük patlamaya hazırlanıyorlar.

İspanyol danslarını, depo edilmiş isyan olarak görebiliyorum. Belki de sadece duyuyorum ve görmüyorum.

**

Gülüş, öncelikle, bir aydın halidir. Çünkü çelişkiyi görebilme kabiliyetini gerektiriyor; çelişkide gülünçlük, çözülebilir olmasından kaynaklanıyor. O halde çözülebilir çelişkilere gülmek, bir yüksek insanlık halidir, öyle diyebiliriz. Ancak çelişkiyi görebilmek için ise isyancı bir ruh mutlak gerekiyor. Birbirine bağlıyoruz.

Doğru mu; peki, "muhalif" olmayan mizahçı hiç oldu mu, cevabı burada buluyoruz.

Öyleyse, isyan yoksa mizah yoktur.

Mizah yoksa isyan yoktur.

Ve çok acı, mizah yoksa, aydın yoktur. Ve ne yazık, buradayız.

**

Hapishanelerimizin tarihi, bir açıdan da, mizahımızın tarihidir. Ve mizahımız, barışçıl silahımızdır.

**

Herhalde en soysuz sözcüklerden birisi, "turizm" olmalıdır; komünizm veya sosyal-izm, bunları anlayabiliriz. Ama, tur' un izm' i, insanın bozulmasına denk düşmektedir ve zamanla, soysuzların hareket hali olarak anlamaya başlıyorum.

Soysuzların görgüsüz dansına, turizm adını veriyoruz.

Bu soysuzluk da yeni' dir; Seha Meray Hocam' dan duymuştum, bir ara "yeni" ler güzel değil, güzel' ler yeni değil" diyordu. Ne için söylediğini hatırlamıyorum, "tur-izm" yeni' dir ve hiç güzel bulmuyorum.

Bodrum mu, artık soysuz' dur.

**

Eskiden "yayla" diyorduk, aslı "yaylak" olup, İran' da sanıyorum hala böyle söylüyorlar; bizden ödünç aldılar. İlk önce Ankaralı aydınlar buldular, Akçakoca veya Amasra' ya gidiyorlardı ve sonra Bodrum' u ve Marmaris' i keşfettiler. Marmaris' te, Marmaris Tatil Köyü vardı, çok güzeldi ve önce aydınlar gidiyorlardı. Sonra taklitçi ve soysuz zenginler gelmeye başladılar; öğle sıcağında Johny Walker içiyorlardı, kıllı göğüslerinde madyonlar taşıyorlardı, dayanamadık ve bıraktık.

Besim Üstünel, Ayhan Çilingiroğlu, bizim Emin Çölaşan ve Tansel' i hatırlıyorum, ne yazık şimdi turizm yatırımcılarının sözcüsü bizim Oktay Varlier ve Duygu da geliyorlardı. Ama Seha Meray Hocam ile Haldun Taner' i hiç unutamıyorum, yakın arkadaşlarıymış, sözleşip Tatil Köyü' ne geliyorlardı, ama denize girmiyorlar,

bütün öğleden sonraları bir birine fıkra anlatarak geçiriyorlardı. Koca iki adamın, saatlerce ve ayakta, birbirinin ağzından sözü kapıp fıkra anlatmalarının seyrine doyamıyordum; sanki çocuktular. Arada bir Seha Hocam, "Haldun... Haldun, bunu yazmış mıydım" diyordu, birisi İstanbul' da ve diğeri Ankara' da bir de sürekli bir birine fıkra yazıyorlarmış, bunu da öğrendim.

Seha Hoca' yı çok severdim. Haldun Taner' i bir tatil köyünde sevdim. Denize girmeyip dünya ile alay ediyorlardı.

**

Seha Hocam, profesörler kurulunda da yanındakilere hep fıkra anlatırmış, bazılarını bıktırdığını biliyoruz. Tabii en güzel fıkralar, delilik üzerinedir, öyle anlaşılıyor İlhan Unat Hocam' ı bıktırıyordu. Seha Hocam bize devletler hukuku, İlhan Hocam devletler hususi hukukunu öğretiyorlardı; bir gün İlhan Hocam, yorulmuş, hep mahcup yüzlüydü, "Seha, ben de sana bir deli fıkrası anlatacağım" demiş, genellikle sakın İlhan Hocam' ın da umulmayan bir haldir. "Seha, ben Nermin' le evleniyorum" deyivermiş; İlhan ile Nermin Abadan Hocalarımızın evlilik haberini böylece duymuş oluyorduk. Kaynak Seha Meray' dır ve belki de fıkra uydurmuştur, ama öyleyse harikadır.

Nermin Abadan Hocam Viyana doğumludur, asistan iken bize derse gelirdi, Alman Profesör Freyer' i çevirirdi, sanayi sosyolojisi öğreniyorduk, Nermin Hanım' ın henüz Türkçesi kıttı, derslerde, işçilere tulum değil, tulumba giydirdiyordu ve dükkancı yerine bakkalcı diyordu. Biz çok gülüyorduk, ama o sırada Yavuz Abadan Hocamız ile yeni evlenmişti, biraz da övünüyordu ve derslerde ikide bir, Viyana aksanlı Türkçesi ile, "Hocam ve Ko-

cam Yavuz Abadan” diyordu ki buradaki müzikaliteye bayılıyorduk. Ben de lise yıllarımda hiç kaçırmadığım Toto Karaca’ nın operetlerindeki hazzı tazeliyordum.

Kızlarımızın bir kısmı bu “hocam ve kocam” kalıbını çok sevdiler, Serim, Taner Timur ile, Sevil, Uğur Korum ile Birgen, Ruşen Keleş’ le, Tülay, Erden Öney’ le dest-i izdivac eylediler. Nermin Abadan doktrinine uyararak hocalardan birer koca buldular.

**

Nermin Abadan ve Yavuz Abadan Hocalarım çocuklarına Mustafa Kemal adını koydular.

**

Fıkra anlatmak bir sanattır ve oynamak gerekiyor.

Aziz Nesin fıkralarını anlatırken oynuyordu, aslında biz de dinlerken oynuyorduk.

Yetmişli yılların sonlarında sık sık Sovyetler’ e gidiyorlardı, Demirtaş ile hep beraber oluyorlardı, sorardım, “ne yaptınız”, Demirtaş hep “içtik... İçtik...” diyordu. Ben de artık içki dedikleri zaman Sovyetler’ e gittiklerini anlıyordum ve hiç sormuyordum, içiyorlardı. Sovyet yazarlarının hep içtikleri dönemdi, ama bir defasında uzun sürmüştü ve hep do-laşmışlar.

Aziz Bey, yavaş yavaş anlatıyordu, Moskova’ da toplantılar yapmışlar, içmişler, hediyeler almışlar, veriyorlar, Sovyetler artık zengindiler. Birlik’ teki her başkente gitmişler, konuşmuşlar, içmişler, hediyeler vermişler, almışlar. Bunlar anlatıyordu ve anlattıkça hareketleniyordu; Aziz Bey’ in mizahında tekrar ve ısrar vardır, zorla kabul ettiriyor; başkentlerin ve hediyelerin uzadığını hatırlıyorum. Ama bu uzun seyahatte içtikçe kilo aldığını bilmiyordu, veda ve dönüş günü yaklaşmış, bavulları hediye dolu, ama, zengin Sovyet yazarları bir de kutu kutu hediyelerle hava alanına gelmişler, zavallı Aziz, kucağında hediye kutuları, önünü göremiyor ve uçağa binmek üzeredir. Tam bu sırada, anlatırken, ayağa kalkıyor, gülüyordu, sanki gülme krizindedir, tombul yanakları daha şişiyor ve gülmekten anlatamıyordu; ki-

lo almış, pantolonunun arkası, çatısından parçalanıvermiş, herhalde esen yelden anlamış olmalıdır; arkası görünüyor.

Türklük, rezil olacak, büyük yazarımız uçağa arkası açık binecek, tehli-ke var, amma, işte tam burada Aziz Nesin’ in zekası yardıma koşuyor, hiç bozulmuyor, derhal ters yüz yapıyor ve kucağında hediye kutuları, uçağa arka arka yürüyor, uçağa arka arkaya ilerliyor, demek istiyorum. Sovyet yazarları ise, bunu büyük Türk yazarının Sovyet yazarlarına duyduğu sevgi ve saygı olarak anlıyorlar; işte Türk-Sovyet dostluğu budur. Demek çököşe doğru alıklaşıyorlar. Bunu şimdi daha iyi anlıyoruz, çököş eşiğine girdiysek önce en yüksekten başlayarak alıklaşma yayılmaktadır. Aziz Bey’ in duyup da doğru-dürüst formüle edemediği ya-sa işte budur, ama şimdi Aziz Nesin bunu anlayacak halde değildir ve gülmektedir. Tahsin Saraç’ ın çalışma dairesinde, hem gülmekten neredede ise bayılıyordu ve hem de kucağında hediye paketleri arka arka uçağın merdivenlerinden çıkıyordu ve oynuyordu, biz çıktığını görüyorduk. Aramızda çıkışına yardım etmek isteyenler vardı, ama, sadece gülebi-liyorduk.

**

Güldürmek için gülmek ve ağlatmak için ağlamak zorunludur. Aziz Bey, büyük bir oyuncu idi.

**

Ben herhalde son demine yetiştim. Güzel kızların sadece şairlere aşık oldukları bir dönemdeydik. Aydın olmak isteyenlerin de fıkra uydurdıkları veya öğrendikleri yıllardı. Soğuk savaş rüzgarları bizi boğuyordu; Heidegger öğrenmeye çalışıyor, Ionesco oynuyor, Sartre ve Camus okuyorduk ve Dostoyevski’ yi kutsal biliyorduk. Ecinniler ve Yabancı, ezberimizdeydi.

Mekteb-i Mülkiye’ de kantinde bir köşemiz vardı; Ece Ayhan, Ergin Günce, Ercü ya da Ercüment Gençler, Taner Timur, yedek subaylarımızdan Cemal Süreya oradaydı, her ders arasında Hukuk’ tan Erdal Öz koşup geliyordu. Ben o zaman da çok aktif

idim, dolayısıyla fazla boğulmuyordum, ama hepimizin boğulduğu zamanda, ekzistansiyalist felsefeye göre boğulmamız gerekiyordu, Bunal-tı’ yı okuyorduk, Orhan Veli’ nin şiirleri çok yavan geliyordu. Ama felsefe ve edebiyatın dışında en çok fıkra uyduruyor ve anlatıyorduk. Toplumda “saçma”, o zamanlar “absurd” diyorduk, aramaya başladık. Düzen-den kopuşumuz bu yolladır; hepimiz bir saçma avcısıydık.

Fıkra uydurmak, düzeni eleştirmekti. Mizah bizim silahımızdı ve henüz ateş etmiyorduk.

Gerçi ben biraz önce ateşe başladım.

En iyi Cemal ve Ergin Günce fıkra uydururdu; fıkraları numaralayıp sadece numaralarına göre gülmek, sanki bize aitti. Ergin bazan eski fıkra anlatıyordu ve biz de numarasını söyleyip geçiştiriyorduk. Düzenin en büyük Fakültesi’ nde düzenden kopma talimleri yapıyorduk.

Bütün Fakülte bize uymak zorundaydı, çünkü güzel kızlar, sonunda profesörlerle evlenseler de, sadece şairlere aşık oluyorlardı. Ece, Ergin, Cemal o zaman da şairdiler, Ercü tiyatrocı idi, Erdal öykü yazıyordu. Galiba en kabiliyetsizleri bendim, ama, Taner ile ben de üniversiteye birinci girmiştik. Sonra zorlukla ikimiz de profesör olduk. Böylece aydın köşede yer edinebiliyorduk.

Bizim Üstün de, daha sonra büyükelçi Üstün Dinçmen, fıkra anlatma hastasıydı, yakaladığını gerçekten boğuyordu, sanki mecburdu, hiç güle-miyorduk; birbiri arkasına, eleştirisi ve isyanı olmayan “fıkra” sıralıyordu; Ergin, “Üstün sen sürümünden kazanıyorsun” deyip susturmaya çalışıyordu. O zaman da kapitalizmi ve sürümü, kötü buluyorduk. O zaman da sürümü olanlara kötü gözle bakıyorduk.

Sürümü olan soysuz ve kötü’ dür. Ergin, Üstün ve ben aynı sınıftaydık. Bir de Filiz’ imiz vardı, ben sınıf birincisi, Filiz galiba beşinci idi, çalışkan ve hırslıdır.

Filiz de bize yakındı, şiiri ve mizahı seviyordu. Önceleri isyancı idi, sonra bıraktı ve Üstün ile evlendi, hem Filiz Dinçmen ve hem de “ilk kadın büyükelçi” oldu. Sonra hiç şaka yaptığını, duymadık.

Bizden ayrılanları genel müdür veya büyükelçi yapıyorduk, Hikmet de

İnal da bizim sınıftaydı, İnal Batu’ yu ne çok severdim, büyükelçi olabilmek için hem mizahtan ve hem is-yandan kaçtı. Oldu, ama, ben intihar edenler arasında yazıyorum.

Kalıcı olan benim yazı’ mdır.

**

Hikmet benim en yakınım, daha sonra fikir klüpleri federasyonu, arkasından sosyalist fikir klüpler, ve daha sonra Dev-Genç olan fikir klübü’ nün ben genel başkanı ve Hikmet de genel sekreteri idi. Pek çok isyanda yanımda Hikmet vardı; Hikmet Çetin’ den söz ediyorum, en son olarak Afganistan’ a nato-valisi gönderdik.

Herhalde asıl absurd ve asıl mizah budur.

**

Bizden kaçanlar hep “büyük” oldular.

Ne yazık, büyük oldular, fakat, intihar ettiklerini bilmiyorlar. Herhalde büyüklüğün tarifinde yok oluşu bil-memek var.

**

Önce insan halinden çıktılar.

**

Biz ise 27 Mayıs’ ı yaptık. 27 Mayıs 1960 tarihinde isyan ettik.

**

Bir de “Altmış Sekizli” dedikleri var, işte bundan sonra geldiler. Birden şiiri ve mizahı yitirdiler. Ve yapamadılar.

**

yeniHarman mı, bu soru ile karşılaşınca, çölde hissediyorum. Vaha mıydı, yoksa vahada mıydık, şu anda söyleyemiyorum.

**

İnsan mı, sürekli saçma gören ve hep saçma’ yı vuran’ dır.

Vurmayı dans haline getiren ve her vuruşta gülen’ dir.

Buna sürekli isyan hali veya kısaca “insan hali” diyoruz.

Video Sanatçısı Selda Asal, intihar girişiminde bulunmuş genç kızlarla

KANLA BOYALI HAYATLAR,

"Az önce doğdum, halatım 27 boğum, sele gitti Ağustos'um, vasiyet etmek istedim şarkılarımı kızıma, en sonunda kendimi vurdum, şarjörü doldurdum..." Bu sözler Sagopa Kajmer "Vasiyet" liriğinden... İntihar, kimi zaman kimine yakın, kimi zaman kimine uzak bir olgu. İnsanlık tarihi boyunca, insanının yanından kopmamış bu mermi, gerektiğinde insanının kendisine karşı en büyük atışında şarjöründen kopabiliyor.

Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, 2000 yılında, dünyada 1 milyona yakın insan yaşamına son noktayı kendi elleriyle koymuş. Yine örgütün rakamlarına göre, Dünya'da her 40 saniyede, bir kişi intihar edip yaşamını yitirmekte, her 3 saniyede, bir kişi intihar girişiminde bulunmakta...

Kürt sorunu ve onun tetiklediği göç ile büyük yoksulluğun kısırcakındaki Türkiye'de intihar eğilimleri hızla yükseliyor. Ankara Ticaret Odası'nın 2004 yılında hazırladığı "Tutunamayanlar Dosyası" gizli bir yıkımın fotoğrafı gibi. Bu dosyaya göre, son 30 yılda ülkemizde tam 40 bin insan, kendi yaşamına kendi nokta koymuş. 1995'ten 2004'e dek intihar edenlerin sayısı ise tam mamına 19 bin 823. 2003 yılı verilerine göre, intihara teşebbüs edilen iller sıralamasında 850 kişiyle Ankara birinci, 585 kişiyle Bursa ikinci, 448 kişiyle Konya üçüncü, 430 kişiyle İstanbul dördüncü sırada. Yine 2003 verilerine göre, intihar sonucu ölümlerin en çok yaşandığı iller sıralamasında ise 320 kişiyle İstanbul birinci, 162 kişiyle Ankara ikinci, 60 kişiyle Bursa üçüncü sırada.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) 2002'de yaptığı bir araştırmaya göre, ülkemizde intihar yaşı 15'e inmiş. DİE verilerine göre "Duygusal bozukluğu olan kişilerde yüzde 6-15, alkolizmde yüzde 7-15, şizofrenlerde yüzde 4-10 oranında yaşam boyu intihar etme riski artıyor. İntihar eden erkeklerin yarısından fazlası 35 yaşından, kadınların ise yarısından fazlası 25 yaşından küçük. Erkeklerde hastalık, geçim sıkıntısı, aile geçimsizliği, kadınlarda ise aile geçimsizliği, hastalık, duygusal ilişki ve istediğiyle evlenememe, intiharda ilk üç sıradaki neden."

Selda Asal, ressam ve video sanatçısı. Müzikoloji ve sanat eğitimi almış. Bir sanatçı inisiyatifi olan Apartman Projesi'ni kurmuş. Selda Asal, 2004 yılında, Sağlık Bakanlığı ve ardından Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nden izin alarak, intihar girişiminde bulunmuş genç kızların tedavi gördüğü kliniğe girmiş. Burada bulunan hastalarla 1.5 yıl boyunca çalışmış. Onlara resimler yaptırmış, hikayelerini dinlemiş. Ve bir enstalasyon oluşturmuş. Asal ile intiharı, intihar girişiminde bulunmuş insanları, resimleri konuştuk.

İntihar girişiminde bulunmuş genç kızlar ile Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi'nde bir çalışma yaptınız. Bu çalışmada sizi en çok etkileyen hikaye hangisiydi?

Kız Yetiştirme Yurdu'ndan gelen 15 yaşlarında bir kızın, Y.'nin hikayesi çok dramatikti. Çok zeki bir kızdı. Kavrama, algılama, ilişkilendirme konusunda yaşıtlarının kat kat üstündeydi. Terk edilmiş, unutulmuş bir çocukluk geçirmiş, hayatı o yurttan, bu yurda taşınmakla geçmiş. Annesi tarafından hayatta ama hiç aranmamış. En önem verdiği şey, kitap almak için para biriktirmek... Devletin ona verdiği belirli bir harçlık var, onları özene bözene biriktiriyor. Günün birinde annesi yurda telefon açıyor. Yıllardır annesini hiç görmemiş, sesini duymamış. Atlaya zıplaya geliyor ki telefona; annesinin onu, biriktirdiği parayı istemek için aradığı anlaşılıyor. Ben onunla çalıştığımda, üçüncü intihar girişimiydi. Yaşadıklarına karşın "umut şehri" adında çok güzel bir resim yapmıştı. Resmiyle ilgili şunları anlatıyordu: "Her insanın bir umut şehri vardır. Umut şehri, o büyüdükçe büyüyor. O daha da geliştikçe, onun beynindeki hayalleri, bizim umut şehrimiz oluyor. İnsanın başka bir gelecekte başka bir dünyası beliriyor."

"Umut şehri" resmini psikiyatr arkadaşlarınız nasıl yorumladı?

Herşeye karşın hayata tutunmaya dair kuvvetli bir istek. Karmaşık tabii. Bir yandan ölmeyi ikiden fazla deniyor ama bir yandan da herşeyin iyi olabileceğini hayal etmek istiyor.

Çalışma olanağı bulduğunuz kızların yaşamla ilgili, kendilerini öldürme sürükleyecek derin yaralarının kökeninde hangi duygular mevcuttu?

Telaflısı mümkün olmayacak acı, hezeyan, hayal kırıklığı... Anlaşılamamak, kendini ifade edememe... Belki de tam da bu şekilde, intihar yoluyla, kendini silmek yoluyla, kendini daha doğru olarak ifade edebileceğine olan güçlü bir inanış. Aslında çoğu genç kız anlayabildiğim kadarıyla intihar öncesinde, kendini ifade etmenin çeşitli yollarını arıyor, yakın çevresine görünebilecek, anlaşılabilir çeşitli işaretler bırakıyor. Kendi sosyal çevresinde kendi varlığı görülsün, anlaşılсын istiyor. Bu gerçekleşmeyince de sonunda vazgeçiyor.

Kendini yok etme kararı

Nasıl bir vazgeçiş bu?

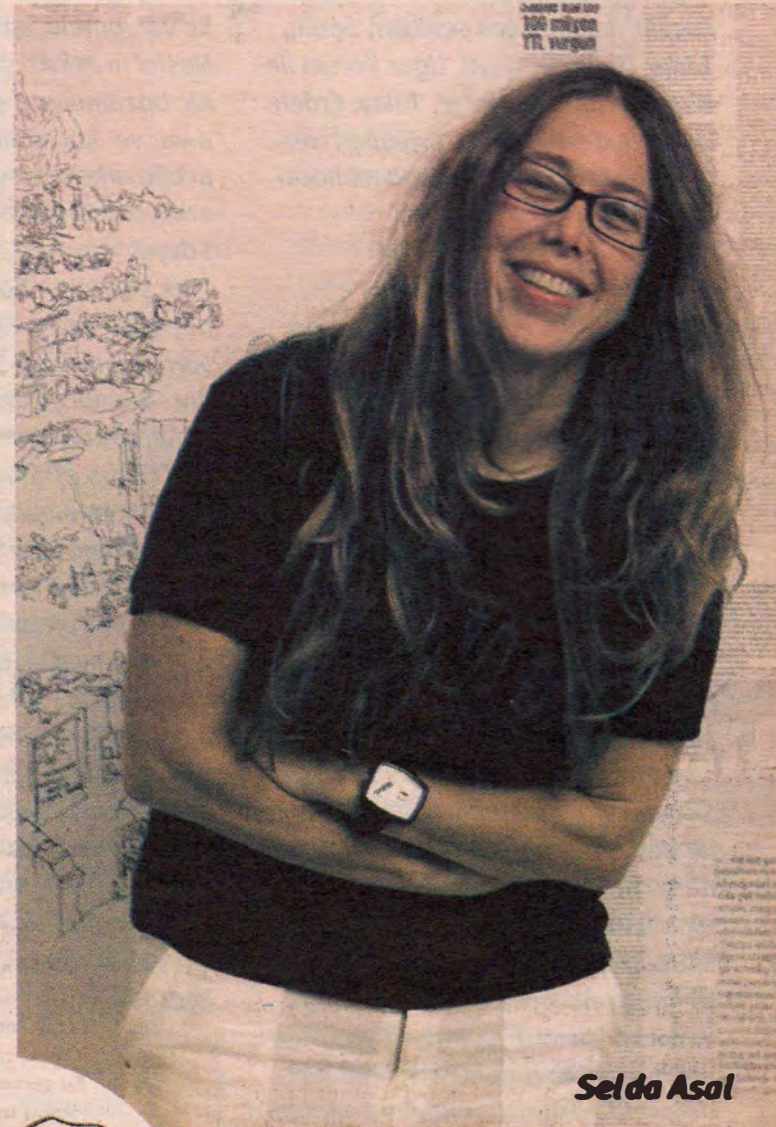
Yaşamdan vazgeçiş. Yaşamı sürdürmeye dair isteğinin azalmasıyla, kendini yok etme isteği eş zamanlı genellikle. Aslında Y. örneğinde olduğu gibi: Hayata bağlı bir kız Y. Zaten onu annesi hiç aramadığı için, ebeveynin olmadığı bir dünyada yaşamının koşullarını kendine göre düzenlemiş, para biriktiriyor, kitap alacak. Y'nin hikayesi acı olsa bile, bildiği, alıştığı bir durumu yaşıyor, beklentileri sınırlı. Ama beklenmedik kişiden gelen bir telefon, hiç ummadığı bir şekilde sonlanınca, bence zaten güçlükle oluşturduğu bu sistem bozuluyor ve böylece kendini yok etme kararını hemen alabiliyor. Ve vazgeçiyor.

Çalışmalarınız, hep yaşamın bıcağısı noktalarında dolaşıyor. Pekki ölüm sizin için ne ifade ediyor?

Telaflısı olmayan, geriye döndüremeyeceğiniz çok şey; kişi anlamına geliyor.

Nasıl bir çocukluk yaşadınız? Çocuklukta ölümden korkar mıydınız?

8 yaşlarından beri ölümle yakından ilgilendiğimi söylesem sanırım bana pek kimse inanmaz. Ama bu böyle. Ölümü düşünmek, girişimde bulunma deneyimim hiç olmamasına karşın, o yaşlardan itibaren ölümle ilgili bir çok şeyi gazetelerden kesip, nedenini bil-

Selda Asal

meden dosyalardım. Toplu katliamlar, toplu mezarlıklar, intihar etmiş insanların geride bıraktıkları notlar, yazılar, romanlar; bunlar benim konumdu. Neden bu böyleydi; bilmiyordum. İleri yaşlarda da bunu Sylvia Plath, Virginia Woolf, Cesare Pavese, Paul Celan üzerinden, onların kitaplarını okuyarak devam ettim. Oysa ölümden, mezarlıklardan sakınılmış bir çocuk olarak büyütüldüm. Bayramlarda falan herkes gibi mezarlıklara gidip aile büyüklerini ziyaret etmezdik. Cenazelerde, bu en yakınımız dahi olsa bulundurulmazdık. Ölüm meselelerine takılma ihtimali olmayacak kadar hayata bağlı, mücadeleci, neşeli, sevimli olduğu söylenen bir çocuktum.

Korkuya gelince?

Korkar mıydım, bilmem. Hiç ölümden korkup korkmadığımı düşünmedim. Demek ki korkmazdım.

En sevdiğiniz masal hangisiydi?

Kibritçi kız.

Kibritçi Kız masalında da ölüm teması vardır: Soğuktan titreyen kız, gökyüzünden kayan bir yıldız görür ve ninesinin sözünü anımsar: Her yıldız düştüğünde yer yüzünde biri ölür... Ve masalın sonunda da kibritçi kız ölür.

Evet.

Ne tür resimler yapardınız?

Cevabını vermek zor. Aileye sormak lazım. Kendimi o kadar da iyi gözlemleyememişim demek ki. Çünkü erken yaşlardan itibaren hep, hergün yapardım, onu hatırlıyorum.

Kutlu ESENDEMİR

kutlu@teman.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

KANLA BOYANMIŞ RESİMLER

Vasiyet

Siz hiç intihar girişiminde bulundunuz mu ya da ölmeyi düşündünüz mü?

Hayır, yalnız 8 yaşındayken, yan sınıfta kanserden ölen bir çocuktan etkilenerek, "ben de birgün ölürsem" diye bir vasiyet yazmıştım. İşte, "saç tokamın biri filancaya, yüzüğüm şuna, buna" vesaire. Şeklinde komik, süper, komik bir vasiyetti.

Duyduğunuz en sert, en vurucu intihar girişimi nedir?

Bunun cevabını vermek istemiyorum. Bu tip cevapların örnek olma olasılığını yükseltme ihtimali var. Ama küçük yaşlarımda beni en çok etkileyen, Tezer Özlü'nün intiharı olmuştu. Aslında kanser tedavisini reddedişi, Tezer Özlü'nün ölümünü klasik bir intihar biçimi olmaktan çıkartıyor ama bana göre çok sert, anlaması çok zor olan bir intihar biçimi... Ölümüne olan yolculuğunu adım adım not edışı çok üzücüydü. Her an geri dönemesi mümkün olan bir süreci reddedişi. Çok kararlı, çok uzun bir süreç. Çok ağır, çok sarsıcı. Tezer Özlü'nün yaşadığı bu süreci anlayabilmek için Cesar Pavese'nin kitaplarını da okumaya başlamıştım. Anlayabilmiş miydim? Sanmıyorum. Belki, biraz...

Klinik çalışmanız ne kadar sürdü?

Sergilere gidip gelmelerimden dolayı çekimler iki yıl sürdü. Projenin tümünü bitirmem için bir yıl daha var.

Çalışma yaptığınız klinikte ne tür güçlükler yaşadınız?

İlk haftalarda anlatılanlardan çok fazla etkileniyor, birkaç gün kendime gelemiyordum.

Nasıl etkilenmelerdi bunlar?

Yaptıkları resimlerdeki imgeler, konuşulanlar, bulunduğum ortam; bunların hepsi tek tek, aynı düzlemde günlerce zihnimde yer alıyordu. Geceleri rüyalarımdaya birer resmi geçit gibi birinden diğerine geçerek sürüyor sürüyor. Gündüzleri de hep ne yapsam iyi olurdu? Nasıl olsa? Ne yapılsa? Nasıl konuşsam? Sanırım ilk başlarda yetersiz kaldığımı hissediyordum. Bir şey yapamama duygusu kötü bir duygu.

Buğün
onu için
en güzel gün

Yazdın şii

Acı, hezeyan, hayal kırıklığı

Sonrasında?

Zamanla klinikte yaşadıklarım ve kendim arasında bir şekilde bir mesafe koymayı becerebildim. Klinik sefi Doçent Doktor Kemal Sayar bana bu konuda çok yardımcı oldu. Bazı konuşmalarda, konferanslarda bulunmamı sağladı. Bunların, anlayamadığım, göremediğim bazı şeyleri anlamamda faydası oldu. Pratik zorluklara ilişkin ise klinikte doktorlar, asistanlar, hemşireler, psikologlar; etrafta kim varsa yardımcı oluyordu. Zaten çalışma sürecinde mutlaka klinikten en az iki kişi çalıştığımız odada bulunuyordu.

sahipsiz olma duygusu

Genelde intihar girişimlerini neye bağlıyorlar?

Benim çalışma sürecime dayanarak acı, hezeyan, hayal kırıklığı diyebilirim.

Sanırım tüm hastalar birden çok intihar girişiminde bulunmuş genç kızlar...

Gözlemlerime dayanarak evet, çoğu birkaç kez intihar girişiminde bulunmuştu. Ama yine de bu soru benim cevabını vermemin doğru olmayacağı bir soru.

Genelde yurdun hangi bölgelerinden ve hangi gelir seviyesinde insanlar bu kişiler?

Orta sınıf ve daha altı diyebilirim.

Aile ile iletişimleri nasıl?

Aileleri belli bir eğitim düzeyinin üzerinde olan çocuklar nispeten çok hızlı anlaşılıp, hayatla olan ilişkilerinde olumlu anlamda bir gelişme sağlanabiliyor. Ancak bunun tersi olduğunda zor. Özellikle de aileleri olan ama kız yetiştirme yurtlarında büyüyen çocuklarda bu travmanın boyutları, görebildiğim kadarıyla daha büyük oluyor. Sahipsiz olmak geçirtilmesi zor bir duygu.

Bu gençler tedavi sürecine nasıl girmiş?

Yaşları 14 ile 18 arasında olduğu için, henüz reşit olmadıkları için aileleri ya da içerisinde bulundukları kurum tarafından bir intihar teşebbüsünden hemen sonra kliniğe getiriliyorlar. Kendi kararıyla tedaviye gelenle karşılaşmadım.

Uzmanlar, çalışmanız sırasında, hastalarla ilgili ne tür uyarılarda bulundu?

Çalışma sırasında mutlaka doktor, hemşire, psikolog oluyordu. Hatta bazen onlar da resim yapıyorlardı.

Onlar resimlerde hangi temaları işliyorlardı; anımsıyor musunuz?

Dikkatim hiç doktorların yaptıkları resimlerde olmadı açıkçası. Zaten genellikle iyi resim yapmasını bilen doktorlar derse katılıyordu ve teknik konusunda birkaç soru soruyorlardı; o kadar. Onlar da sanırım dikkatimin kızlarda olduğunu fark etmiş olmalılar ki, bana birkaç soru dışında gerçekten de pek bir şey sorduklarını hatırlamıyorum.

Kliniğe ilk giriş anınızı anlatır mısınız?

Hatırlamıyorum. Duygumu hatırlıyorum yalnızca.

Ne tür duygulardı bunlar?

Endişeliydim. Bu işin altından nasıl kalkacağıma ilişkin kuşkuluydum. Bunu hatırlıyorum.

Resim çalışmalarına nasıl başladınız?

"Ne olsaydı iyi olurdu? Ne çizseniz size iyi gelirdi?" ya da "Nerede olsaydınız orayı severdiniz?" gibi tema vermeye çalışmış olduğumu hatırlıyorum. Sonra da bunun pek işe yaramadığını, herkesin kendi anlatmak istediğini, anlatmaya çalıştığı resimler yaptığını görüp, onları serbest bıraktım. Ancak ne çizmek istediğini bilmeyenlere rehberlik yaptım.

Onlara resim yaptırmak güç olmadı mı?

Sadece o sırada yeni ilaç kullanmaya başlayanlarla bu çalışma gerçekleşmiyordu... Ama diğerleriyle... Aslında genellikle resim çalışması konusunda hep çok istekliyidiler.

Renkleri kırmızı

Intihar girişiminde bulunmuş genç kızların yaptıkları resimlerde hangi temalar ön plana çıktı?

Kalp çizmek, kalbin içerisine sevgilisinin ismini yazmak, boyamak bence en popüler temaydı. İkinci sırada ise çeşit çeşit ev tasvirleri, içerisinde ışığı yanan, yanmayan, bacası tüten, tütmeyen, güneşe karşı, yağmurun altında, fırtınanın içinde... Her-

birinin demek istediği, anlatmaya çalıştığı bir ev gerçeği vardı... Benim rolüm, imgeler üzerinden, kendilerini anlatmalarını sağlamaktı.

En çok hangi rengi kullandılar?

Kırmızıyı kullandılar.

Neden acaba?

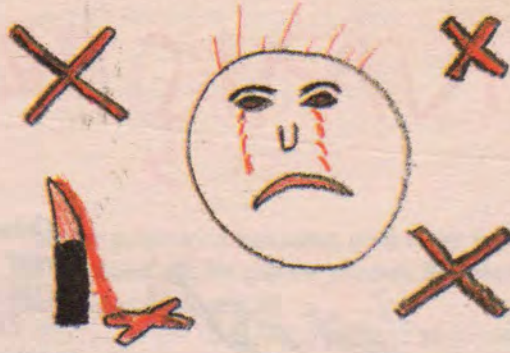
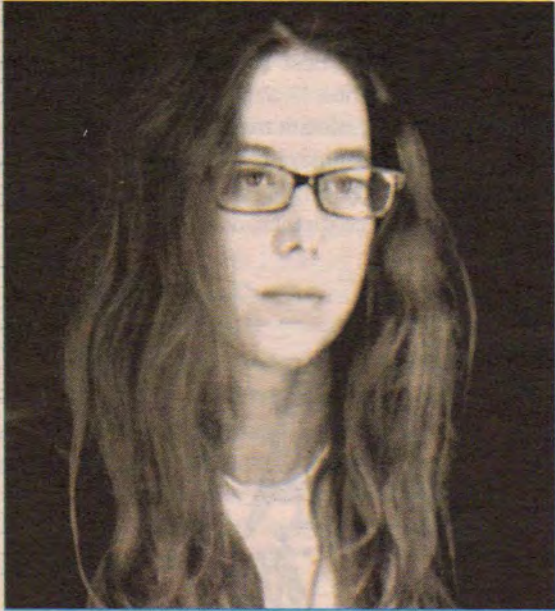
İçlerindeki güçlü duyguları bu rengin doğru ifade ettiği söylenir ama bu görece bir bilgi olabilir.

Bu çalışma, onların ruh sağlığına iyi geldi mi?

Görünür olduklarını, kabul gördüklerini, çok önemli bir anlamları olduklarını onlara hissettirmek bence önemliydi. Bu konuda belki biraz faydam olmuş olabilir. Klinikten ayrıldıktan sonra da beni aramayı sürdürenler oldu. Hatta birisini kararlı bir intihar düşüncesinden vazgeçirmeyi başardım.

Siz de bir kadın olarak, hemcinslerinizin duygularına maruz kaldınız mı?

Kızlarla çalışırken onlara olan yaklaşımlarım biraz arkadaş gibi, biraz anne gibiydi ama daha çok anne yaklaşımydı sanırım. Fakat bu yaklaşımımın farklı algılanabileceğini, duygusal olarak fazla örselenmiş bir çocukluk geçirmiş olan kızlar arasında başıma gelen bir olayla anladım.

Neydi bu olay?

Kızlardan biri olan A., çok güzel resim yapıyordu ve doğal olarak da onunla daha çok ilgileniyor, yanına gidip resmin nasıl gittiğine dair sorular soruyordum. Fakat A'nın bana daha farklı bir duygu içerisinde olduğunu bir süre sonra anladım ve o günden sonra ona mesafe koymam belki onun ruh durumunu bozar diye, tüm kızlara ona davrandığım gibi davranmaya başladım. Herkesin yanına eşit sürede gitmeye, aynı sürede konuşmaya başladım. Fakat sanırım A., herkesle aynı ilgi merkezinde olmaya dayanamadı ve benimle özel olarak konuşmak istediğini söyledi. Hemen doktorlardan birine danışmak istedim. Fakat tüm doktorlar o sırada bir konferans olduğu için klinikte değillerdi ve nöbetçi doktorlar da visite çıkmışlardı. A., benimle yalnız konuşma konusunda ısrar ediyor, ben çeşitli işler bahane ediyordum; "Şu bitsin, bu bitsin, sonra" falan diyordum. O sırada bir doktorun geri dönüp bana yardım etmesini umuyordum... Sonunda A., özel konuşmamızı beklemeyip bana yakında intihar edeceğini söyledi. Gözleri üzgün, ağlamaklı bakıyordu. Ben de ona intihar ederse, kendimi bir annenin çocuğunu kaybetmiş gibi hissedeceğimi söyledim. O zaman biraz durdu, düşündü ve sanırım o zaman benim ona olan yaklaşımımın bir anne gibi olduğunu anladı ve herşey ondan sonra yoluna girdi.

O günden sonra kızlara olan duygusallığımın, şevkatimin dozunu ayarlamayı öğrendim. Aramıza biraz daha mesafe koydum.

Aşk, yalan...

"Aşk Yalan" konsepti nasıl oluştu?

2004 yılından beri "Umudu onarmak" adlı video film serisinde ölümün çeşitli halleri üzerine çalışıyorum. Sıkışmış ve kendine bir çıkış bulamamış, farklı yollarla ölümü seçmiş, deneyimlemiş olan kişileri kapsıyor bu proje. Sözümleri ettiğimiz "Aşk Yalan" adlı video film, intihar etme yoluyla kendini yok etme kararında olan ergen genç kızlarla ilgiliydi. İkincisi bile- rek ya da bilmeyerek, yavaş yavaş olan bir ölüm yolunu seçenler. Unutmak, yaşadıkları travmayı silmek için bali, tiner gibi uçucu madde koklayan 14 -18 yaş arası genç erkekler. Üçüncü video film ise kendini değil ama başkalarını öldürenler yani katiller. Dördüncü film ise; öldürülme kararı kendi dışında verilenler: Töreden kaçanlar. Kısaca ölümden kaçan kızlar. İntihar edenler, öldürenler ve ölümden kaçanlar. Ölüme farklı açılardan bakan dört ayrı video enstelasyon.

Bu videolar ne anlatıyor?

Bu sosyolojik açılımı olan bir proje olmaktan çok her dört video filmde de; onları, onların durdukları yeri, oradan hayata nasıl baktıkları ve içinden çıkamadıkları, aşk, nefret, ölüm... Bu kavramlarla olan düşüncelerinin resim üzerinden ifadeleri üzerine yoğunlaştım. Onlar tek tek, "Birey olarak ne yaparlar? Nedir onlar? Kimdirler? Nerede sıkışmışlardır? Bunu resimlerinde nasıl ifade ederler?" Bunlarla ilgili çalıştım.

Bu çalışmayı nasıl bir sergide göstereceksiniz?

"Aşk Yalan" adlı çalışmam 3 ayrı filmde oluşuyor ve bu 3 film bir odanın 3 duvarına, 3 ayrı projeksiyondan yansıtılarak gösterilecek. Yani her duvara ayrı bir film projekte edilecek. Bu 3 filmin tamamı "Aşk Yalan"ı oluşturuyor. Birinci film onların yüzlerini, kimliklerini açığa çıkartmadan jestlerini, bulundukları çalışma ortamını, yaptıkları resimlere ilişkin açıklamalarını gösteriyor. İkinci film anlattıkları resimlerin animasyonunu gösteriyor. Üçüncüsü ise bu projeyi çalışma sürecimde kendime aldığım dijital notlarımı gösterecek. Çelişkilerimi, kafa karışıklığımı, meseleyi anlamaya ilişkin aldığım notlardan oluşuyor.

Bu video enstelasyon hiç gösterildi mi?

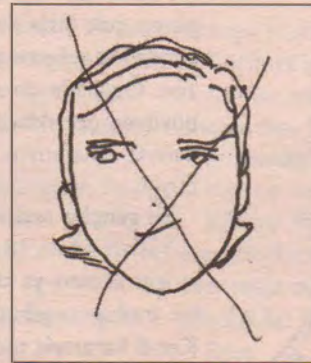
Strasbourg'da, Berlin'de ve Kopenhag'da gösterildi. Önümüzdeki yıl Stockholm, İstanbul ve Berlin'de farklı versiyonları gösterilecek.

Sırada hangi çalışmanız var?

Sınırdan olanlar, bunu yaşayanlar ve çıkış noktası olmayan, sıkışmış olan insanlarla olan bu projem sürecektir. Disiplinlerarası çalışmaları koordine ettiğim bir sanatçı inisiyatifi olan Apartman Projesi'nde ise bu ayın ortalarında, "Herşey yolunda olacak" adlı bir sergi olacak. Bu sergi "Yalanla ilgili herşey" adlı sergiyle ilişkilendirilmiş bir sergi olacak. Bu sergiye de görsel sanatçıların dışında yazar, sosyolog, felsefeci, gazeteci, müzisyen gibi farklı disiplinlerden katılımcılar yer alacak. Bu konuya ilişkin çizimleri olan karikatürcü katılımcılar olursa sevinirim. Bunu da böylece duyurmuş oldum.

Söylerim arkadaşlara. Konuyla ilgili size ulaşmak isteyenler, nasıl iletişim kuracaklar?

İlgilenenler seldaasal@yahoo.com'a yazabilirler. Bu sergiye ilişkin bilgi edinmek isteyenler ise www.apartmentproject.com'a göz atabilirler.

Ulanız ve umutsuz ne yapıyor bir genç kız

Şiddet toplumu ve aylaklık pedagojisi

Ülkemizde giderek artan toplumsal şiddet eğilimlerinin, ABD ve AB güdümlü yerel medya tarafından, gündemin öncelikli sıralarına taşındığını gözlemliyoruz. Acaba gerçekten toplumumuzda şiddet ve suç işleme eğilimi artmakta mıdır, yoksa güdümlü kozmopolit medya, bunu kasıtlı olarak mı böyle yansıtıyor? Bence sorunun her iki şık'ına da verilecek cevap "evet"tir. Yani evet ülkemizde şiddet eğilimi artmakta ve ABD güdümlü medya bu artan şiddet eğiliminin sonuçlarını, abartılı, etik dışı, abes ve kasıtlı görüntülerle yansıtarak, toplumsal bir şiddet kültürünün yaygınlaşmasına hizmet etmektedir.

ABD'de CIA tarafından 1995 yılında yapılan "Etnik Çatışmaların Demografik Arka Planı" adlı araştırmaya göre: (bkz: www.zeit.de/2004/10/SM-Heinsohn-KURZ) herhangi bir toplumda 15-24 yaş arası genç erkek nüfus, toplam nüfusun %20'sini aştığı andan itibaren, cinayet ve ölümle sonuçlanan şiddet olayları ciddi biçimde artış kaydetmekteymiş. Bu araştırma, ağırlıklı olarak ABD'nin BOP projesi kapsamında gördüğü ülkeleri; yani kuzey Afrika'dan, Çin duvarına kadar olan coğrafyayı gözeterik yapılmış.

Sözü edilen coğrafyada, erkek çocuk doğum oranının yüksekliğine dikkat çekiliyor. Böylece Fas, Cezayir, Mısır, özellikle Filistin vd. ülkelerde yarı eğitimli erkek nüfusun toplumsal beklentileri, sosyo-psikolojik bir analize tabi tutulduğunda, önümüzdeki yirmibeş yıllık süre için, yeryüzü cehenneminin ve silah pazarlarının adresi de belirlenmiş oluyor.

Samuel Huntigton'un meşhur "Medeniyetler Çatışması'na göz attığımızda, aynı konuya o kitapta da dikkat çekildiğini görüyoruz. Bay Huntigton, müslüman coğrafyada 15 yaş altındaki 500 milyonluk nüfusa atıfta bulunarak, önümüzdeki onbeş yirmi sene içinde bu nüfus arasından, hiçbir gelecek beklentisi olmayan 150 milyon erkek çocuğun, 15-29 yaş arası savaşı bir kuşak oluşturacağını saptıyor. Korkunç.

Aynı bağlamda, kısa süre önce Alman toplum bilimci Gunnar Heinsohn'un Avrupa'da yoğun tartışmalara neden olan "Oğullar ve Dünya İmparatorluğu" adlı kitabı meseleyi tedirgin edici biçimde gözler önüne sermekte. Heinsohn "gençlik patlaması" (youth bulge) kavramıyla ifade ettiği bu nüfusu, Afrika sahrasının güneyinden itibaren İslam coğrafyasında yaşayan iki milyar insan arasından saptıyor. Bu iki milyar nüfusun 300 milyonu, 15-30 yaş arası hiçbir gelecek öngörüsü olmayan genç ve potansiyel savaşı bir kuşak oluşturuyormuş. (Benzer konular için bkz: www.berlin-institut.org)

Aslında ülkemiz özelinde, çevremize çıplak gözle baktığımızda, batıların yaptığı herhangi bir araştırmaya gereksinim duymadan aynı sonuç ve verileri sezebiliyoruz. Buradaki hazin durum şudur: Kapita-

list Batı Medeniyeti'nin ideologları bizim gençliğimiz üzerinden savaş planları, şiddet toplumu öngörülerini üretirken, başta besleme medya olmak üzere bizler, genel bir aymazlık sergiliyoruz.

ŞİDDETİN ÖZNESİ OLARAK GENÇ ERKEKLER

Aslında meselenin anlaşılması elbette çok basit. Nüfusu genç bir ülkede, adalet duygusunun tatmini, toplum tarafından tanınma ve kabul görme isteği, güncelle ve geleceğe ilişkin güvence talebi, istikrarlı bir aile ortamı gibi temel insani ihtiyaçların, toplum ve devlet tarafından karşılanmaması durumunda, sonuç sizce ne olabilir? Üstelik sanal "dünya nimetlerinin" alabildiğine teşhir edildiği, her türlü sınır zorlayıcı tüketimin, ihtiras ve şehvetle pompalandığı bir toplumsal ortamda, fırsat eşitliğinin kasıtlı biçimde sıfırlanması ne sonuç doğurabilir? Gençlik üzerinde sistematik kişilikleştirme politikalarının uygulandığı, toplumun yaygın medya eliyle, planlı biçimde lümpenliğe özendirildiği bir süreç, nereye varır?

Acaba Batıların bizim gençliğimiz üzerinde yaptıkları demografik araştırmalar, sadece araştırma olarak mı kalacak? Şiddetten herkes zarar görürken, birileri de yarar sağlıyor olamaz mı? Niçin bu araştırmalarda adı geçen genç nüfusun, özellikle silah kullanabilecek, (kullanmayı öğrenebilecek) temel eğitime sahip olduğu sıkça vurgulanıyor?

Genel nüfus oranını ağırlıklı olarak yaşlıların veya kadınların oluşturduğu toplumlarda, geleceği olmayan bir genç azınlığı, şiddet eğilimlerinden alıkoymak belki görece mümkündür. Veya bu durumda azınlığı oluşturan genç erkek nüfus tarafından yaratılan şiddetin, dar kapsamlı olacağı, genel toplumsal bir eğilime yol açmayacağı varsayılabilir. Veya 15-24 yaş arası erkek nüfusun, toplumun %20'sinin altında bir oranı oluşturması durumunda, polisiye tedbirlerden de yarar umanlar olabilir. Sözde gelişmiş batılı ülkelerdeki demografi bunu gösteriyor. Ancak bu oran %20'lerin üzerine tırmadığında CIA araştırmacıları, toplumsal şiddetin kaos ortamına uzanabileceği kanısındalar.

Batılı araştırmacıların, şiddeti, genç erkek nüfusla özdeşleştirmeleri oldukça akla yatkın geliyor. Onlar böylesi bir sonuca varırken, sonu gelmez bilimsel araştırmalardan, uçsuz bucaksız rakamlardan, istatistik verilerden yola çıkabilirler. Ama bana kalırsa, hayatın erkek doğasına yüklediği nitelikler yeterince açıklayıcıdır.

Binlerce yıllık avlanma mecburiyetinin kalıtsal yırtıcılığı, şiddetin fizik güçle orantılı bir uygulama olması, yine erkekler tarafından icra edilen binlerce yıllık savaşların metafiziği, evrensel şiddet kültürünün öznesi olarak, ister istemez erkeği öne çıkartıyor. Kuşkusuz bu ilgi içinde, tarihi bir

problem olarak annelerin konumunu da, ayrıca değerlendirmek gerekir.

Batılılar yukardaki gerekçelere ilave olarak, genç erkek nüfusun saldırgan enerjisini yönlendiren testosteron hormonuna vurgu yapıyorlar. Ancak ne yalan söyleyeyim, bu nokta, geçmişte Ayhan Songar'ın, bizim 12 Eylül öncesi kuşağa ilişkin öne sürdüğü aşağılayıcı iddiaları çağrıştırdığı için, bana pek cazip gelmiyor.

Anımsayacak olursak: psikiyatrist Ayhan Songar 12 Eylül öncesi gençliğin, içinde bulunduğu şiddet ortamını açıklarken, özellikle sol kesimi hedef alarak, taşradan şehire gelen gençliğin, cinsel açlık sonucu şiddete yöneldiğini iddia etmişti. Bugün bile aynı çapsız ve kısır iddiayı yineleyen cahil köşe yazarlarına rastlıyoruz.

Ama çok şükür, batılı araştırmacılar bizdeki ajanlarından daha dürüst davranıyor ve **doyurulmayan adalet duygusu, gelecek kaygısı** gibi daha kapsayıcı noktaların altını da çiziyorlar.

GEÇİCİ VE KİSMİ BİR ÖNLEM OLARAK AYLAKLIK PEDAGOJİSİ

Kapitalist Batı medeniyeti ve yerli uzantılarının, mazlum toplumların gençliğine ilişkin geliştirdikleri feci öngörüler, ancak devlet ve ülke çapında bağımsız politikalarla boşa çıkartılabilir. On milyonlarca gence, toplumsal saygınlık, eğitim, siyasete katılım, istikrarlı aile ortamı, gelecek güvencesi, fırsat eşitliği, vb. imkanları temin etmek, antikapitalist ve antiemperyalist bir sistem sorunudur. Burası gayet açık.

Fakat ülkemizde henüz yolsuzluğa bulaşmamış, idealist ve yurtsever yerel yönetimlerin, antiemperyalist bağımsız kuruluş ve çevrelerin, bu konuda alabileceği pek çok önlem olduğunu varsayabiliriz.

Büyük şehirlerin ilçe belediyeleri ve Anadolu şehirlerinin yerel yönetimleri, küçük bütçelerle oluşturacakları "gençlik merkezleri" vb. yan kuruluşlar eliyle, pek çok olumlu faaliyete imza atabilirler.

Burada hemen akla gelebilecek futbol kulüplerinden, halıcılık kurslarından falan söz etmiyorum. Gelecek beklentisi olmayan, sokağa salınmış binlerce genç insana "öğreten adam" edasıyla dayatılacak her tür didaktik pedagoji, büyük ihtimalle tepki görecektir.

Gençliğin sahipsiz ve başıboş konumunun, bir tür özgürlük olduğu asla unutulmamalıdır. Yani mesele, aylaklık tarzında başgösteren özgürlüğün, gençliğin elinden alınması değil, bilakis bu özgürlüğün **şekillendirilmesi** olarak anlaşılmalıdır.

Gençlik, işlemeyen kurumlardan, yalan vaatlerden uzaklaşarak, boşluğa ve aylaklığa düşmüşse, sizin, o aylaklık içinde yer alarak gençliğe ulaşmanız gerekiyor.

Yakın geçmişte, henüz mahalle kültürünün metropol dayatmalarla tahrip edilme-

diği dönemlerde, aylaklık ve şiddet eğilimleri mahallenin genel ruhu ve "abi" kültü sayesinde belirli şekiller almak, belli bir "hukuk"a tâbi olmak zorundaydı. Bugün bu imkân büyük ölçüde ortadan kalkmış görünüyor. Dolayısıyla şiddet eğilimlerinin ve aylaklığın yeniden bir "hukuk"a tâbi kılınması gerekiyor. Ama nasıl?

Zorunlu olmadıkça Batı'dan örnek vermeyi yeğlemiyorum, ancak yine batıların "street work" dedikleri tür çalışmalar, yerel yönetimler ve **bağımsız** gönüllü kuruluşlar için bir başlangıç olabilir. Batı'da özellikle kilisenin veya yine yerel yönetimlerin üstlendiği benzer çalışmalar, ülkemiz kültürü ve sosyal dokusu gözetilerek geçici ve kısmi neticeler verebilir. **Pedagojik çalışmanın netice vermeyen, okullar, dersaneler, spor kulüpleri, kütüphaneler ve benzeri "konfor" ortamlarının ötesine, sokaklara taşınması gerekiyor.** Aslında cumhuriyetin ilk yıllarındaki Halk Evleri ve günümüzün Halk Eğitim Merkezleri kısmen bu ihtiyaca cevap verebilirlerdi. Fakat bu merkezi kurumların, "şiddet kuşakları" amaçlayan bağımlı politikalar sonucu batırdığını, şimdi anlıyoruz

Geleneksel okul ve eğitim pedagojisinin "**dayatma yöntemi**" sokaklarda sonuç vermez. Dolayısıyla sokaklarda "**sunu yöntemi**"nin tercih edilmesi esastır. Namuslu yerel yönetimler, binlerce işsiz pedagoji, psikoloji mezunu arasından, imkânları oranında dinamik kadrolar istihdam ederek, "aylaklık pedagojisi" kapsamında bir eğitimden geçirmeli ve gözetmen olarak sokağa salmalıdırlar. Bu gözetmenler, bulunan semtin sosyal dokusu, mevcut aylak gençlerin ortak eğilimleri, vb. kapsamında onlarla ilişki kurarak çalışma programlarını oluştururlar.

Olası çalışma programları, yaz kış açık hava ortamlarını, parkları ve sokakları ağırlıklı alan kabul ederek, yine spor, oyun, gezi, yarışma, beceri geliştirme vb. etkinlikleri içerebilir. Ama buradaki temel amaç, söz konusu etkinlikleri sadece "**sunu yöntemi**"yle gerçekleştirmek ve aylaklığın kapsamını daraltmaksızın onu şekillendirmektir.

Yanısıra elbette gerçekçi olmak gerekiyor. Tarihte hiçbir pedagoji, günümüze dek şiddeti ortadan kaldıramamıştır. Fakat şiddetin kontrolü ve bu enerjinin başka yaratıcı alanlara kaydırılması **kısmen** mümkündür. Emperyalizmin, gençliğimiz hakkındaki araştırma ve öngörülerini, gençliğimizin lehine sonuçlandırmak amacıyla bu meseleyi uzun uzun tartışmak zorundayız.

Şimdi denebilir ki, iyi güzel. Laf çok da, senin icraatın nedir? Yukarda değindiğim türden gençlik çalışmasına ilişkin, somut bir proje dosyasını, fahri olarak hazırlayıp, geçen aylarda Beyoğlu belediyesine sunduk. Buradan öteki yerel yönetimlere ve ilgilenen çevrelere de, anılan konuda her türlü dosyayı **fahri amaçla** sunmaya ve uygulamada **fahri** katılıma hazır olduğumuzu duyuruyorum.

1980'li yıllarda hocası Edip Yüksel, Adnan Oktar'ı anlattı:

1980'li yıllarda Türkiye'nin en radikal dini görüşleri savunan kişilerinden olan Edip Yüksel'le görüştük.

1988'de Sünni öğretiyi reddetip Kuran'a döndüğünü açıklamasının ardından başta babası olmak üzere dini çevreler tarafından mürted ilan edilip, hakkında ölüm fetvası çıkarılan ve bu nedenle Türkiye'den kaçarak Amerika'ya yerleşen Edip Yüksel o günleri şöyle anlatıyor:

"28 yaşındayken 'Sadece Kuran' mesajını kabul ettikten sonra Amerika'ya hicret edinceye kadar olan bir-iki yıl içinde hayatımda ve çevremde çok şeyler değişti. Bu süre içinde evsiz-barksız, parasız-pulsuz kaldım. Başta babam olmak üzere ailem tarafından reddedildim. Babam tarafından mürted ilan edildim. Yani dindışı. Hakkımda ölüm fetvası çıkarıldı. Gazete ve dergilerinde, cami ve tekkelerinde bana lanetler okuyan ve aleyhimde iftiralara üreten Sünni cemaatlerin vakıfları, partileri, hanları, malikaneleri, bankaları ve şirketleri vardı. Devlet tarafından sakıncalı olarak bilinen, üniversiteye devam etmesi bile kanunla yasaklanmış, maddi varlığı olmayan, babası hayattayken yetim kalmış kimsesiz bir gence dönüştüm."

Edip Yüksel, yeniHarman'a 1980'li yıllarda en sıkı öğrencilerinden olan "siyah uzun bir sakalı, yumuşak bir ses tonu, güler bir yüzü, çocukça şakaları ama en önemlisi hayali görevi için güzel hesaplanmış bir planı vardı" diye tarif ettiği Adnan Oktar'ı, onun psikolojisini, çalışma biçimini, sahip olduğu pazarı, müridlerini, ondan kopanların yaptığı çalışmaları anlattı. Türkiye'deki tarikatlara, Adnan Oktar'ın mahkemeler, siyasiler ve kafaladığı varlıklı aile çocukları üzerindeki etkilerini, ilişkiler ağını gözler önüne serdi.

Edip Yüksel, yaklaşık 20 yıldan bu yana yaşamını Amerika'da sürdürüyor. Türkiye'den neden ve nasıl kaçtığını, Amerika'daki yaşamını, Türkiye'deki ilişkilerini ve yaptığı kitap çalışmalarını da anlatan Edip Yüksel, Türkiye'den sonraki ikinci varlığını Amerika için "İsrail'in çıkarlarını kollayan güçlü Yahudi lobisi AIPAC, İsa'nın gelmesi için ön koşul olan Armageddon için Ortadoğu'da kandan nehirler hayal eden ve yaklaşık 30 milyon üyesi olan Evangelist Hristiyanlar; silah, petrol ve inşaat sektörleri ve nihayet iktidara gelen Neocon psikopatlar... İşte Amerika'nın yeni yüzü maalesef" diyor.

İşte yaklaşık üç yıldan bu yana Türkiye'de bir röportajı yayınlanmayan Edip Yüksel uzun bir aradan sonra ilk kez yeniHarman'a konuştu:

Adnan Hoca'yı anlatır mısınız? Nasıl tanıştınız, nasıl bir birlikteliğiniz oldu?

Adnan Oktar 1980'lerin ortalarında öğrencimdi. Yirmili yaşlarının sonunda, üniversiteyi bırakmış, Ortaköy'ün orta sınıf bir mahallesinde annesiyle birlikte yaşayan bir işsizdi. O yıllarda ben ünlü bir Sünni yazar ve politik eylemciydim. O ise Kürt Molla Saidi Nursi'nin kitaplarından etkilenen adı duyulmamış müteassıp bir Sünni idi. O sıralar kitaplarım baskı üstüne baskı yapıyordu, neredeyse yüz binlerce okuyucum vardı. Ancak kendime ait özel bir grubum yoktu. Ama ne tuhaf ki, Adnan Oktar benim gibi ünlü olmamasına rağmen üniversite öğrencileri arasında 30-40 kişilik bir mürid grubuna sahipti. Siyah uzun bir sakalı, yumuşak bir ses tonu, güler bir yüzü, çocukça şakaları ama en önemlisi hayali görevi için güzel hesaplanmış bir planı vardı.

Nasıl böyle bir mürid grubu vardı o zaman?

Adnan, mistisizm ile bilimsel retoriği birleştirip seçkin sınıfın çocuklarına korkutmadan modern bir biçimde sunuyordu. Zarif ve şehirli bir Saidi Nursi idi. Sakalsız Said'in aksine şık ve bakımlı sakaldan hoşlanıyordu. Bıyıklarını kısaltıp saçlarını tıraş ederek Fransisken keşişlerine benzeten din adamlarının sakalından çok Avrupalı sanatçıların sakal stilini benimsemişti. Bu büyüselsel bir çözümdü. Kendisiyle öğrencileri arasındaki mesafeyi her zaman korurdu ve onlardan sadece 7-10 yıl büyük olmasına rağmen onlara baba gibi davranırdı. Genç öğrencilerinin başını okşar ve onları görev için çalışmaya teşvik ederdi. Onlar ise bu hoş ve korumacı ilgiden haz alıyorlardı. Üniversite öğrencilerini, özellikle de zengin ailelerin yakışıklı çocuklarını hedef almıştı. Birbirlerini dairenin içine çekmekteydiler.

Siz o zaman ne yapıyordunuz?

1986'da askerlik görevimi Samsun'da yapıyordum. Bu sırada Reşad Halife ile haberleşmeye başlamıştım. Birkaç ateşli mektuplaşmadan ve tarihsel bir öneme sahip kitabı "Kuran, Hadis ve İslam"ı okuduktan sonra 1 Temmuz 1986'da dinimi sadece Allah'a özgülemeye karar verdim.

Beni köylü buluyordu

Bu değişimi Adnan Oktar'la da paylaştınız mı?

Evet, bu inancımı Adnan Oktar da dahil olmak üzere yakın arkadaşlarımla paylaştım. Adnan yeniliğe açıktı. Periyodik olarak bana sorular sorar ve benden aldığı bilgileri müritlerine aktarırdı.

Müridleri sizin ilişkinizi biliyor muydu?

Hayır, bu görüşmelerimizi müritlerinden gizli tutmaya çalışıyordum. O zaman bunun nedenini bilmiyordum ve pek de önemsemiyordum.

Neden peki?

Tarzımı çok cüretkar ve kültürümü fazla köylü bulduğumu düşünüyordum. Haklıydı. Politik ve dini konularda tartışırken karşımdakinin giyimi, zenginliği veya kişisel duygularını pek umursamazdım.

Peki şimdi bu gizliliğin nedeni hakkında ne düşünüyorsunuz?

Geçmişe baktığımda bu gizliliğin arkasındaki gerçek nedeni artık görüyorum. Benim varlığımın onun karizmasını tehlikeye atacağını ve izleyicileri üzerindeki etkisini azaltacağını düşünüyordu. Özel bir bilgi veya Tanrı'dan ilham aldığını düşünmelerini istiyordu. Arapça bilmemesine rağmen soru soramayan saf takipçilerini kandırabilecek ve çok şey bildiği izlenimini verebilecek kadar zekiymi. Beni görevi için muhtemel bir rakip olarak görmekteydi. O nedenle bu gizliliği tercih etmişti demek ki...

Adnan Oktar'ın tarzı neydi peki?

Daha sonra anladım ki mesaja olan ilgisi, gerçeği bulmak için yapılan felsefi bir araştırmadan ziyade

"Adnan bir AIDS Adnan kişilik

Adnan Oktar

de politik hırsından kaynaklanan pragmatik bir stratejiye dayanıyordu. Bu yöntemle, hadis ve sünnet öğretileriyle kutsanan ortaçağ Arap kültürüne zıt modern hayat tarzı ve kültürüne sahip varlıklı ailelerin çocuklarını çekebileceğini düşünmüştü. Pahalı kıyafetler giyen yakışıklı çocukları grubuna katmayı kafasına takmıştı. Fakir insanlara ilgisizdi.

Adnan Oktar'la yollarınız ne zaman ve nasıl ayrıldı?

Niyetini ve beklenen mehdi olduğuna katılmış inancını öğrendikten sonra 1988 veya 1989 yılında Adnan Oktar'la olan ilişkimi kestim. Bu olaydan bir süre sonra Sünni köklerine ve pazarına geri döndü.

Gizli kaset Mehmet Metiner'e gitti

Peki siz Adnan Oktar'ın bu gerçek yüzünü ortaya çıkarmak için herhangi bir şey yapmadınız mı?

Gerçek yüzünü ortaya çıkarabilmek için son görüşmelerimizin birini gizlice kaydettim. Ancak daha sonra bunu açıklamaktan vazgeçtim.

Neden?

Çünkü, davranışının gizliliği beni rahatsız etmişti. Kaseti de Adnan'ın eski öğrencilerinden Mustafa Şahin ve eşi Yelda'ya verdim. Ancak göç etmeye zorlanmam ve Amerika'da yeni bir hayata başlamamdan sonra kasetin Mehmet Metiner yönetimindeki İslamcı bir dergi olan Girişim'e verildiğini öğrendim. Dergi, konuşmanın kaydını Sünni Müslümanları Adnan'ın Makyavelist politikası hakkında uyarmak için yayımladı.

O konuşmanın, yani kasetin içeriği neydi?

Adnan'la o son konuşmamızda, ben kendisini epeyce azarlamıştım. Şöyle ki, Adnan, bazı varlıklı İngiliz Müslümanlar üzerinde etkili olan Kıbrıslı Şeyh Nazım'la işbirliği halindeydi. Bundan dolayı ben de Adnan'ı epeyce azarlamıştım. Adnan da bu konuşmamızda; ilişkisini Nazım'ın nü-

fuzunu kullanmaya dayandırarak, özür diler bir tavırla kendini haklı çıkarmaya çalıştı. Ben de inancıma göre, Müslüman olmanın en gerekli özelliklerinden biri olarak düşündüğüm dürüstlük kavramını ona anlattım. Ve ona dürüst davranması gerektiğini hatırlattım, insanları etkilemek ve peşinde sürüklemek için kullandığı taktikler konusunda kendisini uyardım. Kasette yer alan ve dergide yayınlanarak ifşa edilen bu konuşmanın komik bir bölümü Adnan Oktar'ın yeni üye bulmak için kullandığı çocuksu taktikleri ortaya çıkarmaktadır. İşte o kasette ben bu taktiklerini ortaya çıkararak, onu varlıklı insanları seçmesi nedeniyle eleştirmekte, daha da ötesi azarlamaktaydım.

O konuşmaları, hatırladığınız kadarıyla bize de aktarabilir misiniz?

Tabii, hatırladığım kadarıyla... Adnan Oktar-Mesela bir gömlek alıyoruz, beş misli fazla veriyoruz. Adam gömleği görünce peşimizden geliyor. Edip Yüksel- Yahu, anladım da böyle bir gömlek görüp de gelen bir insan, bir başka gömlek görünce kaçır. Adnan Oktar- Kaçamıyor, kaçamıyor...

Peki, bu konuşmanın tüm metnini nerede bulabiliriz?

Adnan'ın benimle olan ilişkisi Türk medyasında, kitaplarda makale ve politik analizlerin konusu oldu (örneğin Ruşen Çakır'ın Ayet ve Slogan'ı), sıkça tekrarladığı dönüşleri Hürriyet, Milliyet, Radikal ve Sabah gibi gazetelerde belgelendi. Yukarıda sözünü ettiğim tartışmamızın yazıya dökülmüş halinin Türkçe forumunun arşivinde veya sitesinin bilgi bankası sayfasında bulabilirsiniz.

Müridleri köstebek gibi

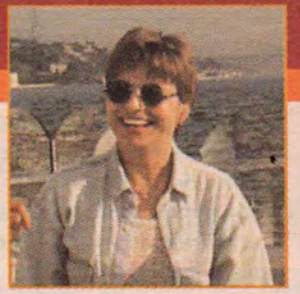
Ama her iki siteye de ulaşamıyoruz. 'Mahkeme kararıyla engellenmiştir', ibaresi çıkıyor. Kim engelledi sitelerinizin yayını?

Evet, şu anda engelli. Adnan her iki siteyi de şu sıralar mahkeme kararıyla Türkiye'li internet ziyaretçilerine kapattı. Kurannesli.org sitesinin durumunu bilmiyorum, ama 19.org sitesini açmak için avukat tuttum. Bu arada, 19.org sitesine girmek isteyen arkadaşlar basit birkaç teknik yöntem ile Telecom'un mahkeme kararıyla uyguladığı sansürü rahatlıkla delebilirler. Hatta, internet sansürüne karşı mücadele veren bazı kişiler sadece bu konuda yardım eden siteler kurmuş bulunuyorlar.

Bu mahkeme kararını engellemeniz mümkün olmadı mı?

Adnan müridlerini köstebek gibi kullanmasını iyi biliyor; bir mahkemenin kararını düzelterek siteyi tekrar açma kararı alıyoruz ama bir de öğreniyoruz ki, bir başka mahkemenin deliğinden çıkmışlar ve siteyi tekrar kapamışlar. Hukuk sistemini çok iyi istismar ediyorlar ve maalesef Türkiye'deki hakimler ve savcılar buna göz yumuyor. Kimbilir belki şantaj ve rüşvet yoluyla onları da etkiliyor veya şu ana kadar rast geldiği hakim ve savcılar realiteden habersiz münzevi insanlar. Bu kadar gencin beyninin ve iffetinin ırzına geçen, onların mali varlıklarını istismar eden, bir sürü aileyi mağdur eden bir sahtekarın hala Türk mahkemelerini kullanarak pisliklerini ifşa eden siteleri kapatılmasını anlayamıyo-

veya menenjit virüsü, düşmanı bir firavun”

anılsamaları olan bir megalomandı. Ne var ki başka bir hastalığı kurnazca taklit etmekteydi. Başarmıştı; o zamanlar askerlikten kurtuldu ve o günden beri akli kapasitesi yeterli olmadığından cezai sorumluluktan muafır. Böylece cinsel taciz, dolandırıcılık, iftira, şantaj ve diğer suçlardan kurtulabilmektedir. Adnan, mehdi olarak bir mucize gerçekleştirmiş ise o da, resmi olarak akıl hastasıdır ve teflon gibi cezadan muafır.

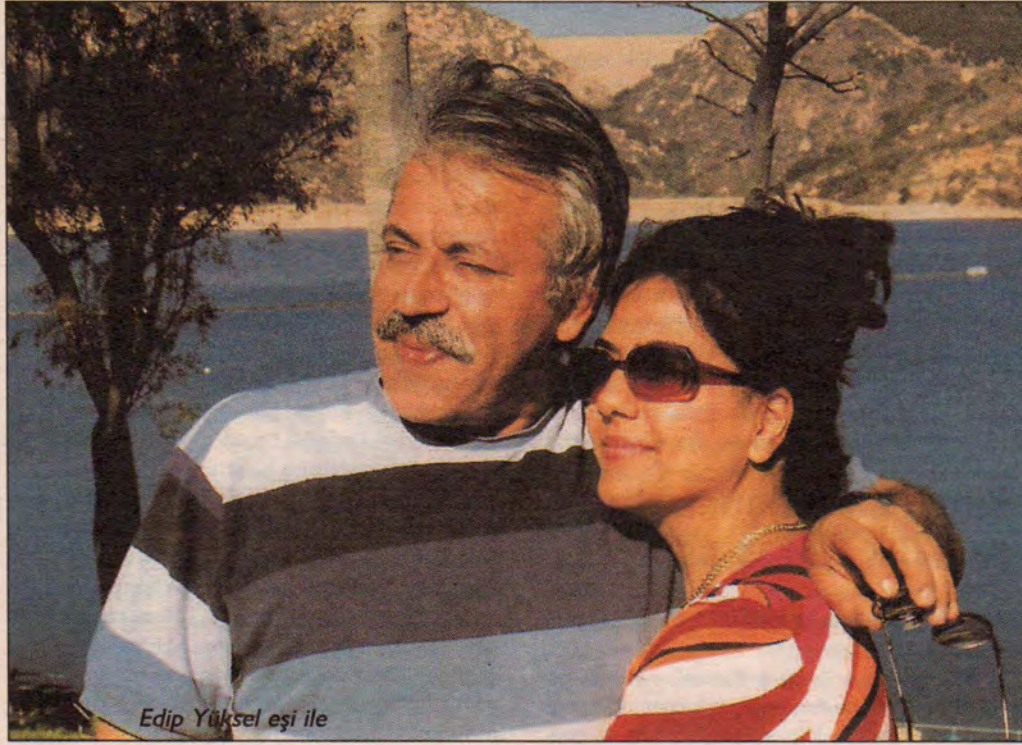
Bana savaş ilan etti

Kendisiyle hesaplaşmanız sürüyor mu?

20 yıl içinde kendisi hakkında sadece bir makale yazmış olmama şükretmesi gerekirken, 19.org sitesini Türkiye'deki ziyaretçilere kapatarak bana savaş ilan etmesi kendisine inşallah pahalıya mal olacak. Ne sıkıyönetim mahkemelerine, ne mollaların fetvalarına, ne de Amerikan emperyalistlerine aldırmanın benim gibi "ipten saptan kopmuş" özgürlük delisi birisine ne şantajı, ne iftirası, ne de parası sökmeyecek. Kendisi ve kullandığı müridleri bu işledikleri rezaletler için pişman olacaklar. Hani bir söz var ya, "Mezhepçinin hakkından mezhepsiz; müridin hakkından şeyh, ve hepsinin hakkından rasyonalist Tektanrı gelir!"

Türkiye'de ve yurtdışında insanları nasıl etkiliyor?

Adnan akademik standartlara göre zayıf olmasına rağmen yetenekli bir insan kullanıcısı, sabırlı ve becerikli bir takım lideri. Adnan bir AIDS veya menenjit virüsüdür. Adnan kişilik düşmanıdır. Tarikat liderleri, yaşayanları ruhen öldüren, entrikalarıyla akılları örtüp gözleri boyayan, özgür kişileri kendilerine köleler haline dönüştüren firavunlardır. İleride tarikat lideri olmak isteyenler, ideolojik beyin yıkamaya veya vatan kurtaran şabanlar bulmaya hevesli olanlar, saf insanları iliklerine kadar kutsal veya laik laik sövmek isteyenler, Adnan'ın yöntemlerini öğrenmeli ve incelemeliler. Adnan bu konuda büyük bir hazinedir, kendini isbat etmiş bir dehadır. Adnan, büyük bir misyon için seçilmiş bir lider imajını çeşitli etkin psikolojik yöntemler ve pazarlama numaraları kullanarak göstermeye çalışıyor. Adnan ve çevresindekilerin inancına göre, Adnan yakında tüm dünyayı yöneteceğinden ve onun şanslı ve güçlü yardımcıları olacaklarından, ona katılmaları saf ve genç öğrencilerin çıkarınadır. Tarikat ayrıca zengin ve nüfuz sahiplerinin çocukları için masonluk örgütü gibi ve hatta kutsal katma değerlerle daha etkin bir kulüp sunmaktadır; ikinci el kızlar ise ek faydasıdır. Müritler bu avantajlara karşılık özgürlüklerini ve benliklerinin önemli bir kısmını şeyhe satarlar. Nitekim milyonlarca insanın bir tarikat veya dini organizasyona katılabilmek adına bu kıymetli haklarından ve değerlerinden vazgeçmeye hazır olduklarını biliyoruz. Verdiği zafer tarihlerini birkaç defa ertelemesine rağmen, düşünsenize, kim tüm dünyanın epeydir beklenen şanlı bir yöneticisinin sekreteri veya sözcüsü olmak istemez? Zafer 1999'da olmasa da 2010'da veya 2014'te gelecek. Yehova Şahitleri dünyanın sonunu bir yüzyıl içinde birkaç kere erteledi ve bildiğim kadarıyla Adnan onlardan daha az yetenekli değil. Ölümünden sonra takipçileri mehdi ordusunun şevkini dünyanın sonuna kadar götürmeye yetecek deneyimi kazanacaklar! Zengin, eğitilmiş ve sadık tarikat üyelerinden oluşan, kes ve yapıştır'da, kırpma ve biçim vermede, çalınmış parçaları yapboz gibi bir araya getirmede uzman ve bunları kitleye liderin ismi altında cömertçe sunan birkaç yüz kişilik bir ordu, evet böyle bir ordu güç-

Edip Yüksel eşi ile

mehdilik hakkında hadisler uydurmuşlar. Böylece kıyamet kopmadan önce hem İsa ve hem mehdi (yani büyük kurtarıcı) ortaya çıkacaklar ve Hristiyanlar Anti-Christ dedikleri deccal ile savaşacaklar ve onu yenecekler.

Tıpkı masal gibi...

Evet, çok doğru, mehdi ve deccal hakkındaki rivayetler yetenekli bir yazar tarafından çocuklar için çok heyecanlı ve eğlendirici bir hikaye dizisine çevrilebilir. Mehdi ve deccal ile ilgili hadisleri analiz eden bilim adamları Emevi sultanlarının egemen olduğu tarihlerde uydurulan mehdi hadislerinin dolaylı olarak Emevi sultanlarını mehdi olarak tarif ettiğini ve daha sonra Abbasiler döneminde uydurulan mehdi hadislerinin ise Abbasî sultanlarını tarif ettiğini gözlemlemiştir.

Bu anlattığınız Sünni mezhebine ilişkin, peki Şiiler'in de mehdi anlayışı var mı?

Evet var ve Şiiler'in mehdi hikayesi daha da ilginçtir. Şiiler 12'inci İmam kabul ettikleri Muhammed Askeri'nin mehdi olduğuna ve kaybolduğuna inanıyorlar. Kıyamete yakın zamanda yaşadığı yerden, sanırım mağara olacak, ortaya çıkacak ve Müslümanları kurtaracak. Hani Usame bin Ladin Vehhabi bir Sünni olmasaydı, Şiiler onu kaybolan 12'inci imam olarak kabul etmeye yaşılabilelerdi. Ne de olsa mağaradan çıkmış ve Amerikan deccalı'nı can damarından vurmuştu. Kısacası mehdilik inancı, kurtarıcı olarak Allah'ı ve Mesaj'ını takdir edemeyen insanperestlerin uydurduğu bir mitolojiden ibaret...

Moon ve Scientology tarikatlarına benziyor

Peki siz Adnan Oktar'a mehdi inancının uydurma olduğunu anlattığınızda tepkisi ne oldu?

Adnan'ı sadece Kuran mesajı doğrultusunda ikna etmeye çalıştığım zamanlarda; mehdi hakkındaki hadisler dışında hiçbir geleneksel Sünni öğretilerde ısrar etmemiş ve hatta hiç savunma-

rum. Adnan kendisi hakkında yazdığım makaleyi internet ortamından kaldırmak için adeta çırpınıyor. Örneğin, Türkiye'den bizim gıyabımızda aldırıldığı geçici mahkeme kararını İngilizce'ye çevirip benim siteye servis yapan Amerikan şirketine gönderdi. Tabi Türkiye'den çaldığı o maya buradaki gölde tutmadı. Buranın hukukuna göre kamuya mal olmuş kişiler daha rahat eleştirilebilir ve hatta kendilerine hakaret dahi edilebilir.

Dilerseniz Adnan Oktar ile olan ilişkinizin kopma hikayesine devam edelim. Peki, sizinle olan ilişkisi anlaşıncaya Adnan Oktar da sizin gibi "mürted" ilan edilmedi mi? Yani sizin hayatınız tehlikede idi, onun için böyle bir şey söz konusu olmadı mı?

Normal bir dünyada, Adnan'ın benimle olan gizli ilişkisinin ve Sünni liderlere karşı iki yüzlülüğünün ortaya çıkarılması, onun da benim gibi Sünnilerin aforozuna, hakaretlerine, tehditlerine ve saldırılarına hedef olmasını gerektirirdi. Skandala rağmen şaşırtıcı bir şekilde Adnan Sünni pazarda yükselen bir yıldız olmaya devam etti. Bir zamanlar takipçilerine Mustafa Kemal Atatürk'ün beklenen deccal olduğunu empoze etmiş, daha sonra ise politik nedenlerden dolayı onu büyük bir kahraman ilan etmişti. Adnan şu anda ikili bir oyun içindedir: Türk oligarşisini yatıştırmak için Atatürk-perestliği kullanmakta ve Müslümanları sövmek için dolaylı olarak Atatürk'ün deccal olduğu mesajını veriyor. Günümüze kadar bu ikili oyunu gayet başarılı bir şekilde oynadı. Defalarca çelişkili duruma düşmesine rağmen 1980 başlarından beri Adnan'ın değişmeyen tek sloganı; "Adnan Oktar'ın beklenen mehdi" olduğu...

Deccal ile savaşacaklar ve onu yenecekler

Mehdi ne demek? Çok iştiriz ama bir de sizden öğrenelim...

Mehdi, İslam kültürüne ve daha sonra akidesine Yahudilikten ve Hristiyanlıktan geçme bir hikayedir. Yahudiler hala kurtarıcı mesih beklerler. Hristiyanlar ise mesihin İsa olarak dünyaya 2 bin yıl önce geldiğine ama Allah'ın egemenliğini getirmek için dünyaya bir kez daha geleceğine inanıyorlar. Nitekim, Kab bin Ahbar, Vehb bin Münebbih, Abdullah bin Selam gibi bir zamanlar etkin olan Yahudi ve Hristiyan din adamları güya Müslüman olduktan sonra eski dini inanç ve ibadetlerini oldukça yoluyla İslama sokmaya çalıştılar. İşin ilginç, Ebu Hureyre'den yüzlerce hadis rivayet eden kitaplardaki diğer hadislerle göre hem halife Ömer hem de peygamberin eşi Ayşe anamız tarafından yalancılıkla suçlanmış olan Ebu Hureyre adındaki peygamber düşmanı başta olmak üzere İsrailiyat denilen Yahudi hikayelerini hadis ambalajıyla rivayet etmişlerdir. Sözde İslam alimleri bu İsrailiyatları deşifre etmeye çalışmışlar ama Buhari ve benzeri kutsanmış hadis kitaplarına sızan yüzlerce İsrailiyata dokunmaya cesaret edememişlerdir. Nitekim, İsa'nın ölmediği ve dünyanın sonundan önce gökten tekrar inmesi inancı bu yolla Müslüman kültürüne ithal edilmiştir. Ne var ki, Muhammediliği İsevilige teslim etmek istemeyen uydurmacılar buna ek olarak

lû bir kuvvettir. Fakat mehdiden sonra liderlik için kutsal bir kavgaya girme riski her zaman için var olan bir ordu... Adnan, şu anda yayına soktuğu İngilizce yayın yapan düzinelerce web sitesi ve müridleri tarafından 'kopyala-yapıştır' yöntemiyle hazırlanan İngilizce kitapları yoluyla İslam dünyasında, özellikle avam kesimde büyük bir bilim adamı imajı yarattı. Kaliforniya'nın Irvine kentindeki büyük bir caminin kitapevinde en şerefli raflar Harun Yahya ismine yakıştırılan kitaplar ve videolarla dolu. Türkiye'de yaşayanların büyük çoğunluğu onun karakteri hakkında az çok bir bilgiye sahip. Ancak, dışarıda yaşayanlar hala Adnan'ın içyüzünü bilmiyor...

'Adnan'ın motorları'

Onu yakından tanıyan ve rahatlıkla, korkmadan konuşabilen bir insan olarak, yıllardan beri sözü edilen Adnan Oktar'ın kadınlara olan düşkünlüğü ve cinsi sapkınlıkları ile ilgili haberleri nasıl karşılıyorsunuz?

1990'lardan önce onu tanıyan biri olarak onun karmakarışık cinsel ilişkilere düşkünlük gösterebileceğine inanmakta zorluk çekmiştim. Ne de olsa o zamanlar dindar bir Sünni olarak kadınlarla olan ilişkilerinde son derece titizdi. Kadınlarla tokalaşmazdı bile. Ancak, Türkiye'de yayımlanan gazete haberleri ve eski müridlerinin itiraflarına bakılırsa zamanla evrim geçirdi ve değişti. Çevresindeki kadınlara cinsel tacizde bulunması ve ondan kaçanların açıklamalarıyla sık sık Türk medyasında yer aldı. Kendisinden ayrılan eski müridlerin itiraflarına göre tarikatındaki bütün kadın üyelerle cinsel ilişki kurma hakkı olduğunu iddia ediyor. Hatta bu kadınlar için bir de isim uydurmuş: Motor. Söylediklerine göre, kız arkadaşının ilk kez, gizlenen mehdidi tarafından tadelması erkek müridlerce bir iltifat olarak değerlendiriliyor.

Babuna ailesinin dediği gibi bu olay sosyal bir kanser mi?

Türkiye'nin en tehlikeli tarikatı kuşkusuz Adnan'ın tarikatı değil. Türkiye'de silahlı ve şapkalı, tespihli ve sarıklı birçok tarikat tümörü var. Maalesef Türkiyemiz birbirleriyle kavgalı dinci veya dinsiz tarikatların sembolik ve irrasyonel güç kavgalarından çok çekti ve hala çekiyor. Bir dini liderin veya ulusal kahramanın ismi etrafında toplanan, putları ve doğmalarıyla taşlanmış olan beyin ve kalpleriyle, kişilik düşmanı tek tipçi tavırlarıyla dışlarındaki insanlara nefret veya paranoya ile bakan bir sürü grup ve tarikat var. Ancak, Adnan'ın tarikatı ülkenin kaymak sınıfının güzel yüzlü, iyi öğrenim görmüş saf gençlerine musallat olduğu için hepsinden farklı ve televole medya için ilginç bir haber kaynağı. Tarih boyunca hayalperest kişilerin, saf insanlar arasında kazandığı popülariteye ve başarıya baktığımızda,

Adnan Oktar'ın popülaritesi ve başarısı bir sürpriz değil.

Siz hiç Babunalar'la konuştunuz mu?

Babuna çifti ile bir kez telefonla konuşma imkanım oldu. Onların çektiği sıkıntıyı tahmin edebiliyorum.

Onun eski müridleri, ondan kurtulanlar şimdi ne yapıyor?

Adnan'ın örümcek ağından kurtulabilen birçok yetenekli genç tanyorum. Bu eski takipçileri, mafyavari yöntemler dahil çeşitli yollarla kurtulmaya ve şantaja maruz kaldılar. Bunlardan bazıları şu anda ünlü ve başarılı yazarlar, bilim adamları ve iş adamları oldular. Maalesef bu arkadaşların hepsi Adnan'la olan tarihlerini unutmak istiyorlar; onu hayatlarının bir kara lekesi olarak kabul ediyorlar ve büyük bir zorlukla kopabildikleri o reziliğe tekrar bulaşmak istemiyorlar. Bu arkadaşlardan bazıları ise fedakarlık ederek tanıklık yapmak istediler, ama maalesef aileleri razı olmadı. Eskiden Adnan uğruna ailelerini inciten bu gençler bu kez Adnan'ın foyasını ortaya çıkarmak için, ailelerini üzme istemiyor. Keşke o aileler biraz daha cesur ve insancıl davranırsalar, diyorum... Keşke o aileler, başka ailelerin kendileri gibi mağdur olmamaları için Adnan'ın örümcek ağından kurtulabilen çocuklarına o defteri kapatabilmeleri için izin verselerdi... Aldığım bir habere göre o arkadaşların bazıları kimliklerini gizli tutarak sitesi yoluyla Adnan'ı ve tarikatını tüm dünyaya ifşa edecekler.

Kuran'dan ayetler alınca sapıklık olarak nitelendi

Amerika'ya gidene kadar Türkiye'deki yaşamınız nasıldı?

28 yaşındayken "Sadece Kuran" mesajını kabul ettikten sonra Amerika'ya hicret edinceye kadar olan bir-iki yıl içinde hayatımda ve çevremde çok şeyler değişti. Bu süre içinde evsiz-barksız, parasız-pulsuz, babası başta olmak üzere ailesi tarafından reddedildim. Gazete ve dergilerinde, cami ve tekkelerinde bana lanetler okuyan ve aleyhimde iftiralar üreten Sünni cemaatlerin vakıfları, partileri, hanları, malikaneleri, bankaları ve şirketleri vardı. Devlet tarafından sakıncalı olarak bilinen, üniversiteye devam etmesi bile kanunla yasaklanmış, maddi varlığı olmayan, babası hayattayken yetim kalmış kimsesiz bir gence gösterilen büyük ve şiddetli tepkiye dışarıdan bakan laik medya bir anlam veremiyordu; ama ben öylesine bir tepkiyi ta baştan beri bekliyordum. Mesajın gücünü biliyordum. Aynı mesajı, benden binlerce yıl önce içinde yaşadığı topluma ulaştıran İbrahim adında bir delikanlının aldığı cahili tepkinin öfke ve şiddetinden haberim vardı. 1987-1989 yıllarını, tek sermaye-

si olan kitaplarının yayını durdurulmuş, kitapları kitapevlerinden zorla toplatılıp yakılmış, hatta cebindeki son kuruşları harcayarak bastığı "Sakıncalı Yazılar" adlı son kitabı matbaadan alınmış, bekar ve bikar ve arada bir eskiden kendisini izleyen militanlar tarafından tehdit edilen bir genç olarak yaşadım. İlk baskısı Sünni karşıtlarım tarafından matbaadan alınınca kendi paramla bastığım ikinci baskısı da dağıttığım kitapçılardan dinci çeteler tarafından zorla toplattırıldı. Bu nedenle, böylece pek az kişinin okuyabildiği Sakıncalı Yazılar kitabımın girişi bence bu soruya uygun bir cevap olur: "Kuran, Tüm Kuran, Başka şey değil Sadece Kuran! Aylarca süren tartışmalar ve yoğun araştırmalar sonunda 1 Temmuz 1986'da dini sadece Allah'a has kılmaya karar verdim. Bu tarihten itibaren Kuran'ın apaçık, mufassal ve hidayetimiz için yeterli biricik kaynak olduğuna iman ettim. Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselam'dan yüzlerce sene sonra düzenlenen yüzlerce cilt hadis ve fıkıh kitabı arasında belirsizleşen ve işin içinden çıkılmaz bir ihtilaflar yığını haline dönüşen "İslam" dini, bu kararımdan sonra birdenbire netleşti. Falana göre şu haram, filana göre şu helal, falanca rivayete göre şu vacip, filanca rivayete göre şu mekruh gibi binlerce ihtilaf, Kuran'ın ışığıyla aydınlandı. Bende bu değişikliğin akabinde kaleme aldığım "İlginç Sorular"ın 2. cildi piyasaya çıktıktan sonra aleyhimde büyük bir dedikodu ve yıpratma kampanyası başladı. Popüler bir yazardım. Bu popülarlığı kaybetme bahasına, hatta dövülmeyi ve öldürülmeyi göze alarak fikirlerimi açıkladım. İnancımın bedelini senelerce zindanlarda işken-ge görerek ödeyen birisiyim. Dost düşman, beni tanıyan hiç kimse benim samimiyetimden şüphe etmemiştir. Senelerce ceza alma bahasına da olsa mahkemelerde inancımı gizledim. Polis görünce benzi solan, mahkeme salonlarında dut yemiş bülbüllere dönen ödeleklerin ve inancı konusunda hiç bir önemli riske girmemiş tatlı su mücahitlerinin Edip Yüksel'i, hızlarını kesmekle suçlamaları dünyanın en garip işlerindendir. "İlginç Sorular-2" piyasaya ilk çıktığı vakit, bazı eski dostlarım merak edip okuyuvermişlerdi. İslam'ı sadece çiçek ve böcek seyreterek "sühbanelah" demekten ibaret bilen, Kuran'dan habersiz ünlü bir "mücahid" romancımız, benimle "İlginç Sorular-2" üzerine konuşacağımı söyleyince merak edip odasına girdim. Eleştirisinin ilk sözleri şu olmuştu: "Olur mu Edip, sen hep Kuran'dan almışsın!" Evet, bir müslüman Allah'ın kelamından nasıl bu derece alerji duyabiliriz? Kitabımı Fetavay-ı Hindiyye, İbn-i Abidin, İhya-i Ulumid-Din, Kastamonu Lahikası, Envar-ül Aşikin, Ramuz-el ahadis gibi kitapların alıntılarıyla doldursaydım iyi görülecekti; ama sadece Kuran'dan ayetler alınca sapıklık olarak nitelendi.

Amerika'ya nasıl gittiniz?

1988'de Amerika'da Reşad Halife'nin düzenlediği uluslararası bir konferansa katılabilmek için vize başvurusunda bulundum. Reddedildi. Bunun üzerine Amerikan Kültür Ataşesi ile görüştim. Ataşeyi konferansın bilimsel araştırmalarımla alakalı olduğuna ikna edince 1 Temmuz 1988'de vize aldım. Ağustos ayında gerçekleşen konferans için gittiğim Amerika'da üç ay kaldım. Kısa bir süreliğine Türkiye'ye geri döndüm. O sırada Amerika'da nişanlanmışım. Eşime o zaman 6 ay sonra döneceğime söz vermişim ama bu sözü tutamadım. Bu sırada aleyhimde ikinci kampanya başlayınca gerek şahsım ve gerekse savundüğüm fikirler aleyhinde yayınlanan eleştirilere cevap verme imkanım kalmamıştı. Sonunda tehditler hayatıma kasdetmeye başladı. Bu sırada eşim yüzüğü geri gönderdi. Bütün bu sıkıntıları yaşarken, bir dostumun ısrarı ve bilet masrafını karşılaması sonucunda Amerika'ya göç ettim. Nişanı bozan eşimle arayı düzelttikten birkaç ay sonra Reşad ile birlikte ailesinden istemeye gittiğimde cebimde yaklaşık beş dolar kalmıştı. İstemeye giderken çiçek almam gerektiğini bilmiyordum. Reşad'ın önerisiyle yol üzerinde bir mağazada durup bir demet çiçek satın aldım. Geride cebimde otuzbeş sent kalmıştı. Amerika'da hayatım böyle başladı. Zengin bir ailenin kızı olan eşim arada bir kendisini istemeye gittiğimde elimdeki buketin küçüklüğü ile dalga geçer. Her seferinde o çiçek demetini, giydiğim elbiselerim haricinde sahip olduğum her şeyle aldığımı anımsatırım. Hayat ilginç mi ilginç.

Türkiye'de kalsaydınız nasıl bir hayatınız olurdu?

Amerika'ya göre çok daha hareketli bir hayatım olurdu, kuşkusuz. Örneğin, kitaplarım sürekli yayımlanırdı. Televizyon programlarına katılarak resmi ve gayri resmi doğmaları sorgular-dım. Türkiye'ye eyalet sisteminin yararlarını anlatırdım. Ordusu siyasete katılan hiçbir ülkenin iflah olmadığını anlatırdım. Lise ve üniversite öğrencilerini icat yapmaya teşvik eden bu konu-

Adnan, araçlar kullanır

Sizinle olan ilişkisi koptuktan sonra neler oldu? Hakkında çıkan bunca olumsuz habere rağmen, onca skandala rağmen, hala nasıl mürid bulabiliyor? Müridlerini nasıl böyle etkileyebiliyor?

Birçok takipçisi hayal kırıklığıyla onu terk etti. Fakat her seferinde mehdinin yakın yardımcıları olarak dünyayı yönetmeye hazır saf gençleri kendi safına çekerek tarikatının kan kaybını karşılıyor. Adnan ve müridleri, gizli operasyonları ve yanlış bilgilendirme kampanyalarıyla profesyonel bir haber alma örgütü gibi çalışıyor. Adnan ve müridlerinin istediklerini, şantaj, iftira ve hakaret yoluyla elde etme alışkanlığı, bundan birkaç yıl önce başlarının Türk politikacılarla derde girmesine bile neden oldu. Ancak daha önce de belirttiğim gibi, Adnan mucizesini gerçekleştirdi; akıl hastalığını belgeleyen tıbbi raporu sayesinde sadece askerlik hizmetinden değil ama aynı zamanda hakkında açılan davalardan da kurtuldu. Adnan'ın ne fende ne de dinde resmi bir eğitimi yok ve kendi mahlasını taşıyan yazılı ve görsel malzemede ele alınan konuları derinlemesine anlayabilecek yetkinliğe de sahip değil. Bundan dolayıdır ki kendisinin halk önünde uzmanlarla tartıştığını göremezsiniz. Bir tek tartışma programı onu 'Çıplak Kırıl'a çevirmeye yeterli olacak. Bu yazıyı kendisine karşı bir meydan okuma

olarak dikkate alabilir. Ben de onunla televizyonda canlı yayında her zaman tartışmaya, asıl kimliğini kamuoyunda ifşa etmeye hazırım. Ama o çıkmaz.

Çalışma yöntemini söylüyorsunuz sanırım...

Evet, Adnan araçlar kullanır ve her şeyden kendisine pay çıkarır. Tıbbi raporunu kullanır ve suçlamalardan kurtulur. Adnan Oktar'dan yani Tanrı'nın iki elçisi Harun ve Yahya'nın isimlerini sömüren bu adamdan öğrenilecek çok şey var! Genelde eğitilmiş ve zengin, ancak saf olan müridleri, çoğunlukla batılı bilim adamları ve sanatçılardan çalıntı yazı ve videoları hazırlamak için gece gündüz çalışmaktalar. Sonunda ise işbirliği ile oluşturulmuş bu alıntı ve çalıntı eserlere 'Harun Yahya' ismi yapıştırılmaktadır. Dolayısı ile Harun Yahya Adnan Oktar'ın kişisel gündemini artıran yapay bir markadır. Örneğin, 1990'larda Harun Yahya ismiyle çıkan kitapların çoğu o zamanlar Cavit Yalçın mahlasını kullanan eski takipçisi Metin Kimıldar tarafından yazılmıştı. Bu arada Metin Kimıldar'a da bir sesleneyim; "Şimdi neredesin Metin Kimıldar? 'Cavit Yalçın'! Mahlası'nı Harun Yahya'nın web sayfaları için bir portal olarak mı kiraladın, yoksa o senden alındı mı?"

Ne kadar bir pazara sahip Adnan Oktar bugün?

Mehdi Mesih'in Sünni ve Şii kopyası olduğuna kuvvetle inanan Adnan, güçlü bir karizmaya, kolay aldanabilen sınırsız bir zengin insan havuzuna ve müridlerinin aparıp derlediği çalışmalarıyla kolayca etkilenebilen milyardan fazla bireyden oluşan bir pazara sahip... Yeni üye-

ler kazanmak ve markasını pazarlamak için seks, para, popüler semboller ve ünlü şahısları kullanıyor. Fakat en önemli araç aldatmadır, ancak bu aldatmayı "erdemlice" yapmaktadır, yani iyi bir amaç için! Aldatma propagandasını, mezhepler tarafından suistimal edilen Kuran'daki takkiye kavramı ile haklı çıkarmaktadır ki bu "kutsal iki yüzlülük" Şii mezhebinin inanç sisteminin bir parçasıdır! Adnan, Reşad'ın elçilik iddiasını ve Resul ile Nebi tanımları ile ilgili argümanını öğrendikten sonra elçi olduğunu varsaydı ve bu inancını yakın çevresiyle paylaştı. Daha sonraları, milyar-kafalık Müslüman pazarına ulaşabilmek için mehdidi olduğuna dair özgün iddiasına geri döndüğü anlaşılıyor. O pazarda milyonları kemiklerine kadar sömürebilirdi. Fakat, Harun Yahya ismini seçmesi, elçiliğine olan inancının bir belirtisidir. Neden? Bir ipucu: Kuran hakkındaki cehaletinden dolayı Harun'a kitap veremediğini düşünmektedir; böylece ona göre Harun nebi değil elçidir! Ataları Ebu Hureyre ve türdeşleri tarafınca aldatılmış modern Müslümanlar'ın da bu tarikat lideri tarafından aldatıldığını görmek üzücü. Muhammed'e yakıştırılan hadis kitaplarının son derece rağbet görmesi gibi Adnan'a yakıştırılan derleme kitap ve videoların Müslüman kitapevlerinde rağbet görmesi de üzücü. Bu kitap ve videoların çoğu Batı'dan çalıntı, doğru ve yanlışın iç içe geçtiği derlemelerdir. Evrim teorisinin cahilce eleştirilmesinde olduğu gibi burada da gerçek bilim sahte bilimle harmanlanıyor. Mehdinin kimliği ve maceraları gibi uydurma hadisler ile Kuran'ın mesajı karıştırılıyor.

da eğitim veren bir enstitü kurulması için çaba gösterir ve bu konuda bir televizyon programı yoluyla yarışmalar düzenlerdim. Türkiye’de ırk ve din konusunda yapılan polarizasyonu sabote etmek için bazı tavırlar sergilerdim. Başörtü yasasını protesto etmek için, akrabalarından başörtülü olan esnafı organize eder ve yılın bir gününde bııklı veya şapkalı erkeklere bir şey satmamaları ve servis yapmamalarını sağladım. Yılın diğer bir gününü de kızlarını veya karılarını başörtü takmaya zorlayanları protesto etmek için sakallı veya şalvarlı erkeklere satış ve servis yapılmaması için bundan rahatsız olan esnafı organize ederdim.

ABD’deki çalışmalarınız, yaşamınız?

Ben hukuk doktoruyum. Türkiye’de önce ODTÜ Makina ile başladığım daha sonra Boğaziçi İdari Bilimler ile sürdürmeye çalıştığım, ancak 12 Eylül 1980 öncesi yayımlanan iki makalemden ve daha sonra ‘İlginç Sorular-1’ kitabımdan dolayı yaklaşık dört yıl hapis cezasıyla kesilen üniversite maceram devletin bir yasağıyla sona erdi. Benim gibi politik sebeplerle mahkumiyet almış öğrenciler yeniden sınava girecek de olsa tekrar üniversitelere devam edemiyorlardı. Amerika’ya göç ettikten sonra sıfırdan başladım. Burada liseyi bir sınavla dışarıdan bitirdikten sonra felsefe ve Yakın Doğu Bilimleri olmak üzere iki bölümü normal süresinden önce bitirdim. Ne var ki, üniversitenin “belleticilik” bölümü başta olmak üzere çeşitli yerlerde çalışarak kazandığım para ve eşimin kazancı ailemizin geçimine yetmediği için borçlanarak okuyordum. Gerçi notlarımın yüksek olması yüzünden öğrenciliğim süresince toplam 15-20 bin dolar karşılıksız burs aldım, ama 50 bin dolar civarında borca da girmek zorunda kaldım. Üniversiteyi bitirdikten sonra felsefe ve kritik düşünme konusunda doktora düzeyinde dersler aldım. Bu dönemde Boston’daki University of Massachusetts’de Kritik Düşünme konusunda master yaparken, doktora için Haryard Üniversitesi ile irtibata geçtim. Teoloji bölümündeki bazı profesörlerden kabul konusunda olumlu cevap alma rağmen ailevi sebepler yüzünden tekrar Arizona’ya döndüm. Felsefe alanında iş imkanlarının az olduğunu bilen eşimin ekonomik konuda endişelerini göz önüne alarak felsefeden hukuka geçtim. Arizona Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde aldığım hukuk doktorasından sonra bir yıl kadar ceza hukuku mahkemesinde ve daha sonra bir hukuk firmasında birkaç ay çalıştım. Ancak avukatlık ahlaki değerlerimle çeliştiği için patronumla anlaşamadım. Burada bir yüksek öğrenim kurumunda part-time olarak felsefe ve mantık dersleri veriyordum. Bazı hukuk firmaları için arada bir araştırma ve danışmanlık yapıyorum. Hafta sonlarında ise kitaplar ve makaleler yazıyor ve bana gönderilen e-maillere cevaplar veriyordum. Ayrıca, oğlumun okulunda, orta ve lise öğrencilerine başta Türkçe olmak üzere, sömesterine göre değişen Gazetecilik, Hukuka Giriş, Kritik Düşünme, Teknoloji, Bilimsel Araştırmalar gibi dersler veriyordum. Amerika’da bir devlet lisesinde 2002 yılından beri ilk kez Türkçe dersi verme

onuru benim gibi ana yurdunda ana dili yasaklanmış bir Kürd’e nasip oldu. Bu ilahi bir cilvedir. Bu sömester, ilk, orta ve lise olmak üzere yaklaşık 100 öğrencim var. Evde İngilizce konuştuğumuz için Türkçe öğrenemeyen oğluma okulunda Türkçe öğretme şansına sahip olmam ise ilahi cilvenin karesidir. Eşim bir hastahane full-time diyet uzmanı, bense yukarıda belirttiğim gibi iki buçuk işte çalışarak elhamdülillah çok iyi bir hayat standardına sahibiz.

Hayatınızdan memnun musunuz?

Her şeyimi kaybetme pahasına, dinimi sadece Allah’a özgüledikten ve Amerika’ya göç ettikten sonra Kuran’daki vadin bir tecellisi olarak çok büyük nimetlere sahip oldum. Rabbime ne kadar teşekkür etsem azdır.

Türkiye’de görüştüğünüz dostlarınız var mı?

Türkiye’den her gün düzinelerce e-mail alıyorum... Benim kapım herkese açık. Cep telefon numaramı bile internete asmışımdır. Benimle çok samimi olanların dışında hiç kimsenin bana ‘abi’ diye hitap etmesini istemiyorum. Bey, efendi gibi sıfatlara zaten ‘gıcığım’. İnsanların abartıldığı, tarikatlardan partilere kadar lider otoritesinin bireyselliği, kritik düşünceyi ve eleştiri kurumunu katlettiği bir ortamda hiyerarşik ilişkileri palazlandıracak her şeye karşı tepki gösteriyorum. Bile bile ‘karizma’ mı sabote ederim. Herkesin çok ciddileştiği ortamlarda özellikle içimdeki çocuğa şeker vererek göz kırparım. Gülmelerini bilmeyen ve havalı tiplerden hoşlanmam. Nitekim kitaplarımı ve yazılarımı okuyup benimle haberleşen insanların bana sadece ‘Edip’ diye hitap etmelerini isterim. İnsanlar arasında ayırım yapmamaya çalışır ve herkese saygı göstermeye çalışırım. TBMM’de milletvekili olan bir düzineden fazla eski arkadaşım var, ama onlarla pek görüşmüyorum. Ünlülerden görüştüğüm bazı kişiler de var. Ama burada isimlerini zikretmek istemem. Hani, bazıları için hala radyoaktif bir kişi olabilirim.

Bu Papa aynı Papa

Yeni papa ve Türkiye ziyareti hakkındaki düşünceleriniz...

Bu Papa aynı Papa. Tüm papalar ve mollalar aynı bahçenin ürettiği zakkumlardır. Ratzinger adındaki bu Papa tarih boyunca kilisenin aldığı tavrı tekrarlardı. İmparatorlardan, efendilerden, güçlülerden, kölecilerden, kadın düşmanlığından, kapitalistlerden, kolonyalistlerden, diktatörlerden, faşistlerden yana aldığı tavrı bu kez Amerikan emperyalizmine göz kırparak devam ettirdi. Bir dizi yalan sonucu Irak’a yapılan haksız saldırı sonucu 600 bin’i aşan insan, çoğunluğu Hristiyan olan bir ülkenin, Hristiyan hükümetinin, Hristiyan askerleri tarafından katledilirken ve daha nice Müslüman ülkesi, Hristiyan ordularının veya onların desteklediği silahlı güçlerin işgali veya Hristiyan uşağı diktatörlerin zulmü altında inlerken, Papa’nın Müslümanlar’ı barışçı olmamakla suçlaması Papalık tarihine yakışır bir tutarlılığı tescil ediyor. Eğer Müslümanlar saldırganlar, Hristiyanlar 666 kez daha saldırgandırlar. Ratzinger’e ve insanlık için bir kanser uru olarak gördüğüm kilisesine cevap olarak “The Naked Pope in a Glass House” (Camdan Bir Evde Yaşayan Çıplak Papa) başlığını taşıyan lazer ışığı gibi bir makale yazdım. 15 kitap sayfası uzunluğunda olan o yazı şu sıralar Türkçe’ye çevriliyor. Orada düşüncelerimi daha ayrıntılı göreceksiniz.

ABD’de Irak işgali sonrası Amerikan toplumunun geldiği noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Amerikan medyası maalesef büyük şirketlere ve lobilere bağlı. Böyle olunca, Amerikan halkı dürüst haber alma şansını kaybediyor. Amerika’ya ilk geldiğimde burayı özgürlük konusunda çok abartmıştım. Ne var ki zamanla özgürlük ve demokrasinin büyük oranda teoride kaldığını, aslında Amerika’nın oligarşik bir sisteme sahip olduğunu gördüm. Türkiye’nin medyası Amerikan medyasından daha özgür ve farklı seslere

daha çok yer veriyor. Mikrofonlar ve hoparlörler güçlü bir azınlığın tekelinde ve emrinde olduğu bir ortamda vatandaşın düşünme ve ifade özgürlüğünün olması pek bir anlam ifade etmiyor. Bu konuda bilgilenmek isteyenlere Noam Chomski’nin kitaplarını okumalarını ve Amerikan medyasını yirmi yıldır izleyen sitesini öneririm. Amerika’nın demokrasi açısından bir çöl olduğunu şöyle ifade edeyim: Amerika’da bir markete giderseniz, orada yarım düzineden fazla farklı tuvalet kağıdı bulabilirsiniz. Amerika’da Baskin Robins diye bir dondurmacıda 31 çeşit dondurma bulabilirsiniz. Her şey için seçenekler o kadar fazla ki... Ama, her ırktan, her din ve politik görüşe sahip 300 milyonu aşan bir insan mozaiğine sahip olan aynı Amerika’da oy vermek için sadece iki parti bulabiliyorsunuz. Bu, demokrasi ve özgürlük konusunda dünyaya vaz verme ukalalığında bulunan Amerika’nın içler acısı durumudur maalesef. Amerikan seçim sistemi, birbirinin neredeyse ikizi olan ve aynı çıkar çevrelerine hizmet eden iki parti tarafından öylesine ayarlanmış ki üçüncü bir partinin çıkma şansı neredeyse sıfır. Amerika’yı idare eden şirketler 11 Eylül saldırısını iyi istismar ettiler. Geçmişte “komünizm öcüsü” ile korkutup sömürdükleri Amerikan halkını, komünizm çöktükten sonra bir başka öcüyle korkutma imkânına sahip oldular. Amerika, yan endüstrileriyle yaklaşık 40 milyonu istihdam eden silah üreticisi büyük şirketlere ve büyük petrol firmalarına sahiptir. Ortadoğu’da gerçekleştirilen kargaşa ve savaşlar bu her iki endüstri için yeni kan ve enerji sağlıyor. Nitekim İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Amerika 20’den fazla ülkeyi bombaladı ve milyonlarca insanı katletti. Savaşlar Amerika’da köle gibi çalışan halkın vergilerinin “savunma bütçesi” bahanesiyle belli şirketlerin kasalarına yönlendirilmesini ve aynı zamanda savaşlarla ürken ülkelere, Amerika’da demode olmuş silahları satma imkanını veriyor. İnsan kanını emerek yaşayan vampirlerin korkunç iştahlarına ek olarak, Çin’in gittikçe büyüyen ekonomik, askeri, politik gücü ve petrole olan ihtiyacının büyümesi karşısında, Anglo Sakson ittifakının acilen Orta Doğu’da daha etkin bir hegemonya kurmaları gerektiğini anlamalarını ekleyin. Nitekim, yeni bir öcü bulmanın heyecanı ve Çin’in uyanışı başta olmak üzere farklı ajandalara sahip olan güçler arasında, Orta Doğu’ya yönelik önemli bir ittifak gerçekleşti: İsrail’in çıkarlarını kollayan güçlü Yahudi lobisi AIPAC. İsa’nın gelmesi için ön koşul olan Armageddon için ortadoğuda kandan nehirler hayal eden ve yaklaşık 30 milyon üyesi olan Evangelist Hristiyanlar; silah, petrol ve inşaat sektörleri ve nihayet iktidara gelen Neocon psikopatlar... İşte Amerika’nın yeni yüzü maalesef bu...

Son bir soru, kitaplarınızın satışı nasıl ve nelerde daha çok ilgi gösteriliyor?

Kitaplarım piyasada tükenmiş durumda. ME-SAJ Kuran çevirisinin dört basımı yapıldı ve maalesef bir yıldan fazladır tükenmiş durumda. Diğer kitaplarım da öyle. Türkçe kitaplarım maalesef Türkiye’de olmadığım için düzenli olarak yayınlanmıyor. Şu anda hiçbir kitabım piyasada yok. Benimle aynı görüşü paylaşan bir grup arkadaş şu sıralar bir dernek ve yayınevi kuruyorlar. Tüm kitaplarımı yeniden düzenleyerek yayımlamayı düşünüyorlar. Türkiye’de yayınlanan kitaplarımın gelirini hayır işlerine bağışlıyorum. Son birkaç yılda İngilizce kitaplar yazmaya ağırlık verdim. Birkaç arkadaşla birlikte bitirdiğimiz “Quran: A Reformist Translation” (Kuran: Bir Reformcu Çevirisi) adlı kitap, inşallah önümüzdeki yaz ayında Macmillan Yayınevi tarafından yayımlanacak. Türkçe Mesaj çevirisinden farklı yönleri var. İngilizce meallerle karşılaştırmalı bir giriş bölümü ve İslami Reform İçin Manifesto’ya ek olarak, çeviri daha çok dipnot içeriyor ve dipnotlarında felsefi tartışmaların yanında Kitabı Mukaddes’e bol referanslar ve Kuran ile karşılaştırmalar mevcut. •

‘Babam bana hakaretler yağdırdı’

Siz de ailenizle çok ters düştünüz. Hatta babanız tarafından ‘müred’ ilan edildiniz. Ölümle yüzyüze geldiniz ama hiçbir zaman konuşmaktan geri kalmadınız...

Evet. Biliyorsunuz ben işkence dolu bir felsefi sorgulama sonucunda hadisçi sünnetçi İslam’ı reddettim. Hem de sahip olduğum birçok şeyi kaybetme ve her şeyi riske sokma pahasına... Bu, Gerçek’e olan saygımdan dolayı almak zorunda kaldığım bir karardı. Ünlü bir Sünni alim olan babam Sadrettin Yüksel benim bu inkarıma çok alındı. Nitekim, dinci medyada aleyhimde yayımlanan ilk eleştiriye yazan kişi sevgili babam oldu. Mehmet Metiner’in yazı işleri müdürlüğü yaptığı Girişim Dergisi’nde yayımlanan o yazıda babam bana hakaretler yağdırdı. Gerçi o hakaretlerden biraz alındım, ama kendisine verdiğim cevabımda (Sakıncalı Yazılar kitabı) babama karşı bir tek kelimeyle bile olsa saygısızlık etmedim. Babamın Sünni inançlarını reddetsem de kendisine olan saygımı sürekli korudum. Gerçi bu tavrım Kuran’ın bu konudaki emrine uygun idi, ama kişiliğim bunun dışında bir tavrı zaten kabul edemezdi. Bana o kadar hakkı geçen, beni o kadar seven ve bu yüzden, ebedi hayatımı mahvettiğine inandığı bir kararımdan dolayı bana üzülen ve darılan birisine nasıl kızabilirdim ki? Babam bana hakaret edebilirdi; ama ben asla ona saygısızlık edemezdim. Nitekim, babamın vefatı üzerine yazdığım bir makalede ve şu sıralar İngilizce olarak yazdığım hayat hikayemde babamın örnek onurunu ve cesaretini övüyorum. Şunu demek istiyorum. Çocuklar illa babalarının dini inançlarını paylaşmak zorunda değil. Aksine sorgulamaları gerekir. Kritik düşünceye ve kişiliğe sahip olmalı çocuklarımız. Nitekim ben oğullarımı bu konuda alabildiğine serbest yetiştiriyordum. Her şeyi sorgulamalarını ve hiçbir zaman beni ve annesini körü körüne taklit etmemelerini öğütlüyordum. Kısacası, her kişinin hakkı olan inanç ve düşünce özgürlüğü ile Adnan’a beyinlerini teslim edenlerin anne ve babalarına ve akrabalarına hakaret etme özgürlüğü arasında büyük fark vardır.

- Ailenizle, akrabalarınızla görüşüyor musunuz?

Kız kardeşlerimle görüşüyorum. İki erkek kardeşimle iletişimim yok gibi. Benden dört yaş küçük olan Boğaziçi Üniversitesi teorik fizik bölümü mezunu erkek kardeşim, 20 yıldır hala bana kırgın. Kırgından da ötesi, beni görünce cin çarpılmışa dönüyor ve kendini kaybediyor. Çok zeki biri ama o kadar da dogmatik ve bağnaz. Diğer kardeşim, ODTÜ mezunu sosyolog Müfit Yüksel ise, bana kırgın olmasına rağmen Türkiye’ye uğradığımda benimle hem görüşebiliyor ve hem gülüşebiliyor. Babamı, ablamı ve annemi ise son iki yılda kaybettim. Ölmeden yıllar önce hafızasını yavaş yavaş kaybetmeye başlayan babam 1997 yılındaki ziyaretimde beni tabi tuttuğu son sorgulamasında mezhepçi ayrıntıları ve o ayrıntılarda yaşayan şeytanı şerifleri unuttuğu için “Müslüman” olduğuma fetva veriydi. Annemin bir anda çığlık atarak, “Edip için bir kurban keseceğim” diye haykırmasına vesile olan bu aile içi fetva, babam tarafından yüzüne kapatılmış kapının ardından çocuklar gibi bana küfürler ve hakaretler savuran kardeşimi tam anlamıyla çıldırtmış ve mahalleyi ayağa kaldırmıştı. Ablam Süreyya Yüksel, kanser olduğunu öğreninceye kadar maalesef bana dargın kaldı ve 19 yıl boyunca araya koyduğum araçlara, Emine Şenlikoğlu’na rağmen, benimle konuşmadı. Çocukluk ve gençlik dönemlerimizde birbirimize çok yakın olmamıza rağmen, cezaevinde bulunduğum yıllarda kar-kış demeden, asker-polis demeden, beni her hafta ziyaret ederek bu sevgisini izhar etmesine rağmen benim Sünnilik dinini reddetmem ile birlikte ihanete uğramış gibi bir duyguyla yaşadı. 2005 yılında bana Mekke’den telefon açması büyük bir sürpriz oldu. Her ikimiz de telefonda dakikalarca ağladık. Ölmeden önce kendisini Mekke’de ziyaret etmemi istemişti. Vize için başvuru yapmadım, çünkü Suudi Arabistan’ın bana vize verip vermeyeceği konusunda kuşkuluydum. Belki de duygusal olarak böyle bir ziyarette cesaret edemedim, maalesef...

Önce yeniHarman'ın sayfalarında, sonra Beyrut'un sokaklarında

HALKLARIN ORTADOĞU'SU

Kim derdi ki, Beyrut buluşmasına çok hazırlıklı olmasa da böyle güçlü ve oldukça derli toplu katılan Türkiye ekibinin ortaya çıkması, yeniHarman'da çıkan bir makale sayesinde olacaktı.

Evet; "HOP DEDİK" başlıklı "BOP'a karşı HOP" (Büyük Ortadoğu Projesi'ne Karşı Halkların Ortadoğu Projesi) düsturu ile başlayan makaleyi yazan dergimizin yazarlarından Mihri Belli idi. O günler, 1 Mart'ta bir yıllık etkinliğin ilk adımı olarak "Barış, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde 90 yıl" başlığıyla Yeni Melek Gösteri Merkezi'ndeki kutlamayı planlayan MB90 Komitesi, bu makalenin ilhamı ile süreç içinde neredeyse biçim değiştirerek HOP Koordinasyonu'na dönüşüyordu.

Kısaltarak anlatmak gerekirse önce Mihri Belli'nin Atina Sosyal Forumu'nda Yunan ve Balkan soluna yaptığı çağrı, ardından MB90 Komitesi'nin HOP için çalışmaya başlaması ve Türkiye Sosyal Forumu'nda (TSF) MB90'ın hemen her katılımcısının olduğu oturumda HOP'u işlemesi, ayrıca özel bir toplantıda Mihri Belli'nin HOP çağrısı yapması... Tüm bu hazırlıkların sonucu olarak Beyrut Toplantısı'nın tarihinin erken de olsa da denk gelmesi ve HOP Koordinasyonu'nun henüz Türkiye'de hedeflenen çapa ulaşmadan, HOP çağrısının Ortadoğu'lu muhataplarına İngilizce, Fransızca ve Arapça olarak anlatmaya başlamaları...

Beyrut'ta 16-19 Kasım 2006 tarihleri arasında "Lübnan Direnişine destek için Beyrut Buluşması" adı altında düzenleyicilerinin son Lübnan silahlı direnişini gerçekleştiren Hizbullah, Lübnan Komünist Partisi (LKP), Halk Hareketi gibi örgütlerin olduğu ve 5 kıtadan 300'ü aşkın delegenin katıldığı bir toplantı oldu. Bu 300 delegenin önemli bir kısmı Arap'tı ama 50-55 kişilik bir ekiple ikinci kalabalık delegasyonu Türkiye'den gidenler oluşturdu.

Ayrıca bu konferansa İstanbul'dan otobüs kaldırarak, uçakla 3 gün sürecek geziyi 6 günlük bir maceraya dönüştüren, Adana ve özellikle Antakya'dan 7 katılımcıyla 42 kişiye ulaşan, hatta otobüsün bagajında LeMan dergisinin savaş karşıtı karikatürlerinin büyük boy röprodüksiyonlarını bile taşıyan bir ekip vardı.

İstanbul'da, yola çıkmadan önce Galatasaray'daki bol polisli basın açıklamasında ve Lübnan'da basına ilettikleri metinde "Türkiye'li Antiemperyalistler" imzasını kullanan ve en az 13-14 farklı kurumu temsil eden bu ekibin ilginç yolculuğunu anlatacağız.

HOP Koordinasyonu, hem kendi kısa metnini hem de Mihri Belli'nin yeniHarman'da yayınlanan makalesinin Ortadoğu'ya uyarlanmışını toplantıdaki delegelere bu İngilizce, Fransızca ve Arapça olarak 3 dilde dağıttı. Sadece araplar değil Avrupalılar tarafından bile orijinal bir fikir diye değerlendirilerek ilginç bulundu. Gerek HOP içindeki bileşenler, gerekse geziye katılan diğer Türkiye kurumları, tanıtıcı metinler dağıttılar.

Bunlardan en çok ilgi göreni Halklar ve Özgürlükler Cephesi'nin (HÖC) İngilizce ve fotoğrafı olarak bastığı Yürüyüş dergisi idi. Kuzey ve Güney Amerikalılar ile Avrupalılar özellikle hakkında pek az şey bildikleri F tipi cezaevlerine karşı ölüm orucu direnişini anlatan dergiye ve temsilcilerine ilgi gösterdiler.

Güney Amerika'nın hemen her ülkesinden birer ikişer temsilci gelmişti. ABD'li konuşmacıların sokak şivesiyle küfürli konuşmaları, tercümanları zor durumda bırakırken, Asyalılar da üç dört ülkeyi temsil ediyorlardı. Hayatımda ilk defa tercüman aracılığıyla Korece konuşmayı orada duydum. Diğer bütün konuşmacılar geçerli kılınan İngilizce, İspanyolca, Arapça ya da Fransızca konuşuyorlardı.

Esas olarak 4 ayrı salonda, 4 ayrı atölye kurulmuştu. Birinde yıkılan şehir ve köylerin yeniden nasıl kurulacağı ile ilgili bir tartışma yürütülüyordu. Diğerinde, "Direnişten yana emperyalizme karşı küresel bir medya ağı nasıl oluşturulur?" sorusuna yanıt aranıyor, bir diğer salonda, "Saldırganları yargılamak için Russell Mahkemesi tipi bir uluslararası mahkeme ve hukuksal mücadele nasıl yapılabilir?"; onun üzerinde fikir yarıştırılıyordu. Delegelerin belki de yarısından biraz fazlası ise en büyük salonda, "Strateji ve Direniş" başlığıyla yapılan oturumdaydılar. Türkiye'den arkadaşlar her atölyeye katıldılar, akşamları birbirlerine raporlar verdiler.

Türkiye'li Araplar

İkinci gün ise "Arap ağı" adlı atölyede sadece Arap delegeler konuştu. Bu oturuma da Türkiye'li olup anadili Arapça olan Antakyalı arkadaşlar katıldı. Evet, bu arkadaşlar Antakya'dan katılmışlardı, birçoğumuza Arapça tercümanlık yaptılar. Ama bu Türkiye'li Arapların burada üniversite bile bitirmiş olsalar anadillerinde Arap harfleriyle okuyup yazamıyor olmaları, benim gibi batılı, İstanbul çocuğu biri için ilk defa duyulan birşeydi ve bunun Türkiye entellektüel insanları için nasıl bir yara olduğunu tahmin bile etmek zor. Bir de memleketi tanıdığımızı varsayıyoruz.

Bombalanan Yerler

İstanbul'dan erken yola çıkmış olsa da Lübnan sınırından girişimiz uzadı. Aracılık yapan ve vize leri alan turizm acentasının ihmalleri nedeniyle akşam girdik ve açılışı kaçırdık. Gider girmez deniz kenarındaki dağlık arazinin yamaçlarındaki otayolun hemen her köprüsünün İsrail uçaklarıyla bombalanarak yıkıldığını gördük. Her yıkılan köprü'nün yanından dolaşarak tekrar otoyola çıkıldı. Bu yolları aşarken de zaman uzadı. Beyrut'ta girişte de daha önce Suriye ve Amman'ı görmüş birisi olarak Lübnan'ın İstanbul'dan bile daha zengin görüntüsü ve deniz kıyısındaki sıradagilaylı Antakya'yı andıran coğrafyası, gece karanlığında bile dikkat çekiyordu. Köprüler havaya uçmuştu ama zengin evlere ve yapılara saldırılmıştı. 2 gün sonraki gezimizde öğrendik ki, sadece Güney Beyrut'ta Hizbullah'ın güçlü olduğu, bizim Antakya'nın Demetevler ya da İstanbul'un Gaziosmanpaşa'sına benzer bir mahalleye sadırılmış ve 10-15 katlı binalar çökertilmişti. Ama İsrail sınırının yakın yerlerde, Güney Lübnan'da yıkım binlerce bina ile ölçülüyordu.

Hizbullah

Tam otelimize yaklaşmışken korna sesleri il çapraz caddeden bir kortej belirdi. Arabalarda sarkmış genç kız ve erkekler Hizbullah'ın sarı bayrağını sallayarak geçtiler. En son araç, arkasından açılmış ve ağır bir makineli yerleştirilmiş bir jeep idi... Kızlar tişörtlü, bazıları mini etekli, genç erkeklerin bazıları da küpeli idi. Bizim hayalimizde kurduğumuz siyasal islamcı görüntüye benzer birşey yoktu anlayacağınız... Militanlarının önemli bir oranının, hem de askeri kanadın yüzde 20'sinin hristiyan olduğu, Güney'de, stratejik savaş bölgesindeki Hizbullah lideri Kavuk'un tercümanının bile Komünist Parti üyesi olduğu bir görüntüydü. Elbette kongre salonunda organizasyonu Hizbullah standındaki bayanların çoğu türbanlı idi ama olmayanlar da vardı. Ve her ülkeden delegelerle, erkek ya da kadın; ilişki kurmakta bizim alıştığımız tereddütlere rastlamıyordunuz...

İlk günkü atölye çalışmalarından ve ikinci günü sabahı "Arap ağı" toplantısından sonra Beyrut'un bombalanmış mahallelerine gittik. Yıkılan binalardan onbinlerce kişinin ölmüş olması gerekiyordu. Ama İsrail Beyrut'u "önceden adres ve saat vererek" bombaladığı için o binalarda sadece 115 kişi yaşamını yitirmiş. Oysa 10-15 katlı en az 30-40 bina bizim İzmit depremindeki gibi yerle bir olmuş, bodrumdaki garajlarda bulunan arabalar dahi ezilmişti. Halkı bombalamadan önce oralarından çıkarmışlar... Buna da Hizbullah öncülük etmiş...

LeMan'ın karikatürleri

Karikatürleri organizatörler görmek istemişler ama yollanmıştı aslında. Onları asacak yer de pek yoktu. Fakat komünistlerle konuşup çözemediğimiz konuyu, Hizbullahçılar'la konuşunca sınırlı da oldu 2-3 pano alabildik. Ve tüm toplantılar boyunca orada asılı kaldı.

LKP

Birçok arkadaş birçok değişik örgütün temsilcileri ile görüştü. Ben daha çok Türkiye'li katılımcıların, Türk askerinin Lübnan'dan çekilmesini talep eden bir açıklamayı Lübnan basınına iletmek isteği ile ilgili ilişki kurduğum kişilerle daha geniş bir muhabbet de ettim. Lübnan Komünist Partisi'nden Kuteys'in söylediğine göre, LKP ulusal planda yüzde 13 oy alan ama dar bölge usulü ile seçimin, hem de tek turlu olarak, üstelik bölgelerdeki yerleşimin de Lübnan'da yerleşik 4 müslüman ve 13 hristiyan mezhebine göre özenle dağıtılmış olduğu durumda, oy oranı kadar milletvekilinin çok altında sonuçlar almışlar tarih boyunca.

Ali Fayyad

Bu konferansta Hizbullah adına en etkili kişi Ali Fayyad gibi görünüyordu. Türk ekibini basın metnini iletme konusunda onunla görüştük. Ayrıca sonuç bildirgesine bizim katkımızın girip girmeyeceğine o karar vermiş gibi görünüyordu. Bizim otelde otobüste saatlerce tartışıp, bir hale konulan yarım sayfalık basın metni, onunla konuşulunca 30 saniyeden kısa bir süre içinde tüm Lübnan basınına ulaştı.

LKP'nin tarihinde 1970'lerde İsrail işgaline karşı silahlı direnişi ilk başlatmak gibi şanlı sayfalar da var. LKP, Hizbullah ve Hristiyan Maruni lider Aun'un partisi ile tam bir ittifakın içinde. BM askerlerinin Lübnan ordusunun disiplini içinde olacağını ama Lübnan ordusunun Hizbullah'ı silahsızlandırmaya çalışması durumwnda buna destek vereceklerini söylüyor. Bu durumda ne olacağını soruyoruz. Gülüyor ve "Bu durumda iç savaş kopar ve ilk kaçan da BM askerleri olur" diyor ve ardından da ekliyor:

"Her an savaşa hazır 50 bin kişilik gerilla gücü ve her an silah altına girebilecek 200-300 bin kişilik güç karşısında,

Merak eden varsa; BOP'a karşı HOP

İngilizce: Peoples Middle Eastern Project (PMEP) against Great Middle Eastern Project (GMEP)

Fransızca: Le Moyen Orient des Peuples (MOP) contre Le Grand Moyen Orient (GMO)

Arapça: Muhattat Şuub Şark-el-Asvat

Solun bölünmüşlüğü ve otobüs

Türkler, toplu olarak otobüsle katılım sağlayan tek gruptu. Sanırım Suriye ve Ürdün'den de katılımcılar karayoluyla gelmişti ama önünde pankartıyla boy gösteren ve tüm katılımcıların ilgisini çeken bu Hatay plakalı otobüsün durumu başkaydı. Yunanlı komünist katılımcılar "Biz Türk solunu birbiri ile kavga edip yanyana gelemeyen bir sol olarak bildirdik. Bu birlikte halinizi gördük ve memnun olduk" gibi iltifatlara da mazhar olduk...

hiç savaş eğitimi almamış 15 bin kişilik Lübnan ordusu ile savaşa hazır olmayan 3-4 bin kişilik BM ordusu ne yapabilir... Ayrıca orduda ilericiler hakim ve tek silahlı güç de, içinde Hizbullah'ın bulunduğu ittifakta..."

Sonuç metnine Türk katkısı

Sonuç metni oluşturulurken bir dünya koordinasyonu oluşturulması kararının yanısıra, Irak, Filistin ve Lübnan direnişlerini dünyada selamlama günleri tespit edildi. Bunlar sırasıyla 20 Mart, 28 Eylül ve 12 Temmuz günleri. Ayrıca Arap halkları ve Arap hükümetleri ile ilgili bir dizi karar alındı. İran'a da, bu direnişlerle ilgili politika öneren bir madde vardı. Biz de bir iki söz alarak ve ek madde kalemle alarak, "Türk ve Kürtler de Ortadoğu'nun bir parçasıdır. Büyük Ortadoğu Projesi onlar ve Araplar üzerine de aynı oyunu planladığına göre, biz de bu halkların meşru taleplerini de içeren ortak bir Ortadoğu programını (projesini) kurmalı, oluşturmalyız" demeye gelen bir madde ekletebildik.

Bir gün önce bu fikri savunurken, "Türk işbirlikçi egemenleri, Türk-Kürt savaşını sürdürüp kızıştırarak ve PKK'nın ateşkes çağrısına kulaklarını tıkayarak ve ayrıca laik-antilaik tansiyonunu artırarak Türkiye'nin Büyük Ortadoğu Projesine, yani belki İran ya da Suriye'ye saldırıya emperyalistlerin safında taşeron olarak katılmasını sağlamaya çalışıyor. Arap Birliği Projesi'ne saygımız var ama bu halkaları; Türk ve Kürt halklarını direnişin safının dışında bırakmak gibi bir lüksünüz yok. Ortadoğu çapında düşünmezseniz bağımsız kalamazsınız" demiştim.

Güney Lübnan'da Sınır Köyü

Sonuç metninin son hali önerilerle beraber belli olunca, öğleden önce Güney Lübnan'a doğru yola çıkıldı. Yıkıntılar önceleri Kuzey Lübnan'dan fazla değildi ama sınıra yaklaştıkça yıkılmış ev sayısı belirginleşiyordu. Sınırdan sadece 2 kilometre içeride olan direnmiş bir köyde hava kararırken durduk. O köydeki hemen her ev biçilmişti. O köyün, İsrail'in 128 askerinin öldüğü köy olduğu, bu kaybı verince tüm Lübnan'dan çekilmek zorunda kaldıklarını anlatıyorlardı, köyün orta yaşlıları bağıra çağıra heyecanlı bir Arapçayla. Ve övünerek... Gençler ortada yoktu. Bir iki tanesi geldi sonra. Koltuk değnekli olan gencin kahramanlıklarını anlatıyordu yaşlı adam. Yaralanmış, 15 gün tıbbi yardım görmeden direnmiş. Gençler, kesinlikle fotoğraf vermiyor ve kuytularda geziyordu. Daha kuytularda olanların ağır silahlı olduklarını söyledi onları gören arkadaşlar. Çok yüksek bir moral ve umut okunuyordu köylülerin yüzlerinden. Övünç içindeydiler. O köyde 12 Lübnanlı savaşçı ölmüş, 9'u o köydenmiş. Diğer 3 kişi de saldırıya uğramayan yakınlarıdaki bir köyden... Bu 9 gencin resimleri yapılmıştı yeni sivanmış bir duvara. Savaşan belli ki silahlı sivil halkmış.

İsrail, karadan tüm sınır boyunca 40 bin askerle 17 sınır köyüne saldırmış ve hiçbirini geçememiş. Bu köyde de 128 ölü verince geri çekilmek zorunda kalmış. Bu 17 köyün en uzağı sınırdan 4 kilometre ötede. İsrail, Lübnan'a sınırdan en fazla 4 kilometre girebilmiş özetle.

Antakya'ya döner dönmez

Hemen o gece Beyrut'a varır varmaz biz kendi otobüsümüzle yola devam ettik. Öğlen saatlerinde de Cilvegözü Sınır Kapısı'ndan (Suriye'deki karşılığı Bab-el-Hawa: Hava Kapısı) giriş yaptık. Antakya'dan otobüs devam etti. Ben orada kalıp Antakya'lı arkadaşlarla yerel basının çağırıldığı bir basın toplantısına katıldım. Yerel basının ilgisini beşte biri bizim ulusal medyamızda olsa herhalde basın toplantıları bir başka olur İstanbul'da. Daha demokratik hava eser ve aşırı yoğunlaştırılmış ve her an provokasyona hazır polis baskısı hissedilmez.

Üst geçiti kullanmayan 7 Türk

Seyit Sönmez (Bağılantısızlar Hareketi)

Lübnan'dan on yaş daha büyümüş olarak döndüm diyebilirim aslında... Her ne kadar savaş ortamına ülkemizin gerçekleri anlamında uzak değilsek de, bunun en somut halini görmek daha farklı anlam ve duygulara yol açtı bende... Konferansı ilk olarak Antiempyalist'ten Çiğdem'den duymuştum: "Hizbullah ile Lübnan Komünist Partisi'nin ortak etkinliği" lafını duymak ilgilenmeme daha da vesile olmuştu. Beni oraya götürmeye başlıca etken buydu sanırım... Neyse sanırım kendi hikayemi anlatmaya doğru gidiyorum...

Sonuç olarak oradaki "zıdının birliği" özelinde Hizbullah'ın halk üzerinde etkisi beni mesttetti diyebilirim. "İran gibi bir sonuçla karşılaşabilir miyiz?" sorusu hala kafamı kurcalamasına rağmen olumlu anlamda beklentiler içerisindeyim diyebilirim... Gerçekten ortak bir direniş stratejisi var ve kurumlar da buna göre ayarlanmış.... Nereden, nasıl çıkıp geldiğini farkemediğimiz Hizbullah Güney Lübnan sorumlusunun korumasının Lübnan Komünist Partisi üyesi olmasını duymam ayrı bir tat kattı gördüklerime.. Ve savaşların medeniyetler savaşı değil de sınıflar savaşı olduğunu bundan daha net göremezdik heralde... Bir tarafta işbirlikçilerin komprador burjuvaların yaşadığı Kuzey Beyrut, bir yandan yoksulların bölgesi Güney Lübnan... Özetle bir taraf Şırnak, bir taraf İstanbul Etiler...

Ne kadar doğru yapmışım

Benim açımdan daha da önemli olan nokta oraya bireysel olarak katılıyor olmam ve Türkiye'den katılan 23 grup (parti, fraksiyon, dergi) Yani Türk devrimci ve demokrat insanların nasıl bir pratiklik içerisinde olduklarına tanık olmam... Oraya bu örgütlülük sonucunda gittiğimin bilincinde biri olarak neden şimdiye kadar kendimi ifade edebileceğim bir grup ya da parti ile örgütsel bir bağımın olmamasına dikkat etmiş olmakla ne kadar doğru bir tercih yapmış olduğumu anladım... Orada alınmaya çalışan bir takım karar ya da günübirlik gelişmelerden çıkamayan sonuçların, ideoloji farklılığından değil insanların şahsi egolarından kaynaklanabileceğini gördüm...

Hepimiz iyi insanlarız

Hayrettin (Belli) her ne kadar, "Tespitlerimizin çoğu, sonuç bildirgesinde vardır" diyorsa da buna katılmak elde değil... Sonuç, bildirgesinde nelerin çıkacağını biliyorduk zaten... Bizim sabahlara kadar tartıştığımız Türk askerinin konumunu orada da tartışmaya çalışmak bence gereksizdi... Daha önceden kararlaştırılması gereken bir konuydu... Hayrettin'in can havliyle aniden karşısına çıkan Hizbullah sorumlusuyla, hazırlanan basın açıklaması hakkında konuşmasının, "Neden bize sormadın?" diye eleştirilmesi hala gülme sebep oluyor malasefe... Bu yazdıklarımın belki kızanlar olacaktır ama ben hepimizi sevdim ve seveceğim yine de. Çünkü hepimiz iyi insanlarız; olay bu kadar basit. Hatta geldikten sonra hep aradım çevremde...

Bu arada Güney Lübnan'a giderken mola verdiğimiz yerde, üst geçitten geçmeyen, aşağıdaki biraz yırtılmış tel örgüden geçmeye çalışan yedi kişi vardı ve tahmin edeceğimiz üzere yediside bizdendi arkadaşlar... Onları da buradan teşhir ediyorum: Hatırladıklarım; Hayrettin Belli ve Cihan Keşkek...

Geri Kalan

Bu geziye katılan bizlerden Lübnan'daki arkadaşların istediği tek şey, orada gördüklerimizi anlatmamız. Ne maddi yardım, ne de eşya yardımı istiyorlar...

Hem daha adil, demokratik ve bağımsız bir Türkiye, artık daha adil, demokratik ve bağımsız bir Ortadoğu ile mümkün olacağından, bundan böyle gözümüz de, kulağımız da oralarda olmalı. Onların kulaklarına ses çalmaktan da, gözlerine görünmekten de geri durmamalı...

Devletin yazarı olmasının ama Avrupa

2006 Nobel Edebiyat Ödülü'nün Orhan Pamuk'a verilmesi, Türkiye'de değişik tepkilerle karşılandı. Büyük sevinç duyanların yanı sıra; ödülü reddetmesi gerektiğini söyleyenler, eskiden Orhan Pamuk romanlarını eleştirdiği halde ödüle övgüyle yaklaşanlar, kendini temkinli olmak zorunda hissedenler, romanlarını sevdiğini politik söylemlerini sevmediğini belirtenler dahil her çeşit tepki... Büyük çoğunluk ise sevinsin mi üzülsün mü ne yapacağını bilemez bir şaşkınlık içindeydi. Nobel Ödülü, Fransa'nın "Ermeni Soykırımının İnkârını Cezalandırma Yasası"nı kabul ettiği gün, birkaç saat arayla açıklanmıştı. Bu nedenle Orhan Pamuk'un da 2005 Şubat'ında bir İsviçre dergisine verdiği röportajda "Türkiye'de 1 milyon Ermeni, 30 bin Kürt öldürüldü. Bunu kimse söylemeye cesaret edemiyor, ben ediyorum" sözleri belleklerdeki tazeliğini korurken, ödülün gelmesi büyük tartışmalara yol açtı. Çoğu konuda olduğu gibi siyasi duruşlara göre konum seçildi. Aynı tarafta olduğunu düşünenlerin ölçsüz övgüleri olduğu gibi, kendini karşı tarafa ait hissedenlerin yergileri de mevcuttu. Türkiye bu aşamada bir "zihin yarılması" noktasına gelmişti. Fakat bu yarılma '70'li yıllarda olduğu gibi, zihnin tepeden geçen bir hatla "sağ-sol" olarak yarılması değil, eninden bir hatla "kuzey-güney" şeklinde yarılmasıdır. Kuzey cephesinde küreselleşme yanlıları, işadamları, büyük gazete köşemenleri, AB sürecini destekleyenler, neo-islamcılar, liberal demokratlar ve Orhan Pamuk romanları sevenler yer alırken; bu sürece karşı çıkanlar, miliyetçiler, AB'ye ihtiyatla yaklaşanlar, laik ve yurtsever demokratlar, Orhan Pamuk romanı sevmeyenler de karşı safı yer aldı. Edebiyat dünyası da benzer tepkiler göstermesine rağmen genel tavır, bunun Türkiye adına bir başarı olarak yorumlanması gerektiği yönündeydi. Bunda bir kısım edebiyatçının "Eleştirsem kışkanç, habisi biri pozisyonuna düşer miyim? Milliyetçilerle aynı safta değerlendirilir miyim?" korkusunun yatırdığını düşünmek de mümkündür... Bir kısım edebiyatçı da bu vesileyle dünyaya Türk Edebiyatını daha iyi tanıtmak için bir fırsat olarak bakmaktan yanaydı. Sonuçta ilk defa Nobel listesine bir Türk girmişti. Siyasi polemiklerin zamanla unutulacağı ve ortada yalnızca "Nobelli bir Türk Yazar" kalacağı gerçeği düşünülürse belki en soğukkanlı ve iyimser değerlendirme bu olur diyebiliriz. Buna rağmen güncel tartışmaya girmekten de kendimizi alıkoyamadık. **Nazım Hikmet**'in aday bile gösterilmemesi, **Melih Cevdet Anday**'ın adaylığının konuşulup unutulması, **Yaşar Kemal**'in yıllarca kapıda bekletilip uğurlanmasının ardından Orhan Pamuk'a Nobel verilmesi şüphesiz öyle ya da böyle ilgiyi hak ediyor.

Soykırımla ilgili yasanın aynı güne denk gelmesi ve bunun üzeri-

ne Nobel'in siyasi yönünün daha fazla konuşulup eleştirilmesi ise bir kısım yazarları çok kızdırdı. Nobel almaya sevinmeyi bile bilmediğimizden, kışkanç olduğumuzdan başlayarak bir dizi yorum yapıldı. Fakat Türkiye'nin böyle önemli bir ödülü almasındaki zamanlama Türk insanının kusuru değildi. **Fransız Parlamentosu**'nun bu yasayı hangi gün çıkaracağı önceden biliniyordu. Bilinmeyen Nobel Ödüllerinin ne zaman açıklanacağı idi. Genellikle Ekim ortasında açıklanan, ama prosedüre göre en geç 15 Kasım'a kadar açıklanması zorunlu olan ödül, Ermeni Soykırımının İnkârını Cezalandırma yasasıyla aynı gün geldi ve bu tesadüf eleştirilenler de yine bağnazlık suçlandı. İşin siyasi yönü çok konuşulmasına, Nobel Ödüllerinin politiklığı tartışılmasına rağmen Pamuk'un romancılığı ve siyasi tavrı üzerine kapsamlı bir değerlendirmeye ya da tartışma çok az yapıldı. İlginçtir ki kitapları Türkiye'de çok satan Pamuk hakkında yetkin değerlendirmeye çok azdır. Türkiye'nin en çok tartışılan romancısı üzerine durum bu ise, diğer yazarların karşılaştığı 'suskunluk' normal sayılmalı.

Yıllardır Nobel'e aday gösterilen müzmin adayımız **Yaşar Kemal** ödülü alamamıştır ama Orhan Pamuk'un önünü açmıştır. Şüphesiz 10-15 yıl önce ödülün **Yaşar Kemal**'e verilmesi ya da bugün Türk Edebiyatına kattıkları için **Adalet Ağaoğlu**'na verilmesi, edebiyatımız ve ülkemiz açısından çok daha gerçekçi olur ve çok daha az tartışma gerçekleşirdi.

NOBEL ÜZERİNE

Dinamiti ve nitro-gliserinli patlayıcıları geliştiren **Alfred Nobel**'in vasiyeti üzerine kurulan Nobel Vakfı "bir önceki yıl insanlığa en büyük yarar sağlayanlara" ödül verilmesini öngörmüştü. 1901 yılından itibaren 5 dalda ödül vermeye başladı. Dünyanın çeşitli patlayıcı madde üreten fabrikalarında hisseleri olan vakıf, elde ettiği gelirin bir kısmını ödül olarak dağıtıyordu. Bağımsız bir kurum olması ve ödüllerin maddi büyüklüğü, zamanla vakfı dünya çapında en etkili ödül kurumu haline getirdi. Edebiyat Ödülleri, İsveç Akademisi'nce oluşturulan kurul tarafından verilmekte; Kurul, dünya çapındaki yazar örgütlerinden yaşayan yazarlar arasından aday belirlemesini istemekte ve bu adaylar elenerek ödüle değer kişiler tespit edilmektedir. 100 yılı aşkın süreyle ödülün verilmesi, 20.yüzyılda doğan bir edebiyat okuru için ölçü haline gelmekte, çocukluğunda-gençliğinde Nobel Edebiyat Ödülü almış yazarları okuyan birisi için, bu ödül bir 'değer' olarak kalmakta ve "Nobel aldıysa demek ki en iyilerdendir" kanısı yerleşmektedir.

Buna karşılık Nobel Vakfı'nın

verdiği ödüller zaman zaman çok eleştirilmiştir. Örneğin 1953 yılında **Nobel Edebiyat Ödülü**'nün **Winston Churchill**'e verilmesi ya da 1973 yılında darbeci **Henry Kissinger**'a Barış ödülü verilmesi hangi ölçütlerle açıklanabilir? Nobel Ödüllerinin sadece edebi ölçütler oluşturularak verilmemesi bilinen bir durumdur. Bir ülkenin daha iyi edebiyatçıları dururken, o günkü siyasi koşullar ya da başka etkenler gereği, ödüllerin daha ikincil yazarlara verildiği görülmüştür. İyi yazar olduğundan kimsenin şüphelenmediği **Boris Pasternak**'a ödül sadece bu nedenle değil, **Doktor Jivago**'da Rus Devrimine karşı bir duruş olduğu için de verilmiştir. Soğuk Savaş yıllarında bunun yaratacağı etki de hesaplanmış olmalıdır. **Pasternak** ödülü reddetmiş, bu sefer de eğer ödülü alsaydı, başına geleceklerden korktuğu için ödülü reddettiği söylenmiştir. Keza yazdıkları bugün kitapçılarda bulunmayan Rus yazar **Soljenitsin**'e verilen ödül, tamamen komünist Sovyetler'e yaptığı muhalefetten dolayıdır. 2001 yılında **V.S. Naipaul**'a verilen ödül de tartışmalara yol açmıştır. Hint asıllı İngiliz yazarın metinlerinde bulunan Batı'nın Doğu'ya tahakkümcü bakışıyla, sömürüyü doğal bir süreç gibi anlatması karşısında, verilen ödülün yerinde olmadığı çoğu eleştirmen tarafından dile getirilmiştir. (Türkiye'de bu eleştirilere 2 örnek, **Nuray Mert-Naipaul**: Bir Otobiyografi Yazarı-**Virgöl Dergisi**. Aralık 2001, sy 41 ve **A.Ömer Türkeş-Naipaul** ve Batı'nın Taşrası Olarak Üçüncü Dünya: Afrika'nın Nehirleri Nereye Akar? -Age, sy 44)

2006 Ödülü ise 12 Ekim günü 'kentinin melankolik ruhunun izlerini sürerken kültürlerin birbirleriyle çatışması ve örülmesi için yeni singeler bulan' yazar Orhan Pamuk'a verilmiştir. Nobel'i veren kurum **İsveç Akademisi Genel Sekreteri Horace Engdahl**, ödülün ardından gelen bir soru üzerine kararın siyasi olmadığını açıklamak zorunda kalmış ve "Orhan Pamuk ülkesinde siyasi bir kişilik ama neredeyse ödüllümü alanların hepsi böyle" demiştir. (14-10-2006 Radikal Gazetesi) Nobel tarihi sürecinde **Bertrand Russell**, **John Steinbeck**, **Albert Camus** ve 1964 yılında ödülü reddeden **J.P.Sartre** gibi siyasi duruşlu yazarlar yanında yine son yıllarda verilen ödüllerde de siyasal karakteri bulunan yazarlar mevcuttur. Portekiz'de **Salazar** Diktatörlüğüne aktif şekilde karşı çıkmış komünist **Jose Saramago** 1998 yılında Nobel'i alırken, ertesi yıl Nobel yine solcu muhalif yazar **Günter Grass**'a, 2004 yılında ırkçılığa ve Nazilere karşı tutumıyla ülkesi dışında pek tanınmayan **Elfride Jelinek**'e gitmiştir. (Orhan Pamuk'un siyasal kişiliğine ise alt bölümlerde değineceğiz) Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Nobel almamış çok sayıda ünlü yazar da mevcuttur; **Tolstoy**, **Jack London**, **James Joyce**, **Kafka**, **Proust**, **V.Nabokov**, **J.L.Borges**, **Nazım Hikmet**, **Yaşar**

Kemal, **Adalet Ağaoğlu** vb... Yani her hak edene Nobel verilmediği gibi, her Nobel alan da hak etmiş değildir. Dünya çapında olması da eleştiriden muaf olacağı anlamına gelmez.

ROMANLARI ÜZERİNE

Yazar Orhan Pamuk'a dönecek olursak, genel olarak edebiyat çevrelerinde iyi bir 'hikaye anlatıcısı' olduğu konusunda genel bir görüş birliği varsa da roman anlayışı zaman zaman (özellikle 'Yeni Hayat' döneminden sonra) eleştirilmiştir.

İlk romanı "Cevdet Bey ve Oğulları" 1979 yılında **Milliyet Roman Ödülü** almış ve bu kitap 1982 yılında yayımlanmıştır. Yazar, İstanbullu bir ailenin hikayesini 20. yy. başından başlayarak üç kuşak sürdürüp 1970'lere kadar taşır. Anlatım klasik roman tarzındadır. Bazı eleştirmenlerce ünlü Alman yazar **Thomas Mann**'in "Buddenbrook Ailesi'nden etkiler taşıdığı" söylenmiştir. (Örn. **Gürsel Aytaç**) Pamuk'un bu ilk romanı genelde övgüyle karşılanmıştır. (Örn. **Fethi Naci-Eleştiri Günlüğü**-sy 89-Özgür Yay.Dağıtım-1986) Roman, karakterlerin yaşamından yola çıkarak Türkiye'nin değişen tarihini ve modernleşme çabalarını vermeye çalışır. 1983 yılında basılan "Sessiz Ev" romanı da ilgiyle karşılanmıştır. Gebze'de 1980 öncesi koşullarda geçen roman üç kardeşin bir arada geçirdiği yaz tatilini, yakın tarihe ve modernleşmeye de göndermeler yaparak anlatmaktadır. Her bölüm bir karakterin bakış açısıyla yazılmıştır. Bu bakımdan biçim olarak yetkin bir anlatı olduğu söylenebilir. Eleştirmen **Fusun Akatlı** bu roman için "Vardığım sonuç: 'toplumsal içerik' araya-caksak yorum yönünden yetersiz; 'bireysellik' arayacaksa pek sadesuya bir roman karşısında olduğumuzdur. Bu da gösteriyor ki, çatıyı iyi çatmak, teknik sorunları kazasız belası bir biçimde çözümlendirmek az şey değil bir roman için ama her şey de değil" demektedir. (F.Akatlı-Edebiyat Defteri-sy.63-Afa Yay.1987)

1985 yılında çıkan kitabı **Beyaz Kale**, 17.yy'da geçen, Venedikli bir köle ile Osmanlı Efendisi arasındaki ilişkilerden yola çıkarak kimlik sorunu, Doğu-Batı karşılaştırması konularını ele alır. Bu kitap için de olumlu eleştiriler yapılmıştır. Kurgusu önceki romanlarından farklılık göstererek bir 'üst kurmaca' içinde verilmiş, post-modern romana göz kırpmıştır. Böylece üç romanında üç farklı biçim denemiş olmaktadır yazar Pamuk. (Kısa ve olumlu bir eleştiri **F.Naci**, age. sy.239) Yazar **Ahmet Yıldız** ise, tarihçi **Murat Bardakçı**'nın işaret ettiği bir noktadan yola çıkarak, **Beyaz Kale**'nin bazı yerleri için "İntihal" saptaması yapmakta, 16.yüzyılda İspanyol bir esir olan **Pedro**'nun "Pedro'nun Zorunlu İstanbul Se-

yahati" anı-kitabından yapılan alıntılarla, romanda Venedikli kölenin esir düşme hikayesinin birebir örtüşen yerleri olduğunu saptamaktadır. (Bkz. Edebiyat ve Eleştiri sayı 24'den akt. **Yalçın Küçük**, - Şebeke (Network) -sy.113-YGS Yay.) Bu da kaynak kullanımı konusunda O.Pamuk'a daha dikkatli yaklaşmaya bir çağrı olmaktadır.

Kara Kitap (1990) adlı romanı en çok tartışılan eserlerinden biri olmuş; Türk Edebiyatının alışkın olmadığı bir tarzda, Post-modern kurgulama tekniği, metinlerarası göndermeleri, Doğu klasiklerinden yararlanma tarzı, mistisizmi, kimlik arayışı, İstanbul üstüne hikaye ve temalarıyla benzersiz bir roman olarak ortaya çıkmıştır. Bu roman üzerine en ilginç polemigi yazar **Tahsin Yücel** başlatmış, Orhan Pamuk'un Türkçesinin yetersizliğini örneklerle gündeme getirmiştir. Fakat romanın Türk Edebiyatına yeni açılımlar getirmesi ve içindeki zengin malzemeden dolayı genel olarak çok büyük bir kabul görmüş, büyük övgüyle karşılanmıştır. (Bkz. **Kara Kitap Üzerine Yazılar-Der. Nüket Esen**-İletişim Yay. 1996) Benim kanıma göre de en önemli romanı **Kara Kitap**'tır.

Sonraki romanı "Yeni Hayat" (1994) **Kara Kitap** romanında olduğu gibi yine bir post-modern kurgulama tekniği ve metinlerarası göndermelerle örülmüştür. Bir kitap okuyarak hayatının değiştiğini düşünen roman kahramanı, uzun otobüs yolculuklarına çıkarak yollarda hayatın anlamını aramaktadır. Yazar, anlatmak istediğini, imgeler ve semboller aracılığıyla ve yoğun bir mistisizmle vermiştir. Orhan Pamuk'un en zor, en anlansız romanı olmasına rağmen döneminin en çok satan romanı olmuştur. Bu romanın zor okuması yanında farklı anlam okumalarına işaret etmesi yönünden eleştirmen **Yıldız Ecevit**'in ortaya koyduğu çaba "çok zorlama" kalmaktadır. Neredeyse "Yeni Hayat" a kutsal bir metin gibi yaklaşarak anlam arayışına düşmektedir. Dilbilgisi sorunlarına da değinerek "...öзgün ve özgür bir edebiyat dili yaratır Pamuk.... Ayrıca dil kullanımı, romancılığın yalnızca bir boyutudur" demektedir (**Yıldız Ecevit-Orhan Pamuk'u Okumak**-sy.129-Gerçek yay. 1996) Kaynaklardan alıntılarla yerleri "metinlerarasılık" olarak alıp olumlayacaktır **Yıldız Ecevit**. Bu ve sonraki romanının mistik çözümlemesi ve kullanılan kaynakların ortaya konması açısından **Yalçın Küçük**'ün müthiş eleştirel kitabına bakılabilir. Burada anlatılan hikayelerin, Yahudi Kabala metinleri olan **Zohar** kitabıyla bağlantılarını kurmaktadır. (Y.Küçük, age. Pamuk Press Bölümü)

"Benim Adım Kırmızı" romanı, biçim olarak ilk dönem eserlerinden "Sessiz Ev" ile bir noktada keşimindedir. Sessiz Ev'de anlatı, her bölümde bir karakterin kendi bakışından anlatılmaktadır. Benim Adım Kırmızı'da bu anlatım tekniği bir adım daha geliştirilmiş ve

neşneler ve hayvanlar da kendi bakış açılarından farklı bölümlerde dillendirilmiştir. Roman 17.yy'da öldürülen bir nakkaşın ardından gelişen olayları hikaye etmektedir. Romanın her bir bölümünde anlattığı ayrı ayrı hikayeler, üst kurguda bir araya gelir. Fakat bir bütüncüllük göstermez bu bir aradalık. Yeni Hayat kitabından farklı olarak daha sürükleyici ve anlaşılır metinlerden örülmüştür. Orhan Pamuk'un **Kara Kitap**'la girdiği ikinci döneminin en kolay okunan romanı **Benim Adım Kırmızı**'dır. Yazar Pamuk, hikayeler anlatmayı sevmektedir. (Bu kitapla ilgili yetkin ve olumsuz bir eleştiri için bkz. Benim Adım Kırmızı İçin Bir Okuma Bileşimi- **Semih Gümüş**- Yazının Sarıcağı Roman-sy.123 vd. -Doğan Kitap 2003)

Son romanı "Kar" ise O.Pamuk'un kendi nitelendirmesiyle bir "siyasi roman"dır. Kars şehrinde geçen roman, şehir bir ülke prototipine indirgenmiş, her türden siyasal akımın mevcut olduğu bir ortam yaratılmıştır. Eski solcu, kafası karışık İstanbullu kahraman **Kaşgı**ğında Kars'ı (doğayısıyla Türkiye'yi) tüm siyasal yönleriyle anlatmaya çalışır bize yazar. Fakat "tarafsızlık" iddiasındaki roman, sola karşı hiç de tarafsız olmadığı gibi siyasi olarak çok su götürür bir konumdadır. Eleştirmen **A.Ömer Türkeş**, "...(yazarın) ideolojilerin sonunun geldiğine sevinerek -steril bir toplum hayaliyle- aynı coğrafyayı paylaştığı yoksul ya da belli değerleri hâlâ savunan insanlara

Birliği'nin de yazarı olmasın

olarak bir şey söylemeyen, içinde gerçek insanların yaşamadığı, kendi toplumuna yabancı, siyasi içerikten yoksun ve dolayısıyla statükocu yapıtlardır bunlar. Romanlarındaki statükoculuğu bu nedenle harici siyasal söylemlerle aşmaya çalışmıştır. Aslında genel olarak post-modern romanın eleştirilen yanları bunlardır ve ayrıları Orhan Pamuk romancılığı içinde geçerlidir. Eleştirmen Ahmet Yıldız'ın 1996 yılında yazdığı eleştirilerle bu bölüme nokta koyuyoruz. "... Çünkü Pamuk, gerçekten sessizce yürüyordu. Yurtdışı organizasyonlarını biz, gerçekten de onun eşsiz romancılığının şavkının ta oralarla yansıması olarak algılıyorduk. Bunun altında iyi kurulmuş, bizim bile şimdi algılayamadığımız şeytani ahbap çavuş ilişkileri ve Türkiye'nin ideolojik yansımalarının istenen biçimi vardı. En önemlisi aptalca bir biçimde, her kitabı çıktığında oldukça bereketli gözlemlerin ve sıfatların serpiştirildiği yüzlerce sayfada boşuna kendimizi aramıştık. Oysa o bize değil, dışarıda birilerine yazıyordu. Beyninin içindeki okurlar onlardı..." (A. Yıldız-Kertenkeleler ve Edebiyat-sy.67-Papirüs Yay. 2004)

AYDIN KİŞİLİĞİ ÜZERİNE

Aydın olmak zordur. Sadece kitaplar okuyup yazmak ya da entelektüel etkinlikte bulunmak aydın olmak için yeterli değildir. Yukarıda da anlattığımız gibi Nobel alan yazarların birçoğunun belirli aydın ve siyasi kimliği mevcuttur. Ödül verilirken de bu tutumlar, olumlu ya da olumsuz olarak jüriyi etkileyecektir. Gerçekten büyük romancıların apolitik olması, zamanının olaylarına sadece seyirci kalması beklenemez, seyrederek 'büyük' olunmaz... Nobel Ödülü açıklamasında, gelen sorular üzerine Pamuk'un siyasi kişiliğine atıf yapılarak, düşünce özgürlüğünü savunması, Salman Rüşdi'nin Ölüm fetvasına ilk karşı çıkanlardan olması gibi temalar işlenmiştir. Daha sonra bazı yazarlarımız da bu konulara atıf yaparak Orhan Pamuk'un aydın sorumluluğunu taşıdığını ileri sürmüştür.

Yazar Pamuk, her şeyden önce siyasi bir geçmişe sahip değildir. 1995 yılına kadar hiçbir siyasal eylemde bulunmadığı gibi, röportajları ve konuşmalarında da bu konular geçmemektedir. Bir yazarı şunu yap, şunu söyle denemez, ama aydın denilen kişiler bu sorumluluğu taşımalıdır. Apolitik bir kişiliğe sahip olan Pamuk'un kendisi de siyasetten "sıkıldığını" röportajlarında söylemiştir. 12 Eylül döneminde genç bir yazar olarak karşımıza çıkan Pamuk'un 43 yaşına kadar hiçbir politik aktivitesi gözlemlenmemektedir. Kendisi bunu "30'lu yaşlarda düşüncelerinin çok dağınık" olmasına bağlıyor. (O.Pamuk-Öteki Renkler sy.399-İletişim Yay.1999) Yeni

Hayat romanının yayımlanmasından sonra kendisini eylemlerde görmeye başlıyoruz. 1995 yılındaki Düşünce Özgürlüğü eyleminde diğer bir çok yazar ve aydın gibi Orhan Pamuk da vardır. Düşünce özgürlüğü gibi temel bir konuda tüm yazarların, aydınların, hatta okuyup yazan herkesin baskıya karşı çıkarak özgürlüklerin yanında yer alması zaten olması gereken bir durumdur. Sessiz kalmak da suça ortak olmaktır.

İsveç Akademisi tarafından "Salman Rüşdi'nin Ölüm Fetvasına karşı çıkan ilk yazarlardan" dediği O.Pamuk'un bu çıkışını hatırlayan pek yoktur... Hatırlarda kalan Salman Rüşdi'nin kitabının (Şeytan Ayetleri) başta Aziz Nesin olmak üzere bir grup aydın tarafından o zamanki Aydınlık Gazetesinde parçalar halinde yayınlatılmak istenmesiydi. Bunun sonucunu olarak 2 Temmuz 1993 günü Sivas'ta 35 aydın diri diri yakılacaktı. Orhan Pamuk'u ne bu romanı yayımlamak isteyenler arasında gördük, ne de Sivas katliamına karşı o zaman bir söz söyleyen.

Yaşar Kemal'e karşı düşüncelerinden ötürü açılan bir davada destek için mahkemeye geldiğini hatırlıyoruz. Özgür Gündem'e yoğun baskılar geldiği bir dönemde yine bir çok aydınla beraber Beyoğlu'nda Özgür Gündem satma eylemine ortak olmuştur. Ve ilk siyasi yazılarına çıkmaya başlar. Önemli ilk yazısı Alman Der Spiegel dergisinde yayımlanır. (3/4/1995) Ertesi gün Milliyet gazetesinde de çevirisi çıkacaktır. Bu yazı da zamanında aşırı milliyetçi cephelerden çok tepki çekmiştir. ['Yalanla Zehirlenmiş' başlıklı bu makale, 'Yine Düşünce Özgürlüğü Yine Türkiye'(1995) adlı dayanışma kitabında da vardır ve yazarın 'Öteki Renkler' adlı röportaj ve yazı derlemesinden oluşan kitaba da kısaltılarak alınmıştır. Alınmayan bir bölümde '...binlerce yıldır birlikte dostça kardeşçe aynı topraklarda yaşayan Türklerle Kürtlerin ağır ağır ve sinsice bir kardeş kavgasına itildiği bu noktada ben, ekonomisi domuz ahırına dönmüş Türkiye hükümetinin ordusunun Batı baskısı karşısında Kuzey Irak'ta daha ne kadar kalabileceği ya da Gümrük Birliği anlaşmasının onaylanıp onaylanmayacağı üzerinde durmak bile istemiyorum.' demektedir. (vurgu bana ait)]

'80'li yıllarda omurgası çöktürülen Türkiye Aydını, '90'lı yıllarda daha kolay yollardan siyaset yapmayı seçti. Modernleşme ve ileriyeye gitme amacını tek cümleyle özetledi. 'Avrupa Birliği yolunda ilerlemek!' Bu yolda da reçeteler hazırlandı zaten: AB komiserlerinin dediğini yapmak.. Bu kadar tehlikeli bir iş bile Türkiye'de tehlikeli hale gelebiliyor lakin... Ermeni ve Kürtler hakkında söylediği sözler yüzünden Orhan Pamuk hakkında geçen yıl dava açıldı. Dava öncesinde ve sırasında aşırı milliyetçi bir grubun saldırgan tutumları ise kabul edilemez nitelikteydi. İçerisine katılmasak bile,

ifade özgürlüğü herkes için bir haktır. Gerek açılan dava, gerekse dava sırasında milliyetçi fanatiklerin barbarlıkları utanç vericidir. Açılan davaya AB Elçilikleri de üst düzeyde katılmışlardır. Böylelikle tek davayla ünlü olmuş tek aydınımız Orhan Pamuk olmuştur ve romancılığının yanında uluslararası alanda da ününe ün katılmıştır.

Cumhuriyet tarihi, aydının hapishaneyle imtihanı şeklinde geçmiştir. Nazım Hikmet'in 15 yıla yakın mahpusluğu, Kemal Tahir, Orhan Kemal gibi edebiyat insanlarının hapishanelerde çürümesinin yanında, görece rahat 1960'larda o zamanın Çetin Altan'ına ve Yaşar Kemal'ine onlarca dava açılmıştır. 12 Mart Darbesinden sonra yüzlerce aydın hapishaneye girmiştir. Yetmemiş; 12 Eylül darbesinden sonra yine 650 bin insan gözaltına alınırken yüzlerce kitap yasaklanmıştır. İsmail Beşikçi, Kürt sorunu üstüne yazdıklarından dolayı (görüşlerine katılımla ya da kıyasla eleştirelim) neredeyse ömrünün yarısını hapiste geçirmiştir. Ülkemizde maalesef yazara layık görülen konum budur. Buna karşın derin bilinç yarılmasında kuzey cephesinde yer alan yazarların bir kısmı neredeyse Pamuk'u devrimci ilan edeceklereydi. Hatta Pamuk'la aynı yayınevinde çalışan aydınlarımızdan biri Aydın Sohumluluğu açısından Pamuk'u Pablo Neruda ve G.G. Marquez'le bir tutarak; halkları için "ama onlara yumurta atmadılar" diyebiliyordu. Bir başkası, eylemci aydınlardan en önemlilerden bir tanesiyle Edward Said'le bir tutuyor, sayfanın altına Pamuk'un bir resmiyle E.Said'in İsraili askerlere taş atan bir resmini yanyana kullanıyor. Görüldüğü üzere ölçüsüzlüğü sınırı yok. Başka biri Radikal Kitap'taki köşesinde Nobel alan muhalif yazarları ve ülkelerinde buna karşın oluşan tepkileri yazarken, son kısma da Pamuk'u yerleştiriyor hemen. "İyi yazar doğası gereği Devletin Yazarı değildir" diyerek. Güzel; Devletin yazarı olmasın ama Avrupa Birliği'nin de yazarı olmasın. Gücünü bağımsızlığından alsın ve Halkın yazarı olsun. (-Bu halk kitap okumaz, edebiyattan anlamaz-diyenlerle, bu sonuçların nedenlerini tartışmaya hazırız. İsveç ya da Norveç halklarının daha yüksek genli olduğu iddia edilmiyorsa, toplumsal nedenlerden başka elimizde ne var?)

SON DÖNEM ÜZERİNE

Türk insanının son yıllarda yapılan her işte bir komplo araması, (genellikle de bulması!) bunu kendisine karşı yapılmış bir hareket sayması, sağlıklı bir ruhsal duruma denk düşmemektedir. Fakat böyle bir 'ruh hali'nin oluşmasında; yaptığı eylemdeki amacıyla gerçek amacı örtüşmeyen, en azından böyle bir his uyandıran, çifte standartlı, boğazına kadar politikaya batmış, güven vermez Avrupalı siyasetçilerin hiç mi suçu yok?! Gümrük Birliği Antlaşmasıyla bizi

tek taraflı bağlayan, dayattığı reformlarla 'Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan' da olmamızı sağlayan AB'nin hiç mi suçu yok?! Dünya tarihinde insan haklarından en çok bahsedilen ama buna karşın insan haklarının durmadan ihlal edildiği (Avrupa dahil) bir çağda yaşarken, insanların yarısının temiz su bulamadığı, dünya nüfusunun üçte birinin günlük 2 dolardan az bir gelirle geçinmek durumunda kaldığı, yarıbaşımızdaki Irak'ta 600 binden fazla insanın öldürüldüğü bir ortamda, "Uygur Batı Dünyası'nın" hiç mi suçu yok?! Tüm bu olumsuzlukların konumuzla ne ilgisi olduğunu soran okuyucular çıkacaktır. Şöyle cevap vermek mümkün: 1) "Aydın" Orhan Pamuk, bu konularda bir kalem etti mi acaba? 2) "Uygur" Fransa, Ermeni Soykırımını İnkâr Ceza Yasasını çıkarırken tüm bunlar umurunda mıydı?

Nobel Ödülüyle, Fransız Parlamentosu kararının aynı güne denk gelmesini, basit bir "talihlilik" sayan ve "kötü bir tesadüf" bu kadar büyütmenin anlamı yok" diyenlere yazar Orhan Pamuk'un şu sözleriyle cevap vermek isterim: "Kendi hayat deneyimim kişisel paranoyalarımın haklı olduğunu bana kanıtlamıştır... Gerçekten rastlantı mı, acaba ben mi paranoyağım dediğim zamanlarda rastlantı olmadı ortaya çıkmıştır" (O.Pamuk-Öteki Renkler sy 81)

Peki ya gerçekten dedikleri doğrudur? Tüm bunlar ya gerçekse ve yazar da vicdanının sesine uyarak bunları söylediye? Sayın Pamuk'un söylediklerinin bir kısmı yakın tarihimize ilişkin olgusal olarak 'doğrulanabilir-yanılsanabilir' savlardır. Devletin güney-doğu olaylarına ilişkin olarak birkaç yıl önce açıkladığı hayatını kaybeden insan sayısı yaklaşık olarak 30 bindir. Bu işin doğru kısmı... Yanlış kısmı ise bu otuz bin kayıp, sivil yurttaşların-görev yapmakta olan askerlerin-örgüt üyesi militanların-faili meçhul cinayetlerin toplam sayısı olmasıdır ki içinde etnik ağırlık olarak Kürt yurttaşlarımız olsa bile bu sav doğru da değildir insanı de değildir. Yine bu insanların hepsi devlet eliyle öldürülmüş de değildir. (Güneydoğu'da uygulanan politikaların baştan beri doğru olduğunu savunmuyoruz. Bu kadar insanımızın hayatını kaybetmesinde Türkiye Devleti'nin ve Hükümetlerinin de büyük hataları vardır. Başkalarının da payları olduğu gibi.)

İşin daha tartışmalı kısmı ise açıklamanın Ermeni Olayları ile ilgili bölümüdür. Herşeyden önce bunları ilk söyleyen kendisi değildir. Ermeni Soykırımı savını Tamer Akçam ve Halil Berktaş yıllardır ileri sürmektedir. Söylediği rakamın doğruluğu yanlışlığı bir yana, "öldürdük" diye kesin tanımlama yapması, "Ermeni Tehciri"ni bilinçli ve kasıtlı bir organizasyon olarak gösterenlerle aynı dili konuşmasıdır. Eğer buna inanıyorsa da savlarını desteklemesi gerekmektedir. Buna karşın, bu haberlerin basına yansımaları ve tepki görmesinden sonra, çıktığı

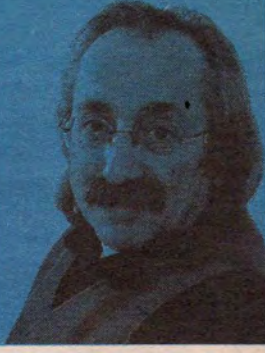
televizyon programında iyi bir açılım yapamamış, Ermeni Tehcirini gündeme bile getirememiştir. Fakat Batı Medyasına istediği mesajı ulaştırabilmiştir.

SON SÖZ

Nobel Ödüllerinin 105 yıllık tarihinde ilk kez bir Türk bu ödülü alıyor ve biz buna tam olarak sevinemiyorsak, bir kısmını yukarıda anlatmaya çalıştığım nedenler yüzündendir. Vaktinin çoğunu roman üzerine düşünmeye harcamış, emek vermiş, gerçek anlamda "Hayatı Roman" olan bir yazarın bu ödülü kazanması hepimiz için mutluluk vesilesi olması gerekirken; hem "roman anlayışı" yüzünden, hem samimiyetinden kuşku duymamıza yol açtığı "siyaset yapma biçimleri" yüzünden, hem de Avrupalıların zamanlama dehası yüzünden sevinç dalgalarına kapılamadık. Romanlarını eleştirmek, Orhan Pamuk'un çok kötü yazar olduğu anlamına gelmez. Edebi beğenilerin matematiksel ölçüsü yoktur. İsteyen beğenerek okur, isteyen eleştirir gerçekçelerini de belirterek. Fakat boğazına kadar siyasete gömülmüş bir dünyada "saf" olan hiçbir şey yoktur. Olaya "Türk Edebiyatı'nın Dünyada daha çok tanınmasına vesile olacak" gözüyle bakanlara sadece iyi dileklerle 'umarım' diyebilirim. O zaman Nobel yerine ulaşmış olur. Yine 20 yıl sonra bu tartışmaların değil, Nobel listesinden Orhan Pamuk isminin kalacağını söyleyenlere "umarım romanları da kalır" derim. Umarım bu topraklar üzerinde yetişen insanlar, her alanda gerçekten nitelikli sanat ve bilim eserleri üretebilir. Ne aşırı milliyetçiliğin, ne de gözü kapalı kabul edilen Avrupa reçetelerinin bize fayda getirdiği görülmelidir artık... Kendi sorunlarımızı kendimiz, eşitlik, adalet, özgürlük çerçevesinde çözebildiğimizde, kendi ayaklarımız üzerinde Türkiye Halkı olarak durabildiğimiz ve dünya mirasına edebiyat, sanat, bilim, felsefe olarak katkıda bulunabildiğimiz ölçüde ödüller bizim olacaktır. O zaman parçalanmış zihnimiz tekrar bütünlenecek, alınan ödüllerden de okuduğumuz romanlardan da daha büyük keyif almamız mümkün olacaktır.

Ecevit'in yarım yüzyıllık siyaset öyküsü

Biraktığı miras arasında ne yazık ki ülke sorunlarını omuzlayan devrimci gençlere "faşist" demek de, Fethullah Hocaefendi'yi "kucaklamak" da, Vahdettin'e "sahip çıkmak" da olacaktı.

Milliyetçiydi, komünist sayıldı. Emekten yanaydı, sömürüyle suçlandı. Uzlaşmacıydı, kavgacı bellendi. "Milliyetçi Türkiye" diye bağırarlara da, "Bağımsız Türkiye" diye haykırarlara da karşıydı.

Rahşan Hanım'ın deyişiyle onları kimse anlamadı. Bülent Ecevit onun oğlu, eşi ve babasıydı. Rahşan Ecevit onun kızı, eşi ve annesiydi.

Bunu kavrayamayanlar, onların ilgisini, sevgisini, dostluğunu elbette anlayamayacaktı.

O hep uzun yol koşucusu oldu. Bir Amok koşucusu gibi ipi hiçbir zaman tek başına göğüsleyemedi ama, uzun yol koşucularına örnek olacak bir yaşam sürdü.

Onun için aslolan yarışa başlamak ve yarışı bitirmekti. O her seferinde yeniden başladı, her seferinde yeniden bitirdi.

Elden geldiğinde doğru ve açık olmayı yeğleyerek sürdürdüğü yaşamında kişisel ahlaka ters düşmeyen bir siyasal ahlak çizgisi üzerinde yürümeye çaba gösterdi. Değişmeyen dürüstlüğüne odağına kendisini koydu. Uzun yıllar siyaset yapması onu asla bir koltuk tutkunu yapmadı. Parti yöneticiliğinden de, genel başkanlıktan da, Başbakanlıktan da istifa etmeyi göze alan örnek bir kararlılık gösterdi.

Yarım yüzyıllık siyasal yaşamını sürrekli kılan iki kişi vardı.

İlki büyük bir aşkla bağlı olduğu, siyasetin çileli yollarında yanı başından hiç ayrılmayan yandaşı, eşi, kısaca herşeyi **Rahşan Hanım**'dı. Onunla hiç çatışmadı.

Öteki onu iktidara yaklaştırmamak için her yolu meşru sayan, her aşamada yeminli bir uzlaşmazlıkla karşısına dikilen **Süleyman Demirel**'di. Onunla uzun yıllar hiç uzlaşmadı.

Bir şair olarak anadiline olağanüstü egemen olmasına karşın, bir devlet ve siyaset adamı olarak aşıp geldiği uzun yollar boyunca kendini anlatmakta hep zorluk çekti.

Milliyetçiydi, komünist sayıldı. Emekten yanaydı, sömürüyle suçlandı. Uzlaşmacıydı, kavgacı bellendi.

"**Milliyetçi Türkiye**" diye bağırarlara da, "**Bağımsız Türkiye**" diye haykırarlara da karşıydı. "**Tam bağımsız gerçekten demokrat**" Türkiye'yi arayanları da, "**Ne Amerika, Ne Rusya**" diyenleri de yok saydı.

Yaşamı boyunca düşlediği, "**ortak payda**"ya ancak yüzbinlerin katıldığı cenaze töreninde kavuştu. Yandaşları da karşıtları da onu son yolculuğuna "**laik Türkiye**" haykırılarıyla uğurladı.

Alanları gönlünce iki kez doldurdu. İlkinde düzen değiştirmek için yola çıkıp bir umut olarak doğduğu 1977 baharında yüzbinlere seslendi. İkincisinde sonra dünya değiştirmek için yola çıktığı cenaze töreninde 2006 güzünde yüzbinlerle vedalaştı.

Politikacılığı, şairliği, yazarlığı bir yana gazetecilik uğraşını çok sevdi. Ve basın özgürlüğüne tutkun bir siyaset adamı olarak yaşadı. Daktilosunun tuşlarında yasaksız, baskısız bir dünya için sürekli özgürlük dokuyacaktı ama, "**cenaze töreninin yayınına sansür**" uygulanırken ölümün kucağında çaresiz bir tutsaktı.

TEK ADAM, TEK KİŞİ

Mavi gömleği ve siyah kasketiyle Türkiye için umut olduğu yıllarda partisinin sol sınırını halka anlatmak için çırpındı. Yıllar sonra yeniden ik-

tidara geldiğinde partisinin sağdaki sınırını anlatmak zorunda kaldı.

Solda güçlü olduğu dönemde de, sağda merkez konumuna geldiği yıllarda da eski yapıyı yenileştirmenin zorluğunu yaşayarak siyaset yapmak, belki de onun yazgısıydı. Bu yazgı, zaman zaman insanı şaşkırtan bir hızla değişim ve dönüşüm gerçeğini yakalamasıyla değişti. **Amerika**'nın haşhaş ekim yaşağına hayır derken başka bir Ecevit, bor madenlerinin özelleştirmesine evet derken başka bir Ecevit oldu.

Siyasete katıldığı ilk günden beri onu ilgilendiren tek konu "**demokrasinin temel kurallarında ve tanımında**" karşıtlarıyla bile anlaşma/uzlaşma zorunluluğu oldu. Demokrasiye olan inancını hiç yitirmede ama lideri olduğu iki siyasi partide sürekli olarak onun tek adam despotluğundan yakınıldı. Tek adamlığın doğal sonucu yalnızlık oldu. Politik yaşamı boyunca yanında kalabilen bir tek kişi vardı. Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı **Hüsamettin Özkan**'ın ağabeyi **Necdet Özkan** onu hiç terk etmedi.

Oysa o, dev bir kadroyla, **Muammer Aksoy**, **Deniz Baykal**, **Ali Topuz**, **Turan Güneş**, **Haluk Ülman**, **Uğur Alacakaptan** gibi isimlerle yola çıkmıştı. Süreç içinde yollar ayrıldı, dostluklar düşmanlıklara dönüştü. Bu bir anlamda partinin sanki resmi politikasıydı. CHP tarihi boyunca vefasızlıkla, kullanabildiğini kullanmakla suçlanmıştı. Ecevit, bunu değiştiren değil kanıtlayan bir yol izledi. Vefasızdı ama bir olay dışında yeminli karşıtlarına bile düşmanca davranmadı. 1960'ların sonlarında Prof. **Turhan Feyzioğlu** ve 48 arkadaşının partiden ayrılmalarını, "**CHP'nin düşmanlarını yendiği**" yaklaşımıyla açıklıyordu.

SAHTE SOLCU, SAHTE AYDIN

Demokrasiyi özgürlüğün en iyi geliştirdiği bir ortam yarattığı için sevdi.

Sevdi çünkü onun siyasetteki temel eğilimi özgürlüktü. Muhalefet stratejilerini hazırlarken de, parti programlarını yazarken de özgürlük tanımına hep geniş yer verdi. Çoğulcu ve özgürlükçü politikaları içeren "**Orta-nın Solu**" politikalarını savunarak başarıya ulaştı.

Milli Şef **İnönü**'yü devirecek güce eriştiğinde Anayasa'nın Demokratik Sosyalizm'e açık olduğunu söyledi.

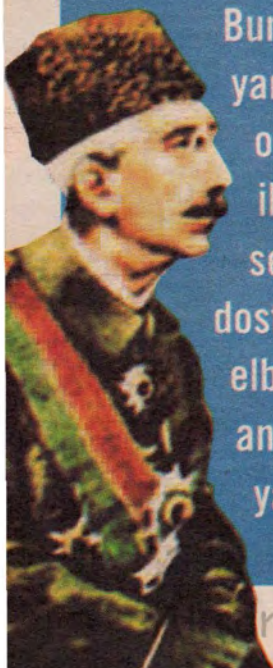
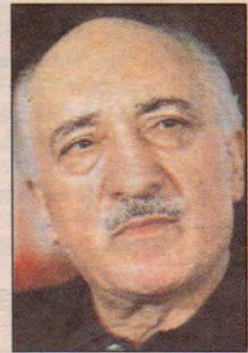
Demokratik Sol'da karar kıldığında, kendi partisi dışında kalan solcular ona göre sahte solcuydu. Politikalarını eleştiren aydınlar sahte aydınlardı. Çünkü ona göre hoşgörünün bir sınırı vardı. Ve kendi hoşgörüsünün halkın hoşgörüsünün sınırları belirliyordu.

Ecevit biyografisi üzerinde çalışanlar bunun değişim/dönüşüm dinamikleriyle açıklanamayacağını; bu tutumun **Makyavel**'den buyana bir fırsatçılık ve acımasızlık örneği olduğuna dikkat çekecekti. Bu savın en güçlü kanıtı Ecevit'in demokrasiyle kendisini özdeşleştirmesi olduğu belirtildi. Demokrasiye ara verilme noktasına gelin her seferde "**biz**" değil, "**ben**" merkezli bir tutum takındı.

BİZİM GÖNLÜMÜZ, ONLARIN GÖNLÜ

Yıllarca laikliğin yılmaz savunucusu. Birkaç yıl önce "**Ben laik değilim**" sözleriyle gazetelere manşet, dergilere kapak oldu. İnanması güçtü ama **Atatürk**'ü "**fosil**" diye tanımlayan **Fethullah Gülen Hocaefendi**'yi "**İslami çağdaşlık ve demokrasiyle bağdaştırın**" bir din adamı sayıyordu. "**Kimse benim laikliğimden kuşku duymaz**" diyordu ama Hocaefendi'nin Nurculuktan sabıkasını anımsamıyordu.

"**Devletin gücüne**" inanıyordu ama **Susurluk** olayıyla ilgili bazı devlet belgelerinde "**59. isim**" olarak yer alan Hocaefendi'yi her nedense görmezden geliyordu. Sonuçta CIA destekli Hocaefendi'nin Amerikan nüfuz bölgelerinde kurduğu okulların Türk kültürüne katkısını öve öve bitiremiyordu. Bir süredir İslam gizemciliğini oya dönüştürmeyi amaçlayan siyasal çizgisinde Ecevit, akıllara durgunluk veren bir soğukkanlılıkla Hocaefendi ve benzerlerine karşı gelenleri, "**Onlar dindarların nasırına basan politikalar izliyor**" diye eleştiriyordu.

BİR RAHŞAN, BİR BÜLENT

1944, onun için çok özel bir yıl olacaktı. Yaşam boyunca sürececek bir beraberliğin temeli o yıl atıldı.

Robert Kolej'den Bülent, Amerikan Kız Koleji'nden Rahşan'a "Benimle evlenir misin?" sorusunu yöneltti. Sorunun başında ortak yaşamalarının tümünü kapsayacak "Bu hayatta en çok sevdiğim şey sensin" yargısı vardı. Okul arkadaşlarından Armağan Anar, bu sevginin bir rastlantı üzerine kurulduğunu söylüyor. Rastlantıyı "Tiyatro çalışmalarından sonra herkes arkadaşını alıp gidiyordu. Arkaya bir Rahşan bir Bülent kalıyordu" sözleriyle anlatıyordu.

Robert Kolej'i bitiren Ecevit yıllar sonra yeniden Ankara'daydı. Hukuk Fakültesi'ne kaydolmuştu ama Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde çevirmen olarak çalışıyordu. Hukuktan ayrılıp Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi İngiliz Edebiyatı bölümüne kaydoldu.

İngiltere'de Hint edebiyatına tutkusu nedeniyle Londra Üniversitesi'ne devam etti. Sanskrit ve Bengal dilleriyle ilgilendi. Sanskritçe merakı yıllar sonra, 1980'de, MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş ve arkadaşları tarafından hakkında Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na yapılan bir suç duyurusunda "komünizm propagandası" kanıtı gösterilecekti.

Şiir-eğebiyat merakı, daha doğrusu "sıla derdine düştüğü" 22 yaş şairliği de başını derde sokacaktı. Türk -Yunan dostluğunu anlatan şiiri 1974'lerde TBMM'de eleştiri konusu oldu. "Yunanlıyla kardeşi olduğunu/sıla derdine düşünce anlarsın" diyen bir devlet ve siyaset adamı, Yunanlılara karşı Türklerin hakkını koruyamazdı!

Robert'ten okul arkadaşı Rahşan Aral'la bir tiyatro oyununun sahnelenmesi sırasında iki yıl önce başlayan aşk 1946'da evlilikle noktalandı. Kendi deyişlerine göre "şiirle, edebiyatla, resimle geçecek, sakın ve gü-

RESSAM ANNE, DOKTOR BABA

Ressam Fatma Nazlı Ecevit ile doktor Mehmet Fahri Ecevit'in çocuğu olarak İstanbul'da 1925 yılında doğdu.

19 yaşında başlayan bir aşkla yarım yüzyıl süren evlilikteki eşi dışında hiç kimseyle hiçbir şeyi tam anlamda paylaşmadı. Ailesinin paylaşmayı yaşamına geçirmeden büyüyen tek çocuğuydu.

İstanbul'u daha hiç tanımadan Ankara'lı oldu.

Necatibey ve Mimar Kemal ilkokullarında okudu. Ortaöğrenimine Ankara Erkek Lisesi'nde başladı ama, yazgısı onu kişiliğini belirleyecek Robert Kolej'e İstanbul Boğazı'nın sirtlarına sürükledi.

Büyük savaştan bir yıl önce 1938'de Robert Kolej'in edebiyat meraklısı içine kapanık bir öğrencisiydi Ecevit. Kendi deyişle "çocukluk ve gençliğin doğal parçası olan karmaklardan da uzak" duruyordu.

arasında yer alarak demokrasiye inancını bir kez daha gösterecekti.

Danslı çay partileri, müzikli şiir toplantıları Ecevit'i hiç ilgilendirmiyordu. Şiire, edebiyata yakındı. Spora olan ilgisizliği yaşamı boyunca sürdü. Ecevit'in hangi futbol takımının taraftarı olduğu ne yazık ki bilinmiyor.

İstanbul Boğazı'nın üstünde bir doğa harikasının ortasındaki Robert Kolej çevresinde yürüyüş yapmakla ya da Emirgan'a inip çay içmekle yetiniyordu. Öğrencilik yıllarının tadına doyamadığı tek şey kendi demlediği çayı yudumlarken şiir yazmaktı.

Parasal nedenlerle yatılı okumaktan vazgeçip Rumelihisarı'nda Madam Lusi'nin ve Feridun Nigar'ın evlerinde pansiyoner olarak kaldığı günlerde çay ve şiir birlikteliğini sürdürdü.

Şiire yakınlığı okul öncesi başlıyordu. Yazı tutkusu daha 13 yaşındayken kendisine armağan edilen Alman yapımı Erika marka daktiloyla başlamıştı. Güzel konuşması kadar anlaşılır yazmasının da nedeni belki çok erken yaşta ulaştığı bu armağanda gizliydi. Daktilosunu yaşamı boyunca yanından hiç ayırmayacaktı.

İlk şiirleri Yücel, Varlık, Forum ve Gökboru dergilerinde yayınlandı. Nazım Hikmet'i de, Necip Fazıl'ı da çok sevdi. Cevdet Kudret de, Ahmet Haşim de sevdiklerinin arasındaydı. Orhan Veli'yi tanıyınca onları unutacaktı.

İnanması güçtü ama Tagor'un çevirilerini yaptığında 16 yaşındaydı. Çevirileri ona para da kazandırıyor. Tagor'dan çevirdiği Gitanjali'yi imzalarak dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'e armağan ediyordu.

Aydın bir anne babanın çocuğu olması, Robert Kolej'de okuması, özgürlük/ demokrasi/ eşitlik gibi kavramları erken tanıma olanağı bulması onu ülkenin genel siyasi ikliminden kurtarmıyordu. Milli Eğitim Bakanı'na armağan ettiği kitabın ilk sayfasında "Kültür Başbuzumuz Hasan Ali Yücel'e; Emrinizdeki ordunun bir neferi tarafından ilk savaş armağanı olarak" sunuşu vardı.

Bu kaçınılmazdı. Çünkü Hint felsefesini benimsediği o yıllarda kendi kuşağının çocukları ya faşizmin ırkçı eğilimlerinden ya da tarikatların gerici tutumlarından etkileniyordu. O Tagor'la uğraşırken Altınur Kılıç bir Nazi hayranı, Süleyman Demirel de bir Nur talebesiydi. Ama o farklıydı. Hint felsefesi farklılığı, ona tıpkı evde tek çocuk olma gibi farklı bir avantaj sağladı.

Okul yıllığı onu daha o günlerde çok iyi tanımlamıştı:

"Bir bardak çay, bir parça kağıt. Bir kalem ve bir de şiir kitabı. Onun en vefalı dostları..."

Bu dostlar hiç değişmedi. Sayıları bir arttı. Çay, kalem ve kitabın yanına yaşamının tek dostu sevgili Rahşan eklendi.

Yıllıkta onun şairlik ve yazarlığı amaç edindiği yazılıydı.

Bu amaç onu önce parasız geçecek gazetecilik uğraşına, sonra da siyaset dünyasına taşıyacaktı. Gazeteciliğe sanat eleştirileriyle başladı. İsmet İnönü'nün çevirmeni olarak siyasetle tanışacaktı.

Yasası ile Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt yasalarının altına imza atma olanağı verecekti. Süreç içinde sosyal demokrasinin ana kaynağı olan işçiler ve onların sendikalarıyla bağıni kopardı. 1978 iktidarında demokratik kitle ve meslek örgütleriyle, sendikalara "diyet borcu olmadığını" açıklayacak kadar kendine güveniyordu. Yaklaşan askeri darbeyi sezdiginde işçileri tribünden sahaya çağırın yine o oldu.

Ona göre ekonomik kalkınmayla, toplumsal adalet ve fırsat eşitliği bir arada geliştirilebilirdi. Devletle halkın ekonomiyi yönlendirebilmesi ve bunu demokratik plan disiplini içinde sağlanabilmesi olanaklıydı. Plan disiplini içinde toplum yararını gözetin özel girişimden de yanaydı. Ama üretim araçları devletten çok halkın elinde kalmalıydı. Kalmalıydı çünkü onun ünlü deyişle "toprak ekenin, su kullananın" olmalıydı. Ama yıllar sonra emek karşıtı politikalarıyla ünlenen o Turgut Özal'ın yaptıklarına "muhteşem" sıfat ekledi ve bunların

Ecevit, 1950'li yılların ortalarında döviz sıkıntısı yaşanırken Hacca gidilmesinin, devlet radyosundan dini yayın yapılmasının, ezanın Arapça okunmasının, imam hatip okullarının çoğalmasının ve hatta ramazanda sahur topunun karşındaydı. 1960'ların sonlarında, "Manevi değerlerine makul ölçüde bağlı olmayan toplumların hasta düşeceğini" söylüyordu. Şeref Bakışık İsmet İnönü'nün Ecevit'in bu yaklaşımını "şeriatla oynama" uyarısıyla karşıladığına tanık oluyordu.

Bir siyasal kavga nedeni olarak süren türban konusunda da aynı tavrını sürdürcekti:

"Dinci olmayana, dindarlara yaklaşımlarımız sebebiyle bizim gönlümüz onlarda, onların gönlü bizde. Kadınlarının başları kapalı ama zihinleri her yeniliğe açık. Ekonomik anlayışlarının sağcılıkta alakası yok. Onlar da sosyal demokrasi ve emeğe saygı istiyorlar. Oylarımızın çoğunu onlardan alıyoruz."

Erdal İnönü'ye, Aydın Güven Gürkan'a, Deniz Baykal'a, Murat Karayal-

çın'a, Hikmet Çetin'e uzatmadığı dost elini,büyük bir rahatlıkla Demirel'e, Erbakan'a, Yılmaz'a, Çiller'e ve de Muhsin Yazıcıoğlu'na uzatacaktı.

Kendi deyişle galiba "siyaset sadece siyaset adamlarına bırakılmayacak kadar önemli" bir konuydu.

EMEK EN YÜCE DEĞERDİ

Emek onun için çok uzun süre en yüce değer oldu. Bir dönem sola dümen kıran CHP'nin solculuğunu anlatırken emeğiyle geçinen halkın, ülke ekonomisinde egemen olmasını istiyordu. Demokratik kurallar toplumun tüm kesimlerinde olduğu gibi çalışma yaşamında da uygulanmalıydı. Bir işçi dostuydu. Ve bu onu işçi sınıfına çağdaş anlamda yasalar hazırlamaya yöneltecekti. 1980 faşist Eylül darbesiyle tarihe gömülen Sendikalar

bir zamanlar "kendi düşü" olduğunu söyledi.

Arkasına aldığı büyük destekle "toprak reformu" girişimine karşı, siyasetteki ezeli rakibi Demirel'in geliştirdiği "tapuyu deldirtmem" eleştirilerini hiç önemsemeyecekti. Toprak reformu en yaşlı düşü olarak kaldı. Köylerin toplulaştırılması, kooperatifler bankası kurulması, tarım sigortası sağlanması, köylü kurtayları toplanması düşlerini gerçekleştiremedi ama, bunlardan da hiç vazgeçmedi.Ama büyük inatla gerçekleştirebildiği köy kent merkezinden ancak bir oy alacaktı.

Yabancı sermayenin, "getirdiğinden daha fazlasını götürdüğünü" söylediğinde yakasına yapıştırılan "yabancı sermaye düşmanı" yaftasına da hiç aldırmadı. Yıllar sonra yabancı sermayeyi uluslararası tahkim güvencesine kavuştururken değiştiğini söylüyordu.

Dünyanın bir baştan bir başa kana bulandığı yıllarda elbette o da herkes gibi dış politikayla ilgiliydi. Alman panzerlerinin ulaştığı noktalar radyodan izleniyor, haritalara oklar çiziliyordu.

Okulda demokrasi yanlıları Nazi yanlıları ve de az sayıda sol görüşlü öğrenci arasında ılımlı fikirleriyle tanınıyordu. Hint felsefesini benimseyen Batı yanlısı tutumuyla özel bir çocuk olmaktan mutluydu.

Sınıf arkadaşlarından Altınur Kılıç'a göre, sağ sol tartışmalarına asla karışmıyordu. Alman yanlısı görüşleri nedeniyle okul dergisi İzzet'in yazı işleri müdürlüğünden uzaklaştırılan Altınur Kılıç'ın yerine Bülent Ecevit getirilecekti. Ecevit kendi sorumluluğunda çıkan ilk sayıyı "Kılıç'a ithaf ederek" ilk demokratlık sınavından başarıyla çıkıyordu.

1950 seçimlerinde Demokrat Parti'nin başarısını sevinçle karşılayanlar

rüftüslüz bir yaşamdan" fazlasını düşünmüyorlardı.

Bülent Ecevit'in günde iki Türk liralık kazancıyla yaşanan Ankara'nın sıkıntılı günleri Londra Büyükelçiliği Basın Ateşeliği'ne atanmasıyla son bulacaktı. Basın ateşeliğindeki ilk görevi mali katiplikti.

Londra'da daha sonra ünlü bir diplomat olan Nuri Eren'in yardımcısı oldu. Aslında Bülent Ecevit'in Londra'ya atanmasıyla bizzat bir "Amerikan hayranı" olan Nuri Eren uğraşmıştı.

Sade bir nikah töreniyle evlendikten iki hafta sonra hükümetin aldığı devalüasyon kararı Bülent Ecevit'in İngiltere'ye tek başına gitmesine neden oldu. Çünkü Londra'da iki kişinin 30 Sterlin'le bir ay geçirmesi olanaksızdı. Ama onlar 19 yaşında yakaladıkları sevgiyle tüm zorlukları aşacaklardı.

Londra'nın bir banliyösünde bir oda tutuldu ve uçak bileti babası tarafından alınan Rahşan Hanım Avrupa'nın tarihi başkentine uçtu. Ecevit sevgili eşini havaalanında karşılayamamanın ezikliğini hep duydu. Uçağın varış saatini yanlış bildirmişlerdi.

Savaş sonrası Londra'nın yıkıntılarını getirdiği tüm zorlukları onlar da yaşayacaktı. Londra'da aynı evi paylaştıkları arkadaşlarından biri de, parasız günleri duyarlı esprileriyle süsleyen şair Can Yücel'di. Önce ansiklopedilerini sattılar, sonra da kol saatlerini.

Evde bir Can Yücel'in bozuk saati kalmıştı. Can baba, "Günde iki kez doğruyu gösterir, meraklanmayın" diyerek "doğruyu" kendi yaşam felsefesiyle süsleyecekti.

BİZDE ASKERLER KARIŞMAZ

Demokrat Parti'nin iktidara geliş serüveninin uzaktan tanığı oldu. Demokratların seçim yoluyla iktidara gelmelerini demokratik bir gelişme olarak algıladı ve hatta sevindi.

Kimse onlara "geri gel" demeyecekti ama onlar yurda dönmeye kararlıydı. 1950 yılının ortalarında Türkiye'de Ankara'daydılar. Helikon Demegi çevresinde toplanan bir avuç aydınla birlikte müzik ve edebiyatla, sergiler ve konserlerle süslü bir yaşamı olacaktı.

Rahşan Hanım'ın CHP milletvekili babasının torpiliyle gazeteciliğe adım attı. Gazeteci Bülent Ecevit artık CHP'nin yayın organı **Ulus** gazetesinde çeviri yapacak, sanat eleştirileri yazacaktı..

Hüseyin Cahit Yalçın'lı, Falih Rıfkı Atay'lı, Peyami Sefa'lı, Ahmet Şükrü Esmer'li, Can Yücel'li Ulus'a 1950 Eylül'ünde girdi.

Gazetecilikte kullanılmayan bir yazısı için "gözyaşı dökcek kadar" istekliyd. Ulus'un yöneticilerinden Kamil Kırıkoğlu'un odasına ürkek adımlarla girdiğinde hiç kimse onun bir gün CHP Genel Başkanı olacağını tahmin edemezdi. Hüzünlü sesi ve gözyaşı yazının gazeteye girmesi için yeterli oldu.

Ona gazetecilik yolunu açan Nihat Erim'i de, Kamil Kırıkoğlu'nu da yıllar sonra bir kaleme çecek onları aktif politikanın dışına atacaktı.

Askerliğini 1951'de tankçı olarak yaptı. Bir yıl sonra 1952 Kasım'ında yine Ulus'taydı. Ama bu kez gece sekreteri olarak gazetenin mutfağında çalışacaktı.

Demokrat Parti'nin 1953'te çıkardığı bir yasa CHP'nin mal varlığına el konulmasını öngörüyordu. Doğal olarak Ulus kapatıldı ve o Halkçı'da yazmaya başladı.

1954 yılı başında Altan Öymen'in aracılığıyla CHP Çankaya Ocağı'na kaydını yaptırarak fiilen siyasete başlıyordu.

O yılın sonlarına doğru ABD'de yerel gazeteden, Winston-Salem Journal'den, kısa süreli konuk yazarlık önerisi aldı. Televizyon kameralarıyla tanıştı, birkaç kez canlı yayına çıktı. Ve siyah beyaz ayrımını eleştiren bir yazısıyla başı derde girdi. Gazete yönetimi kentten ayrılmadan yazının yayınlanamayacağını bildirdi. O "peki" dedi ama, kentte kaldı. Halkın tepkisini ölçmek istiyordu.

Amerika dönüşünde Rahşan Hanım'la Paris'te buluşuldu. Türkiye'ye dönüş trenle olacaktı ama, en erken tren bir ay sonraydı. Yurda dönecek paraları yoktu ama, elde kolda ne varsa satarak, müzelerde ve sanat galerilerinde hoş günler geçirebilirlerdi. Öyle de yaptılar. Paris'te İstanbul'a gidecek treni beklemenin keyfini çıkardılar.

Ulus gazetesi yeniden yayınlanmaya başlamıştı. Bülent Ecevit Genel Yayın Müdürlüğü'ne getirildi. Ama bu uzun sürmedi. O yine yazıları ile başbaşıydı.

1957 yılında kazandığı Rockefeller bursuyla Amerika'daydı. Rahşan Hanım'la birlikte tam bir yıl yepyeni bir dünyada bilgi ve görgülerini arttıracaktı. Aynı burstan yararlanan devlet ve siyaset adamlarından biri de siyasi yaşamı boyunca mücadele edeceği Süleyman Demirel'di.

Harvard'ta, daha sonra Kıbrıs Barış Harekatı nedeniyle ABD Dışişleri Ba-

kanı olarak karşılaştacağı Dr. Henri Kissinger'le o günlerde tanıştı. Onun bir buçuk ay süren bir seminerine katıldı. Strateji konusunda derslerini dinledi. Ve Kissinger'e hiçbir zaman unutmayacağı bir soru yöneltti. Ecevit'in "Askerlikten ne zaman ayrıldınız?" sorunu Kissinger, "Bize bu işlere askerlerden daha çok siviller karışır" diye yanıtlıyordu. Çok utanmıştı.

Intikamını yıllar sonra aldı. Kıbrıs hareketinde kendi jetlerimizin açtığı ateşle batan Kocatepe muhribi konusunda alaycı bir ifadeyle konuşmaya kalkışan ABD Dışişleri Bakanı Kissinger'e Amerikan Hava Kuvvetleri'nce batırılan kendi savaş gemilerinin isimlerini tek tek sıralayacaktı.

DEMOKRATİKLEŞME ARAYIŞLARINDA

DP'nin baskıları her geçen gün artıyordu ve onun akli Türkiye'deydi. Menderes'in CHP'yi komünistlik ve bölücülükle suçlamasından çok etkilenmişti.

Yıllar sonra o da aynı suçlamanın hedefi olacaktı. Demirel akıldışı bir mantıkla CHP'nin, Sosyalist Enternasyonele üye olmasını Komünist Enternasyonele ilişkisine kanıt olarak gösterecekti. Ona göre Ecevit, aşırı solu kanatlarının altına alıp koruyordu. Ecevit'in yolu Moskova'nın yoluydu.

Demokrat Parti tam yedi yıldır iktidardaydı ama Türkiye her gün biraz daha demokrasiden uzaklaşıyordu. CHP'nin kararlı tutumu Ecevit'in partiye bağlılığını ve güvenini arttırıyordu. Bu duygu ve düşüncelerle CHP Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Kamil Kırıkoğlu'na Amerika'dan yazdığı bir mektupta siyasete girme isteğinin ipuçları da vardı.

İsmet İnönü'nün damadı Metin Tokat'ın kendi yerine önermesi üzerine 1957 seçimlerine Ankara listesinden parlamentoya girdiğinde Ecevit 32 yaşındaydı. Genel Sekreter Kasım Gülek ile yardımcısı Dr. Kamil Kırıkoğlu İnönü'nün "Kimdir bu Bülent, hele şimdi dursun" itirazını aşmayı başardı.

Ecevit Gülek ve Kırıkoğlu'na olan bu vefa borcunu hiçbir zaman ödemedi. Genel Sekreter Kırıkoğlu yıllar sonra kanserle boğuşurken hasta yatağında boş yere Ecevit'in son ziyaretini bekleyecekti.

Parlamentodaki sayısal üstünlüğüne çoğunluk diktasına dönüştüren Demokrat Parti, 1950'lerin sonlarında Ecevit'in değişimiyle "demokrasiyi içten yıkıma" çalışıyordu.

27 Mayıs, Türkiye'nin kaybolan yıllarının başlangıç tarihiydi bir anlamda. 1960'tan 1965'e beş, 1971'den 1973'e üç, 1980'den 1987'ye yedi yıl, kısaca toplam 15 yıl demokratikleşme, bir başka deyişle normalleşme arayışlarıyla geçecekti. Ecevit, bu arayışlarda ağırlıklı olarak yer aldı.

Ecevit, 27 Mayıs darbesini "demokrasiye karşı yapılan bir hareket olarak" görmedi. Bu görüşünü '90'lı yılların başına kadar sürdürecekti. 27 Mayıs sabahı İnönü'yü görmek için sokağa çıktı ve Tandoğan'da gözaltına alınıp, bir askeri araca bindirildi. Ecevit'i gözaltından Ulus'tan gazeteci arkadaşları Seyfettin Turhan kurtaracaktı. Milli Birlik Komitesi'nden Türkeş ve arkadaşlarıncı şiddetle savunulan Ülkü ve Kültür Birliği Yasası'nın çıkarılmasını önlemek için bir gazeteci olarak büyük çaba harcadı.

Ecevit partili arkadaşlarıyla Kurucu Meclis'te görev yaptı. 1961 Anayasası'nın hazırlanmasına katkıda bulundu.

Darbeden bir yıl sonra yapılan 1961 seçimlerinde CHP tek başına iktidara gelemiyordu. Ama İnönü'nün başkanlığındaki CHP-AP koalisyonu işbaşındaydı. Genç Ecevit ise hükümetin Çalışma Bakanı oldu. Bakanlık koltuğunda en uzun oturan Çalışma Bakanı o olacaktı. Bakanlığı döneminde yaptığı "yasa çevirileriyle" işçilere yeni haklar sağlayan, çalışma yaşamında demokratik düzenlemeler öngören düzenlemelere imzasını atarak Türkiye'nin emek tarihine geçti.

Türkiye işçi sınıfı onun çeviri yeteneğiyle "savaşım vermeden" başka deyişle "bedel ödmeden" Çalışma ve Sendikalar Yasası'na kavuşacaktı.

ORTANIN SOLU

AP'nin tek başına iktidara geldiği 1965 seçimlerinden sonra Ecevit CHP'nin yükselen yıldızı oldu. Bir yıl önce ortaya atılan "Ortanın Solu" sloganın simgesine dönüşen Ecevit seçimlerde ağır yenilgiye uğrayan Kemal Satır ve arkadaşlarıyla amansız bir mücadeleye girişti. CHP Genel Sekreteri Ecevit ve genç kadrosu geniş

kitlelere sol programını anlatmak için olağanüstü çaba harcıyordu.

1966 Kurultay'ında İnönü'ye karşı olan ekibin adayı olarak CHP'nin genel sekreterliğine seçildi. Ortanın Solu CHP'nin resmi politikasıydı. Ecevit'in Ortanın Solu kitabı yılın en çok okunan kitabı olacaktı.

İnönü, "CHP sosyalist değildir ve olmayacaktır" derken Ecevit susuyordu. CHP Genel Sekreteri olduktan sonra değişik bir yol izleyecekti. Ecevit, "CHP sosyalisttir demedim ve demeyeceğim. Ancak bir kimse gelip 'Ben CHP'yi sosyalist olarak görüyorum, katılmak istiyorum' derse engel olmayacağım" diyordu.

Bu doğruluk ve açıklık kuralına aşırı bağlılığıyla tanınan Ecevit'in, yaşamı boyunca söylediği belki de en büyük yalan olacaktı.

CHP içinde baş gösteren İnönü-Ecevit mücadelesi, 12 Mart muhtırasına kadar sürecekti ama 1969 seçimlerinden sonra ülkedeki sosyal ve ekonomik kıpırdanmaların arkasında Ecevit adı yavaş yavaş bir simgeye dönüşüyordu.

Ecevit, 1970'lerin başında "Marksizmden kaynaklanmadığı için sosyal demokrasi yerine demokratik sol deyimini kullandığını" söyleyecekti. Ama bu söylem '70'lerin ortalarında değişecek demokratik sol kimlikle birlikte sosyal demokrat kimliği de kullanılmaya başlanacaktı. Her iki dönemde ve daha sonraki yıllarda da bu kimliklerin anti Marksist niteliğine yapılan vurgu hiç değişmedi. Bu tutum süreç içinde sosyalist solu asla muhatap kabul etmeyen, onu giderek gayrimeşru sayan bir söyleme dönüşecekti. 1970'lerin sonlarında kendi dışında kalanları "sahte solculukla" suçlayacaktı.

Solcu oydu ve ona göre partisinin sol anlayışının temel yaklaşımında emek vardı.

12 Mart 1971 muhtırası CHP'de de yeni bir dönem başlatacaktı. Muhtıra onda yenilmişlik ve yalnızlık duygusu uyandıracaktı. Yenilgi duygusu tartışılabilir ama o gerçekten yalnızdı. Yalnızdı çünkü Türkiye yine bir askeri darbeyi alkışlıyordu.

Muhtıra tarafları bir turnusol kağıdı gibi ayrıştırdı. Tuhaftı ama parti yönetiminde 12 Mart'tan sonra "yıllarca seçim yapılmamasından" yana olanlar da, 12 Mart'ı yükselen "sol muhalefete darbe olarak" değerlendirenler de vardı. Askeri müdahaleye farklı bakan yaşlı lider İnönü ile genç Genel Sekreter Ecevit'in anlaşmazlığı parti içindeki bir yol ayrımının başlangıcıydı.

İnönü'nün İ. Nihat Erim Hükümeti'ne bakan verilmesi konusundaki olumlu tavrı anlaşmazlığı doruğa ulaştıracaktı...

İLK HAYIR, İLK İSTİFA

Ecevit hiç beklenmeyen bir anda "12 Mart'ın CHP iktidarını engellemek için yapıldığını" söyleyerek parti genel sekreterliğinden istifa etti. Yakın çevresine başka şeyler söylüyorlardı:

"12 Mart CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit'e karşı yapılmıştı."

Bu istifayla İnönü ile Ecevit arasındaki tüm köprüler atılmış oldu. CHP'nin yeni genel sekreteri Kamil

Kırıkoğlu'nun yönetimindeki Ecevit-çi kadro, İsmet İnönü'ye karşı parti içi iktidar mücadelesine başlıyordu. Kırıkoğlu onun siyasi yaşamında önemli bir kilometre taşıydı. Ecevit'in "çalıştığı" ilk genel sekreteri o olacaktı. Sonra da Ecevit'in "çalıştığı" ilk sekreter oldu.

Erim hükümetine bakan veren CHP'de Ecevit yenik sayılsa da, parti tabanı bunu görmezden geliyor, var gücüyle Ecevit'i destekliyordu.

İnönü-Ecevit kavgasının doruğa ulaştığı günlerde Türkiye üç gencin idamlarını konuşuyordu. İnönü'ye karşı başlatılan muhalefet hareketinin

hızı Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarının engellemesi konusunda gösterilen ortak çabayla kesilecekti. Anayasa Mahkemesi'ne başvurma konusunda parti gruplarını razı edemeyen İnönü, Ecevitçilerin ağırlıkta olduğu Parti Meclisi'ne başvurup istediğini elde ediyordu.

İnönü gibi Ecevit de "idama karşıydı". Demokrasinin temelini daha fazla insan kanı karışmasını istemiyordu. Ve bu ilkesini yaşamı boyunca hiç değiştirmeyecekti.

Ecevit, artık iyice yaşlanan İsmet İnönü'yü 1972 Kurultayı'nda devirmeyi başardı. Ve CHP'nin üçüncü genel başkanı oldu. Süreç içinde İnönü'nün CHP'de 33 yıl 4 ay 11 gün süren tek adamlığının Ecevit'in tek adamlığına dönüştüğü görülecekti.

Genel Başkan Ecevit'in ilk işi CHP'li bakanların Melen hükümetinden ayrılmalarını sağlamak oldu. Yaşlı İnönü 49 yıl sonra kurucularından ve değişmez önderlerinden biri olduğu CHP'de de yoktu. İstifa etti. Cumhuriyet Senatosu'ndaki koltuğuna oturdu.

Bu tarihi çatışmada İnönü hep açık bir tutum sürdürdü. "Siz onu bilmiyorsunuz, öğrenince de iş işten geçmiş olacak" diyecek kadar açıktı. Üstelik "perdenin kaldırılmasını ve oyunun örtüsüz oynanmasını" isteyecek kadar ödünsüzdü. Çaresiz kaldığında "Bu bir maceradır, maceranın sonu yine maceradır" diyecekti. Ecevit'in partideki gerçek gücünü anladığı gün Orhan Öztürk'e "Siz bu adamı gerçekten başbakan yapacak mısınız?" diyordu. Ecevit kendisini o günlere ulaştıran İnönü için olumsuz tek söz söylemeyecek, sessizliğini hiç bozmayacaktı.

KONYA TOPLANTISI

1973 yılının başında yaşanan Cumhurbaşkanı krizini İnönü'den öğrendiği ince ayarlı ordu-siyaset ilişkisi yön-

temiyle aşacaktı. Önce Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın süresinin uzatılmasına karşı çıktı. Sonra Orgeneral Faruk Gürler'in adaylığına evet dedi. Gürler'in Cumhurbaşkanlığı konusunda Süleyman Demirel'le varılan mutabakat açıklandı. Sonra da gruba haber salındı, Gürler'e oy verilmeyecekti. Gürler'in seçilememesi Ecevit cephesinde demokrasinin zaferi, Demirel tarafında bir önceki darbenin intikamı olarak yorumlanacaktı. Ordu ile diyalogu yitirmemek için bir başka asker emekli oramiral Fahri Korutürk'e "evet" dendi. Daha sonraki yıllarda bu ilişki hep sürdü. Muhsin Batur ve İrfan Özaydınlı parti saflarına katılacaktı.

Ecevit'in siyasal yaşamındaki pırıltısı 1973 seçimlerine yansiyordu. CHP ciddi bir oy patlaması sağladı. Partinin oy oranı yüzde 33,3'e yükselmişti. Ancak tek başına iktidar olamadı. CHP'nin yükselişi bir takım çevreleri tedirgin ediyordu.

Türkiye 1974'ün ilk aylarına uzanan bir hükümet bunalımı yaşadı. Ecevit, seçimlerden hemen sonra hükümetin anahtarının kendisinde olduğunu söyleyen MSP Genel Başkanı Prof. Necmettin Erbakan'a gitti.

Koalisyon kurulurken her iki parti, kendilerine oy veren seçmenlerin yıllarca süren bir koşullandırma ile birbirlerine karşı olarak gösterildiği tezi ni sanki çürütmek istercesine "uzlaşma yanlısına" düşecekti. Siyasal İslam Ecevit'in korumacı kanatları altında artık iktidardaydı.

Ecevit, ABD'nin Türkiye'ye koyduğu haşhaş ekimi yasasına karşı çıkarak aktif bir dış politikaya yöneleceğinin ilk işaretini verdi. Ecevit'in güçlenmesinden duyulan rahatsızlık giderek artıyordu. İnanması güçtü ama Konya da

2. Ordu Komutanı Orgeneral Vecihi Akın'ı konukları olan sanayici ve işadamlarıyla Ecevit'ten kurtulmanın yöntemini tartışıyorlardı.

GERÇEKTEN ÜÇÜNCÜ ADAM

"Ya Taksim Ya Ölüm" sloganlarının atıldığı yıllardan beri Kıbrıs olaylarını en küçük ayrıntısına kadar hâkim bir başbakandı Ecevit. Kıbrıs'a müdahale kararlığını Kissinger bile geriletememişti. Adaya yapılacak çıkartma Türk-Yunan savaşına yol açabilirdi. Kissinger müdahalenin gereksizliği konusunda "İnsani sevenin kan dökme-yeceğinden" başlayarak binbir neden sıraladı.

Kissinger onun öğretmeni idi. Her yerde ondan övgüyle söz ediyordu. Ecevit geri adım atıyordu. "Eğer savaş daha az insanın ölmesi için yapılıyorsa, yerindedir" diyordu. ABD Dışişleri Bakanı Kissinger, Yunanistan'da sol bir askeri darbe olabileceğini söylediğinde Ecevit, "Cuntanın, değil Yunan ordusunda, Yunan topraklarında bile bir tek solcu bırakmadığı" anlatmaya başladı. Kissinger'in yardımcısı Sisco'nun Ankara'daki temasları da sonuç vermedi. Sisco, Ecevit için "gerçekten üçüncü adam" diyordu. Ecevit kararlığını göstermek için sözü uzatan Sisco'yla "Genelkurmay'a gidiyorum, işimiz var" diye vedalaşacaktı.

Kıbrıs Barış Harekati'nda gösterdiği beceriyle uluslararası alanda da dikkatleri üzerine toplamayı başarıyordu. Onun Kıbrıs başarısını en güzel açıklayan Kıbrıs Barış Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Bedrettin Demirel olacaktı. Harekattan kısa bir süre sonra yaptığı Kıbrıs ziyaretinde Ecevit'e gösterilen sevgi ve yakınlık için Demirel "Kıbrıslılar askerlerimize bile bu kadar yakın ilgi göstermemişlerdi" diyordu.

Siyasetten yasaklı olduğu dönemlerde Ecevit'in yolu bir kez daha Kıbrıs'a düştü. Gerçek anlamda özgürlük soludu Kıbrıs'ta. Hem darbe yapan orduya göz yuman Batılılar, hem de Kıbrıs'ta bulunan orduya işgalci diyen dost ve müttefikleri eleştirdi. "Dünyanın neresinde görülmüştür?" dedi; "Bir işgalci ordunun, kendi ülkesinde kabul ettiğinden daha fazla özgürlüğü ve demokrasiyi sözde işgal ettiği bir ülkenin halkına tanısın."

Kıbrıslılar onu yine yürekten alkışladı, yine bağrına bastı. Ama ortada tuhaf bir durum vardı. Ecevit, Kıb-

ris'ta kaldığı sürece adada, ortalıkta bir tek Türk askeri görülmedi. Ecevit'in askerle karşılaşmasını önlemek için bir tatbikat düzenlenmişti.

Ecevit'in Kıbrıs'ta elde edilen bu askeri ve diplomatik başarıyı siyasal başarıya dönüştürmek istemesi, kendine ve partisine hiç hesapta olmayan sonuçlar yaşatacaktı.

Türkiye, salt savaşı kazanmakla kalmadı, Kıbrıs'ta ve Yunanistan'da faşist cuntaların çökmesine neden oldu. Ulusal kahraman haline gelen Ecevit artık, halkın sadece "Karaoglan"ı değil "Kıbrıs fatihi ve kahraman Ecevit"i olmuştü.

(Devamı: Önümüzdeki yeniHarman'da)

RED

Sayı 2 Aralık 2006 25 YTL

Perihan Mağden
Medyanın 'ağır top'larını
topa tutuyor...

Bu kiraathane iflas etti

Kerem Kabadayı'ya	Yavuz Alogan'dan	Kadir Konuksever	Baba Hakkı	
'Shell davulu'nu patlatan davulcu da diyebiliriz...	'papatya bürokrat' Mehmet Ağar...	'vatansever kamyonet'ten haber yolladı	gündemi evirip çevirip, 'İçelim laikleşelim' diyor	

Aralık sayıları bayiilerde

SAĞI:43 • ARALIK 2006 - OCAK 2007 • 3 YIL kdv dahil

KAÇAKYAYIN

KAÇAK BİR YOLCUDUR EDEBİYAT

ABD'NİN KORKU KÜLTÜRÜ

EŞBER YAĞMURDERELİ

VEDAT TÜRKALİ:
"ANSİKLOPEDI" Sİ
OLAN ADAM

MEDYALOG

Sosyal doğanlar

Batı dünyasında seri katillik ve seri katil hafiyeliği genellikle sabır gerektiren işlerdir. Batı dünyasının tipik seri katili cinayetlerini idareli kullanır, aylara hatta yıllara dağıtır. Öyle ki her yıl bir roman ya da müzik albümü çıkartır gibi yılda bir kez cinayet işleyen ve yılın geri kalanını diğer insanlar gibi geçiren seri katiller bile vardır. Hatta bazı seri katiller batı kapitalizminin 8 ay önce-sinden yana yakıla beklediği kristması bekler gibi senelik cinayetlerini büyük bir özlemle, ama sabırla beklerler ve günü geldiğinde de cinayetlerini işleyip işlerine güçlerine devam ederler. Batının en hızlı seri katilleri bile genellikle haftalık usulde çalışırlar. Çünkü seri katillğin racunu budur. Zaten seri katil olacak sabrı olmayanlar genellikle okul basarlar ve bir saat içerisinde 8-10 yılda öldürülecek kadar kimseyi katledip genellikle de kendilerini vururlar ya da polisler tarafından vururlar.

Peki ya bizde durum nedir?

Bizde durum bildiğiniz gibidir. Sadece birkaç gün içinde 7 kişiyi öldüren, birkaç saat arayla cinayetler işleyen sözde seri katillerimiz aslında bizim aynamızdır. Nasıl ki sabırla, ince planlarla ve çoğu zaman profesyonelce seri cinayetler işleyen batılı katiller batı dünyasının ürettikleri ise bizim katillerimiz de bizim iş, yaşam ve toplum kültürümüzün ürettiği katillerdir.

Sanılanın aksine katiller cehennemden gelip toplumlarımıza sirayet etmezler. Herkes düşünür ki bu katiller

daha bebekken bile meymenetsizdiler ve azılı katillerdi. Bebeklere çocuklara sarkan manyakların da bebekliklerinde nasıl sevimli oldukları hep unutulur. Aslında hikaye bilindikdir. İblis'in Azazil iken düşmesi ne ise katillerin de sapıkların da durumu aynıdır.

İblis ya da Şeytan, Adem yani İnsan yaratılmadan önce Tanrı'ya ibadet ve hizmet etmekte o kadar ileri gitmiş bir varlıktı ki melek olmadığı halde meleklerin geçtiği VIP kapılarını ve salonlarını kullanırdı. Sadece meleklerin takıldığı mekanlarda hem de çok melekten daha fazla izzet ikram sahibiydi. Ne zaman ki Tanrı, 'hiç hesapta yokken ve durup dururken' Adem'i yarattı ve herkese ona secde etmelerini söyledi, e tabii bu durum Azazil'in hiç hoşuna gitmedi ve tarihin en meşhur kovulması yaşandı. Azazil yalancı melekliğinden istifa etmek zorunda kaldı. Ama cin gibiydi ve zaten de cindi. Gidecekti, lakin boş gitmeyecekti. Masasından eşyalarını topladığı sırada Tanrı ile yine tarihin en uzun vadeli sözleşmesini yapmayı da ihmal etmedi. Tanrı da her halde kullarına dua, istek ve taleplere ne kadar olumlu baktığını göstermek istercesine bu anlaşmayı kabul etti. (Ya da, Tanrı bilir, niye kabul etti.) Tabii o arada bizim Adem babamız herhalde ortada hala uyuyordu galiba ki, olan da bize oldu ve Azazil ismini değiştirip İblis olup yollarımıza taş ve diken koymaya başladı. Zaten bizlerden çok önce bu işten ilk zarar gören de Adem ile Havva oldu. - *Düşünün bir kere, sizi ve yetmişyedi milyâr zürriyetinizi etkileyecek gelmiş geçmiş tarihin en önemli anlaşması yapıyor ve siz orada öyle bebekler gibi uyuyorsunuz. İşte insan bu kadar aciz*

bir mahluktur. Zaten de bu yüzden secde etmemiştim.-

Medya katili

Pardon. Ne diyordum? Hah. Diyordum ki insan anasının karnından katil doğmaz. Bizim saftirik medya biliyorsunuz bayram katillerimize yaftayı yaşırdı ve onları **Natural Born Killers** makamına taşıdı. (Ecnebicesi 'Katil Doğanlar' oluyor... Bana ne kızıyor-sunuz o günlerde her önüne gelen tv kanalı NBK'yı kullandı. Halkımızın tamamı da **Tarantino** senaryolarını yalayıp yutmuştur zaten.) Fakat orada bir konu atlandı. Bunlar (yani medya) onlara (yani katillere) bu payeyi verdi ama Tarantino'nun senaryosunu yazdığı, benim de 5-6 kez seyrettiğim filmdeki ana unsuru tabii ki hatırlamadılar bile. Çünkü o filmde katiller ile medya arasında birebir ilişki vardı. İlk cinayetlerinin ardından medya ile katiller arasında duygusal bir ilişki başladı ve Tarantino 'en keyifli cinayeti-ni' de filmdeki medya mensubu üzerinde gerçekleştirmişti.

Elbette bizim medya ve güvenlik güçleri filmdeki medya ve güvenlik güçleri kadar kabiliyetli olmadığı için iş işten geçtikten sonra herkes uyanı ve katiller de zaten tesadüfen yakalandılar. Tabii bunda neden olarak bizim yerli katillerin öldürmeye dayalı hırs ve ihtirasları ile sabırsızlıkları da rol oynadı. Çünkü dünyanın en hızlı seri cinayetlerini polis olarak yakalamak ne kadar kolaysa medya olarak izlemek o kadar zordu.

Peki bizim katiller ile bizim medya arasında ne gibi bir ilişki olabilirdi. Ben yemedim, içmedim geçtiğimiz bir ay boyunca bunu araştırdım. Ortada NBK filmindeki gibi paralel ilişki yoktu, ama bir ilişki olmalıydı. Çünkü katiller nihayetinde bu iş sonucunda ülke çapında haber olacaklarını biliyor olmalıydılar. 7 kişiyi birkaç günde öldürüp medya malzemesi olmamak imkansızdı. Bunu başta düşünmemiş olsalar bile birkaç cinayetten sonra mu-

hakkak düşünmüş olmalıydılar. Fakat bu süreç zarfında nedense medya ile ilişkiye geçmemişlerdi. Bir neden katillerin NBK filmi izlememiş olmaları olabilirdi. Böyle bir cinayetler serisi batıda olsa büyük olasılıkla katil veya katiller medya ile bağlantı kurarlardı ('holivud etkisi' denir buna.). Bilindiği üzere bizim katiller bizim medyayı hiç ipelemediler. Medya ile yolları sadece yakalandıkları sırada kesişti ve bir tanesi işte o medyaya "pişman olmadığını" söyledi. Hatta işlediği cinayetlerle övündü. Medya aracılığı ile topluma yani bizlere mesaj verdi. Belki de tüm cinayetlerin ana güdüsü buydu. Eninde sonunda medyaya bir yolunu bulup ister ilaç etkisi ister İblis etkisi, adı ne olursa olsun "pişman olmadığını" söyleyebilirdi.

Bu işler böyledir. Nasıl başlarsa öyle gider. Ama şiddeti artar. Ama dozu artar. Pişmanlık katsayıları azdan hiçe iner. Hırsızlıkta da böyledir. Yalancılıkta da. İhanette de. Dolandırıcılıkta da. Orospulukta da. (Cinsiyet ayrımcılığı yapmıyorum. Bu terim her iki cinsiyet ve arasında olan herkes için geçerlidir.) Herşeye bir kulp bulur insan oğlu ve kızı. Hep yanılırız. Kendi güdük çatki sistemlerimizden olayları yorumlar ve analiz ederiz. Empati yeteneğimiz az ise bir katili sadece katil kimliği ile görürüz. Oysa cinayetten önce o katilin en az bizim kadar 'masum' olduğunu düşünmeyiz bile.

Katilleri bu çılgınlığa sürükleyen şey ve şeylerin ne olduğunu araştırırken, konuyu sosyal ve ruhsal boyutları ile derinlemesine analiz ederken, Jung'dan Freud'a, Durkheim'dan Weber'e, Marks'dan Simmel'e, İsa'dan Musa'ya düşünsel seyahatler yaparken bir gün gözüm bir televizyona takıldı. Çünkü o sırada elimde uzaktan kumanda denilen alet de vardı. **Kanal-türk**'dü galiba takıldığım kanal.

Bir masa vardı ekranda. Bir yemek masası. Kocaman kocaman mumlar vardı masada. Masada yemekler, içkiler, kadehler doluydu. Bir dolu kelli felli adam ve kadın masanın etrafında toplanmışlar ve yemek yiyorlardı. Arada bir konuşuyorlardı. Hatta garsonlar vardı. Garsonlar gelip kadehleri tazeliyorlar, tabakları dolduruyorlar, boş tabakları alıyorlardı. Ortam hafif loştu. Mumlar arada sırada esen bir yel ile dans ediyorlardı. Masada oturan herkesin ağzında 4 inçlik sırtkan ifadeler vardı... (Düzeltilme: Geçen ayki yazımda Güneri Civaoglu için 2 inç ifadesi kullanılmıştır. Yazı aceleye gelmişti. Aslında orada 12 inç demek istenmişti.)

Masanın en başında **Kürşat Başar** seçiliyordu. Ağdalı sözlerin ve mimiklerin kolgezdigi bu masada konuşulanları dinlemiyordum. İnanın, ne konuşuklarını duymuyordum. Kulağıma birşey olmuştum. Artık ne o masadaki-leri duyuyordum, ne de misafir olduğum evdeki konuşmaları. Aklıma bir düşünce gelip yerleşmişti. O kocaman mumların devrilmesini ve önce masa

örtüsünün, sonra da tüm masanın yanmasını istiyordum. Hatta Gorki gibi kundakçılık hayalleri kurmaya başlamış, o masanın içinde bulunduğu stüdyo-nun bile yanmasını düşlüyordum. Masada oturanların çığlık çığlığa kaçışmalarını izlemek istiyordum. İçimden geçen duygular oldukça basit bir "temel içgüdü"den doğuyordu. Onlara sinir oluyordum.

Canım daha sonra o yemek masasının bulunduğu stüdyoya gitmek istemişti. Dayanılmaz bir şekilde onlar orada öylece konuşurlarken garson kılığında orada bulunmak ve masalara servis yapmak istiyordum. İzlediğim bir **Laurel-Hardy** klasiği aklıma gelmişti. Elimdeki yiyecek tabaklarını onlar orada konuşurlarken kafalarından aşağı devirmek istiyordum. Onların o sohbetlerini tarumar edecek sakarlıklar yapmak istiyordum. Fakat bu da beni kesmiyordu. Daha korkunç planlar yapmak istiyordum. Yemeklerine fare zehiri katmak bile aklıma yakınlarına pusu kurmuştu. Geçici akıl kaçıklığım tıpkı ötekiler gibi adım adım cephe kazanıyordu. Artık empatizanca düşünmeye bir son vermem gerekiyordu. Çünkü sinir olmanın istikameti hiç de iyiye gitmiyordu. Self-hipnotizasyonum, ya da diğer adıyla empatizan ritüelim artık sonlanmalıydı. Karşılıklı otursak ve konuşsak kimbilir belki de sevebileceğim insanları bu şekilde daha fazla düşünemezdim. Kendime geldiğimde hemen kanalı değiştirdim ve yeniden sosyal gezegenime döndüm.

Bu tür medyatik halüsinasyonları aslında ilk defa yaşıyordum. Daha evvel **Elmaks**'da kadınlara ahkam kesen **Billur Kalkavan**'i izlerken de onu

AMERİKA'DA İSLAM

1492'de Kristof Kolomb veya kısa adıyla Columbus, Amerika kıtasını keşfettiği zaman, Müslümanlar ona bu önemli keşif ve yolculukta yardımcı olmuşlardı.

Colombus, deniz yolculuğunu başlatmadan birkaç yıl önce İspanya'da son Müslüman hükümeti Hristiyan bir şehzade tarafından sona erdirilmişti.

Müslümanlar bu bölgede İslami kültürün mirasçısı olmuşlar ve ilim, bilim, coğrafya, tarih, astronomi, matematik ve denizcilik bilgileri, yөнөдmin Hristiyanlara geçmesiyle birlikte İspanyol ve Portekizlilerin eline geçmişti.

Bu dönemde başka bir önemli tarihi olay da dünyayı yerinden kırdırmıştı. Bu olay, Osmanlı Padişahı Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethi ve Türk Müslümanlar'ın dünya siyaset sahnesinde güçlü bir devlet olarak boy göstermeleriydi. Hristiyanların Osmanlı karşısındaki bu büyük kaybı ve Bizans'ın istilasını, Hristiyanların Doğu'da artık yavaş yavaş bitişine açık bir göstergesiydi.

Tarihte, Müslümanlar, Amerika'ya birkaç dönemde göç etmişlerdir. Bu göçlerden ilki 19. yüzyıla rastlıyor. Bu tarihte, Amerika'da yaşayan Avrupa asıllı Amerikalılar, Müslümanlar'ı, kendi ülkelerinde ucuz işgücü olarak çalıştırmak için çağırmışlardır.

Müslümanların ikinci göçü, 20. yüzyıla rastlıyor ve Türkleri çok yakından ilgilendiriyor. Zira, Osmanlı Devleti'nin çöküşünün hemen ardından Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altında yaşayan birçok ülke kendi bağımsızlıklarını ilan etti. Bu ülkelerde, özellikle de Arap ülkelerinde yaşayan birçok insan Amerika'ya göç ettiler.

1930'lu yıllarda Amerikan Devleti, Müslümanlar için bir izin çıkardı. Bu izne göre Amerika'da çalışan ve yaşayan Müslümanlar, kendi ailelerini yanlarına alırdı. Yani aileler de oturma iznine kavuşacaklardı. Bu gerçekleşti. Böylece Müslümanların Amerika'ya üçüncü göçü gerçekleşti. Müslümanların Amerika'ya dördüncü göçü, İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından gerçekleşti. Ortadoğu ülkelerinin Müslüman nüfusunun önemli bir bölümü bu tarihlerde Amerika'ya göç etti. Bu göç, 1960'lı yıllara kadar sürdü.

Bu yıllarda Amerika'ya göç eden Müslümanlar'ın çoğu, tüccar, öğrenci, esnaf, sanat-kardı. Yeni Dünya'ya göç eden bu insanların çoğunun isteği zengin olmaktı. Çok azı öğretim için Yeni Dünya'ya gitti.

Beşinci göçmen guruğu uluslararası değişimlerin sonucunda gerçekleşti. Pakistan, Bangladeş, Afganistan, İran, Endonezya, Malezya, Hindistan, Ortadoğu ülkeleri, Filistin ve Kuzey Afrika'dan yola çıkan Müslümanlar, Amerika'ya gelen beşinci göç dalgasını oluşturdu. 1960'lı yıllarda başlayan bu göç dalgası halen sürmektedir. Bu göçün en büyük et-

kenleri; Arapların, İsrail'le savaşı yani 1967-1973 yılları arası ve Lübnan iç savaşı yani 1970'li yıllar, ardından Afganistan'ın Rusya tarafından işgalidir.

Daha sonra İsrail'in Lübnan ve Filistin'e saldırması ve iki ülkeyi işgal etmesi, Ortadoğu'daki savaşlar, İran İslam Devrimi, Türk Cumhuriyetleri'nin bağımsızlıklarını kazanması, Afrika kıtasındaki siyasi değişimler de bu son göç olayını önemli ölçüde etkileyen büyük tarihi olayların başında yer aldı.

11 Eylül 2001 olayıyla birlikte ABD'nin Müslümanlara karşı politikasına rağmen Amerika kıtasına Müslüman göçü halen sürmekte.

Amerika'da en fazla nüfusa sahip İslami mezhep, Sünni mezhebi. Ardından Şii'ler gelmektedir. Amerika'daki Müslümanların yüzde 80'i Sünni, yüzde 20'si ise Şii. Şii nüfus, İran İslam Devrimi sonrası Amerika'ya göç etmiş olan Şii'lerden oluşuyor.

Amerika'ya göç eden Müslümanların büyük çoğunluğu da siyasi hareketlere katılmaktadırlar.

Amerika'da "Afro Amerikan" diye anılan Zenciler, son yıllarda giderek İslam'a karşı büyük bir yakınlık duymaktadırlar. Amerikan Devleti'nin ilk kuruluş yıllarında bu kıtaya gelen kölelerin çoğu Müslüman zencilerdi.

Ancak Zencilerin geldiği ülkeler emperyalist Avrupa güçlerinin elindeki sömürge ülkelerdi. Kölelerin dini tercihlerinin pek bir önemi yoktu. O döneme ait kölelikte ilgi yazılan kitaplarda çoğu kölenin isimleri Müslüman isimleri. Örneğin, Alex Hill, "Kölder" adlı eserinde "Mohammad Bilal"nin hatıralarından bahsediyor ki kendisi zenci bir Müslüman köle.

En önemli İslami hareket "İslami Topluluk" tarafından gerçekleştirildi. Bu İslami cemiyet, Amerika'da çeşitli tarikatların etkisi altında bir düşünce çizgisi hazırlamıştı ki, bu düşüncenin temeli İslam'a dayanıyordu.

"İslami Topluluk" hareketi ilk kez Amerika'da şoven ırk ve deri rengi düşüncesine karşı sesli aldı. Ve bu, Zencilerin Beyazlara karşı muhalefetinin en yüksek noktasıydı.

Bu hareket "İlah Mohammad" liderliğinde canlandı ve ünlü Amerikalı Müslüman "Malcom X" bu cemiyetten sayılıyordu. 1964'te bu hareketten ayrılmış kendisi "Afrikalı Amerikalı Birleşimi Topluluğu"nu oluşturdu.

Amerika'daki en önemli Müslüman liderler arasında İlah Mohammad, Malcom X ve Luis Frahan'ı sayabiliriz. Fakat İslam'ın gücü ve etkisi saydığımız ve zikrettiğimiz konularla sınırlı olmayıp, İslam dini son yıllarda en fazla etkisini gösteren düşünce sistemi olarak aydın masalarında da gözleri kamaştırmakta.

Müslümanlar, Amerika'da iki mihver üzerinde siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik faaliyetlerini sürdürmektedir.

Birinci Müslüman topluluğu, sadece Müslümanlar'ı (yani ırk ve milliyet gözetmeden) toplayıp faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Mesela Amerika-İslam Şurası böyle bir topluluk.

İkinci ise milliyet ve ırk gözeterek hareket eden bir İslami topluluk: "Arap Topluluğu" böyle bir birlik.

Bugün Amerika'daki Müslüman mezhepleri arasında Hanefi, Şafi, Maliki, Hanbeli, Şii, hatta İsmaili ve Hamidiye mezhepleri de bulunmakta. Amerika'daki Müslümanların özel bir niteliği var ki, bu nitelik diğer ülkelerde görülmez ve bu özellik Amerika'da her milliyetten Müslümanın yer alması.

Amerika'nın en önemli İslami teşkilatlarından biri Kuzey Amerika İslam Teşkilatı'dır. Bu teşkilatı ilk kuranlar, 1970'li yılların Müslüman üniversite öğrencileri. Daha sonra mühendisler ve doktorlar bu teşkilata katıldı. Şimdi 30 bin kişilik kurultaylarda biraraya gelen Kuzey Amerika İslami Teşkilatı, çalışmalarını Amerika ve Kanada'da sürdürüyor.

Amerika'da yapılan istatistiklere göre Müslümanlar arasındaki okur-yazar oranı diğer ırk ve milliyetlere göre epey yüksektir. Aynı istatistiklere göre Müslümanlar arasındaki eğitim durumu, en az lise mezunu ya da ortalama iki üniversite diplomasıdır.

Müslümanların ortalama kazancı da Amerika'da yaşayan bir İspanyol'un ortalama kazancının hemen hemen iki katı.

Amerika'daki Müslümanlar genellikle en iyi mahallelerde yaşamalarını sürdürmekte. İstatistiklere göre Amerika'daki bu tahsilli ve zengin Müslümanlar'ın büyük çoğunluğu İranlılar'dan oluşuyor. İstatistiklere göre en düşük maaşı alan İranlıların yıllık kazancı 70 bin dolardan daha az değil.

11 Eylül'den sonra Amerika'daki Müslümanların bu durumu gerek devlet politikası, gerekse halkın bakış açısı dolayısıyla hayli bozuldu ve bu durum onları çok üzdü. Amerika'daki Müslümanlar, 11 Eylül'den bu yana geçen yedi yılı büyük bir rahatsızlık ve kötülükte dolu olarak hatırlıyorlar.

Zagby İstatistik Kurumu'na göre Amerika'daki Müslümanlar Amerikan siyasetinde de aktif olarak rol almaktalar. Müslümanların yüzde 88'i genel seçimlerde faal olarak boy gösteriyor.

Bugün geline nokta Amerika'nın gelişiminde önemli bir rol sahibi olan Müslümanlar, kendi sosyo ekonomik ve siyasi güçlerini tüm dünyaya gösterme fırsatı yakaladı. Barış seven, ahlaklı ve vicdan sahibi önemli bir azınlık topluluğu olarak, Amerika'daki Hristiyan ve Yahudi toplulukları kadar vazgeçilmez bir topluluk olarak Amerikan yaşamındaki yerini alan Müslümanlar, Amerika'daki diğer toplulukları şaşırtmaya ve sürprizlerine devam edecekler...

mekten kafayı sıyrın manyak atlardı bir arabaya ve önüne gelene ateş eder, sonra da "ne pişman olacağım ulan! Kim pişman olmuş ki ben pişman olacağım bu memlekette!" derdi.

Bu program bende sosyal devrimlere olan inançları dahi törpüledi sevgili ve sevgisiz okurcularım. En sıkı bir devrimcinin bile bu içkili yemekli programı izledikten sonra aklına gelen ilk şey anarşizmin şanlı yollarında kaybolmaktır yahu! Halk n'apsin. Bunları izledikten sonra bir adamın sosyalist olma olasılığı o masada esaslı bir sohbet etme olasılığı kadardır be! Vallahi şurda iki satır yazı yazıyorum. Benim burada sizlerle ettiğim sohbetin onda birini yapmayan adamlar çıkmışlar televizyona yemekli mumlu garsonlu sosyal cemiyet programları yapıyorlar. E tabii onlar sosyal doğanlar. Ben de o zaman a-sosyalim arkadaş!

Akşamsefası

Neden yeniHarman?

yeniHarman hiç bir siyasi rüzgâra bağlı olmayan ve hiç bir siyasi ve gayri siyasi kurum ve fertleri mutlu etmek için yazmıyor. Espinoza, "Zevk, faziletle yaşamının sonucudur" diyor. Büyük filozof bunu derken yakinen biliyordu ki, mutluluk anlık küçük bir noktadır ve tekamül sadece insanı yukarılara çıkarabilir. yeniHarman, fazileti, ilmi ve gerçekliği bize armağan ediyor. yeniHarman dergisi Türkiye'de geç çıkan bir dergidir, zira seneler önceden beri böyle bir dergiye ihtiyaç duyuluyordu. yeniHarman, medyada gerçekten kısa zamanda boy göstermeye başladı ve hakikaten kendi çapında büyük işlere imza atmayı başardı. Mevlana'nın dediği gibi, "Köhne satanların zamanı geçmiştir. Yeni satıyoruz ve pazar bize aittir."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

yeniHarman için, güzel ve sevgili dostum Tuncay Akgün'ün isteği üzerine 4 sene önce Tahran'dan yazmaya başladım ve bundan, bugüne kadar mutluluk ve gurur duydum. İran'da iki-üç konuşmamda ve aynı zamanda bazı radyo röportajlarında, hep yeniHarman'dan, yazar ve çizerlerinden bahsettim. İranlılar ve İran'ın entellektüelleri yeniHarman ve tüm çalışanlarına samimi sempati duymaktalar. Son olarak İran'ın ünlü "Velalet" dergisinin son sayısında LeMan Grubu'ndan söz ettim. Dergi ayrıca Tuncay Akgün'le yaptığım röportajı yayınladı. yeniHarman'ın tüm yazar-çizer ve çalışanlarına, aynı zamanda okurlarına huzur, bereket ve fazilet arzu edip, onlara mutluluk istediğimeyim. Eğer böyle birşey mümkünse. Ata Erad

ÇEVİRİM TEORİSİ'NE YAPISAL BİR BAKIŞ

• Çevrim Teorisi, silikon bazlı, az nazlı bir teori olma özelliğiyle kabul görür. Silikon bazlı olmasının nedeni, silikonun çevrim araçlarının en temel yapı maddesi olmasıdır. Yarı-iletken teknolojileri konusunda yazılmış birçok makale, dergi ve kitap bulunabileceği için silikonun söz konusu teknolojiye kullanımı bu yazıda anlatılmayacak. Sadece; etten, kemikten ve benzeri organik malzemeden mamül bir insanın, yavaş yavaş, silikon ismi verilen sentetik bir kimyasala dönüşümünü izlemek zaman-mekandan bağımsız bir gözlemci için gerçekten oldukça ilginç bir deneyimdir. Az nazlı bir teori olarak, Çevrim Teorisi, bu yöndeki iddiasını; sadece birkaç yıl olarak nitelendirebileceğimiz çok kısa bir zaman zarfı içerisinde, geniş kitleleri çevrim dahiline alarak ve bunu gaz, toz, tuz, buz çıkartmadan yaparak kanıtlamıştır. Aslına bakılırsa çevrimin -çevrimiçi posaları dışında- ortaya çıkarttığı herhangi bir somut ürün de yoktur. Zaten, sanallığı mutlak suretle teşvik eden bir varoluşsal düzenin -tükettiği insansılar dışında- reel bir ürüne sahip olması da gerçekten anlamsızdır.

• Çevrim Teorisi, modüler oluşu ve dolduğu kabın şeklini alan yapısı sayesinde toplumsal yalalara parmak bastı, eksikleri gedikleri kapattı, söküklükleri dikti ve bir nevi ramazan paketi gibi, tüm evlere girerek dertlere derman oldu. Çevrim giren eve doktor girmemesinin yanında mühendis, öğretmen, yazar, çizer, esnaf, sanatkar, hatta mesleği kesinlikle önemsiz her-

Sanallığı mutlak suretle teşvik eden bir varoluşsal düzenin reel bir ürüne sahip olması gerçekten anlamsızdır.

Reel üretimi minimum ancak reel tüketimi maksimum düzeyde olan söz konusu düzenin, işlerliğini bu kadar başarılı bir şekilde sürdürmesi ve engellenemez yayılışı, geniş çevrimiçi kitlelerce, çevrim mucizesi şeklinde nitelendirildi ve kutsal kabul edildi.

İnsanlık için çok büyük bir adım olmayacağını bile bile, bir tespit yapmak gerekirse: tüketim, çevrimiçi insansılar için cinsellik ve şiddetten daha büyük bir içgüdü olarak çevrim literatüründe yerini aldı.

Çevrimsel Üretim, Rakipsiz Tüketim

• Çevrimiçi Dünya'nın engin sınırları -ya da sınırsızlığı-, Çevrim Teorisi tarafından açıklanana dek bir fenomen olarak kalmıştı. Çevrimiçi Dünya yüzyıllardır bilinen, algılanan Gerçek -Çevrimdışı- Dünya'dan, milyonlarca kat daha büyüktür. Bu sayede Gerçek Dünya'ya göre milyonlarca ve milyonlarca kat daha fazla sömürü olanaklarına sahiptir. Maddi sömürü alanında en başta gelen sektör geçtiğimiz yıl itibarı ile porno sektörünü sollayarak liderliği ele geçiren alışveriş sektörüdür. Bu noktada, insanlık için çok büyük bir adım olmayacağını bile bile, bir tespit yapmak gerekirse: tüketim, çevrimiçi insansılar için cinsellik ve şiddetten daha büyük bir içgüdü olarak çevrim literatüründe yerini aldı. Ancak bu başlangıçta önemsiz görünen tespitle -çevrim psikolojisi altında incelenecek olan- çevrimsel psikanaliz sinsice varlığını belli etti ve çevrim teorisyenlerini şaşkınlığa sürükledi. Bir yandan da, reel üretimi minimum ancak reel tüketimi maksimum düzeyde olan söz konusu düzenin, işlerliğini bu kadar başarılı bir şekilde sürdürmesi ve engellenemez yayılışı, geniş çevrimiçi kitlelerce, çevrim mucizesi şeklinde nitelendirdi ve kutsal kabul edildi. Ancak çevrim mucizesi bilimsel bir dayanağı olmadığı için Çevrim Teorisi'nde, çevrimsel hurafeler bölümünde yer alır.

Çevrim Teorisi'nin yayınlanmasının bir takım Global etkileri

• Çevrim teorisi, yayınlandığı andan itibaren, herhangi bir sosyal ekonomik ya da siyasi ayrım gözetmeksizin toplumun her alanında engellenemez bir yankılar silsilesi uyandırdı.

Bunların çevrim teorisyenlerini en çok etkileyeni ise Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 6 Kasım 2006 tarihli konuşması oldu. Bu konuşmanın ana hatlarına, Hürriyet Gazetesi'nin 7 Kasım 2006 tarihli haberi üzerinden, bakacak olursak:

Başbakan Erdoğan: "Devletleri internet terminolojisiyle şöyle sınıflandırdığımı söyledim: on-line devletler ve off-line devletler... Büyük bir memnuniyetle söyleyebilirim ki Türkiye, son yıllarda gerçekleştirdiği büyük atılımlarla artık 24 saat on-line bir devlettir. Türkiye'nin erişim dışı olduğu hiç bir alanın kalmaması için bilgi toplumuna dönüşüm çalışmalarımızı büyük bir hızla sürdürüyoruz." şeklindeki konuşmasıyla çevrime verdiği tam desteği bir kez daha vurgulamıştır. Geleneksel bir bakış açısıyla yaklaşacak olursak devlet babamız, çevrim içi varoluşu destekler bir tavır, hal ve gi-dişat içerisindeyken, öz anamız bize "Güzel yavrum kalk şu aletin başından, çık, gez, dolaş, temiz hava, bol güneş..." şeklinde bir karşı duruşa sahiptir. Çevrim Teorisi, bu çelişkiden hareketle, çevrim sarhoşu insanların ve insansıların yaşadığı, engellenemez bunalım ve kavram kargaşasının, aile içi şiddete dayalı olduğunu, çevrimsel psikanaliz yöntemiyle kanıtlayarak, kesin olarak ortaya koyar.

• Çevrim Teorisi'nin yayına hazırlanış sürecinde tamamlanan bir bilimsel araştırmanın sonuçları güncel birtakım verileri, teorisyenlerimizin hizmetine sunmuştur. Anadolu Ajansı'nın 18 Ekim 2006 tarihli haberine göre:

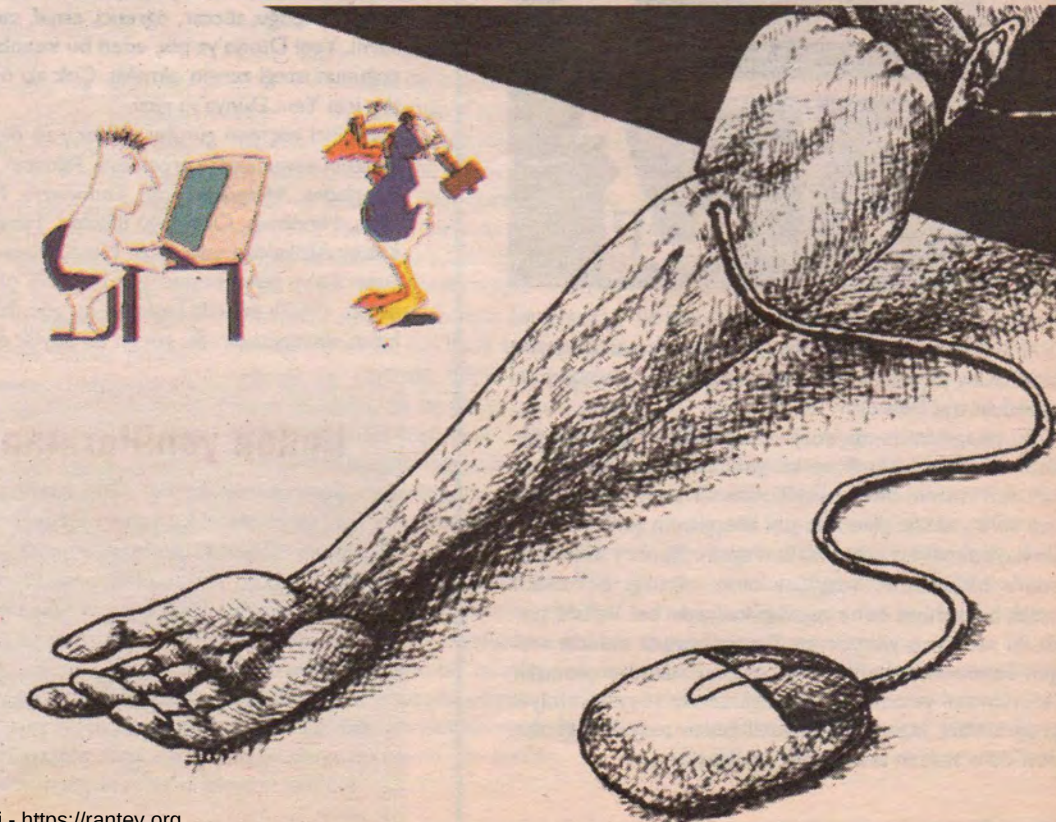
"ABD'de yapılan bir araştırma, internet bağımlılığının alkolizm kadar yaygın bir hastalık olduğunu ortaya çıkardı. California eyaletinin Silikon Vadisi'ndeki Stanford Tıp Fakültesi'nde yapılan araştırmada, her 8 Amerikan vatandaşından 1'inin internet bağımlılığı bulunduğu belirlendi. Araştırmanın en olumsuz kısmı, kimi internet bağımlılarının, alkoliklerin içkinin arkasına saklanmaları gibi bazı sorunların çözümünde internette sörf yapmaya veya hemen on-line olmaya çalışmaları olarak yorumlandı."

Çevrim Teorisi, bağımlılıkla ilgili çok ilginç sonuçlarla doludur. En basitinden, genel olarak, doğası gereği, bağlanmaktan hoşnut olmayan insanoğlu, internete bağlanmak için şiddetli bir istek duyar, maddi ve manevi sayısız fedakarlıklar yapmaktan kaçınmaz. Daha önce de bahsedildiği gibi kalıcı tam çevrimdışılar ve henüz çevrim dahilinde olması mümkün olmayan çok küçük yaştakilerin oluşturduğu nüfus dilimleri araştırma dışında tutulacak olursa ABD'deki internet bağımlılığının boyutları gerçekten dikkat çekicidir. Bu oranlar dünya değerleri için bir kesin standart oluşturacak kadar etkin olmasa da en azından birkaç yıl sonrasının dünyası için yaklaşık bir emsal kabul edilebilir. Bu bağımlılığa sahip çevrimiçi insansıların, çevrimsel sorunları çözmek için, kendilerini tekrar çevrimiçi yapmak istemelerinin, geri dönüşsüz bir paradoksa neden olması ve sorunları çözmek için başvurulan yöntemin, aslında sorunun -ta- kendisi olması, yadsınmaz iki gerçek olarak Çevrim Teorisi'nde yerlerini alır.

hangi bir kişi de giremez. Herkes, kendi kendine, kendi evinde oturur, en moderninden çevrim ettiricisiyle bütünleşir, bu modern diyaliz makinesi kendisini emdikçe silikonlaşır ve sonuç olarak da posa olarak çevrim dışına atılır.

• Çevrim Teorisi, sosyo-ekonomik bir olgu olarak, internet cafe'leri, çevrimhaneler konu başlığı altında inceleme konusu yapar Çevrimhaneler, sosyal ve çoklu paylaşımına açık bir ortam gibi algılanmalarına rağmen, aslında bireysel çevrilme isteğinin tavan yaptığı hallerde, muhtelif imkansızlıklar nedeniyle çevrime dahil olamayan insansıların, acil çevrilme ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kurulmuş ve kesinlikle bireysel hizmet veren, ticari oluşumlardır. Yapılan sosyo-ekonomik araştırmaların sonuçlarına göre: bir yerleşim biriminde gelir, buna bağlı olarak gelişmişlik düzeyi arttıkça, bünyesinde barındırdığı çevrimhanelerin sayısında, önce hızla yükselen bir artış ve belli bir noktadan sonra mutlak bir azalış olduğu görülmüştür. Çevrimhanelerin sayısının, -gözlenen bu mutlak azalış eğilimine rağmen- hiçbir zaman sıfır olmaması, insansıların her türlü acil durumda çevrilebilmeleri için ihtiyaç duyulan bir çevrimhane alt sınırının varoluşuyla açıklanabilir.

Çevrim Teorisi'nin İnsansıya Fizyolojik Etkileri-2

'Ben bilmem beyin bilir'

Teknolojik insansının hayatlarında vazgeçilemez yerini almış olan internetin –ve dolayısıyla bilgisayarın- çevrim geçiren insansı üzerinde yaptığı etkilerin ve bu etkilerin psikolojik, kültürel, sosyolojik, politik, fizyolojik ve yaşamsal etkilerini incelediğimiz Çevrim Teorisi'nin ikinci bölümüne başladığım şu dakikaya, öncelikle geride bıraktığımız bir ay süresince olan güncel olayları özetlemekle girmek istiyorum: Öncelikle, biz ilk incelemelerimizi sizlerin beğenisine sunduğumuz günden hemen birkaç gün sonra **Başbakan R. Tayyip Erdoğan**, Antalya'daki Telekomünikasyon Şurası'nda, "Artık günümüzde iki tip devlet vardır: online devletler ve offline devletler. Türkiye Cumhuriyeti Devleti 24 saat online bir devlettir" buyurmuştur.

Diğer bir yandan, internet kullanımının içselleştirilmediği bünyelerin halen büyük zamanlarını ayırdıkları diğer bir medya-iletişim aracı olan televizyonlarda yeni bir internet bağlantı sağlayıcısının smiley'li, internetin hayatımızdaki etkilerini özetleyici reklam filmi dönmeye başladı. Hatta, şunu itiraf edeyim: Reklamda MSN mesaj uyarısını duyunca bir an için affladım, modern diyaliz makinem (Hatırlarsanız, bilgisayar için bu terimi kullanıyorum) beni çağırıyor sandım. Sonra fark ettim ki, beni çağırın modern diyaliz makinem değil de, zamanın gerisinde kalmamakta ısrar eden esaret göstergeciymiş. Böyle dakikalarda kendime soruyorum: "Çevrimin neresindeyim?" İnternete aşına olanlarınız Yeni Türkü grubunun şu şarkısından yapılan uyarlamayı hatırlayacaklardır:

"Ya dışındasındır çevrimin ya da içinde yer alacaksın, kendin içindeyken kafan dışındaysa."

Serbest çağrışma meyyal oluşumdan ötürü böyle şeyler öyle zamanlarda aklıma geliveriyor.

'İnternet bağımlılığı'nın vahameti

Geçen yazımda belirttiğim **teknokolik** ölümlelerinden birini de söyleyerek durumun vahametinin daha net anlaşılmasını da sağlayabilmeyi umuyorum. **Reuters Haber Ajansı'nın** 9 Ağustos 2006'da geçtiği bir habere göre, **Güney Kore'de** 28 yaşında bir erkek neredeyse bilgisayarın başından hiç ayrılmadan 50 saat bilgisayar oyunu oynadıktan sonra kalp krizinden öldü. İngiliz eğitim sistemi de tarihinin en başarısız dönemlerini yaşıyor. A-dereceli kimya ve fizik sınıfları gitgide dibe vurmakta ve bilim sınıflarına katılım hızla azalmaktadır. Konu ile ilgili uzmanlar, çocukların bilgisayar başında oturmaktan başka bir şey yapmadıklarını, yarışmacı sporlar ve oyunlardan uzak kalan bu çocukların fiziksel gelişimlerinin de sekteye uğradığını bildirmişlerdir. **Teknokolizm**, 7'den 70'e –gerçi orta yaş üzeri insanların çoğu daha önceden tanıdığını yaptığını ve daha sonradan açıklayacağım gibi tam çevrimdışı kategorisinde sınıflandırıldıklarından ve bu olgulara yabancı oldukları için 7'den 70'e yerine, 7'den 37'ye desek daha doğru olacak- hemen bütün insanları ele geçirmeye başlamıştır. Güncel psikolojide –biz ona çevrim psikolojisi diyelim- bu ele geçirilmenin "internet bağımlılığı" olarak tanımlandığını günlük gazetelerden biliyorsunuzdur. Bununla alakalı olarak çevrimsel psikanalizin geliştirilmesi sürecine girilmiş olmamız gerekiyor. Girilmediyse ilerleyen zamanlarda bu konu üzerine yapacağımız çalışmalar ile çeşitli girişimlerde bulunacağız.

Bunun dışında bilgisayarın ve internetin hayatlarımıza kattıklarının yanında bildiğiniz gibi

İnsanların her geçen gün daha robotlaşması ve bedeninin buna karşı tepkileri... Teknokolizm'in bilgisayar başına esir ettiği insan bedeninin yaşadığı değişim ve bu değişime bağlı olarak gelişen bir çok sorun baş göstermekte. Günümüz dünyasında çevrim geçiren insansıların meşgul ışığı yanan gözlerinin göremediği ama apaçık ortada olan gerçekler: Çevrim Teorisi'nin kısa bir özeti ve bilgisayar-önü insansının fizyolojik durum incelemesi...

gerekli gereksiz bir çok şeyi de -eski zamanlardaki dışçilerin mavi dişleri kerpertenle söktüğü gibi- söküp tarihin tozlu raflarına atmıştır. Hatta tarihin tozlu raflarını bile söküp atmış, yerlerine serverlar koymuştur. Örneğin, **BlueTooth** kablo bağlantılarını söktü. İnternet bankacılığı –henüz tam olarak olmasa da- banka kuyruklarını söktü. E-posta ve anında haberleşme sistemleri iletişimi sonsuz derecede hızlandırdı ve ucuzlattı. Bunların yanında sayabileceğimiz bir çok şeyi daha hayatlarımıza katan bu modern diyaliz makinesi, -Scott Nesbitt'in 1996 yılında yazdığı "Kitabın Ölümü" (The Death of the Book) isimli makalesinde de belirttiği gibi- e-kitaplar aracılığıyla –ve bu teknolojinin postmodern kültüre ve metinlerarasılık kuramına uygun şekilde sunduğu hiper-metin (hypertext) özelliğiyle- kitapları daha derinlemesine –bir terimin altındakileri de okuyabilme özelliğini kastederek, üç boyutlu bir derinlik kavramından söz ediyorum- okuyabilmemizi sağlamıştır ama bunun dışında kitapların o özgün doğasını, yapısını ve kitap okuma kültürünü derinlemesine zedelemiştir. Kitapların dışında ve en az onlar kadar önemli olan insanlar arası ilişkileri de belirli kablo verileri içine sıkıştırması nedeniyle, insanları asosyalleştirmesi ve de modern hapishaneler diyebileceğimiz, kendi evlerinin içine tıkmaları sonucunda insanlar artık çok daha az yüz yüze gelmeye başlamışlardır.

Çevrim insanlarının tanımlanması

Yukarıda verdiğim ön bilgilerin ışığında daha kuramsal olan önceki yazıma dönmek gerekirse, öncelikle yapılan tanımları hatırlatmak iste-

rim. Çevrim insansıları iki ana sınıfa ayrılmışlardır: "çevrimiçi" ve "çevrimdışı" insansılar. Çevrimdışı insansılar da bu bağlamda ikiye ayrılmışlardır: "çevrimiçi posaları" ve "tam çevrimdışılar". Çevrimiçi posalarının çevrimiçi insansının bilgisayar başında unutup internet dehlizlerinde süzülmesi yüzünden geride bıraktığı bedeni olduğunu söylemiştik. Tam çevrimdışılar ise: "geçici çevrimdışılar" ve "kalıcı çevrimdışılar" olarak tekrar iki sınıfa ayırmıştık. Kalıcı çevrimdışılar, hayatlarında internet ve bilgisayar ile ilişki kurmamış ve yüksek olasılıkla da hiç kurmayacak olan büyük çoğunluğu oluştururlar. (Yapılan bir araştırmaya göre dünya nüfusunun yalnızca yüzde 2'si internet hizmetlerinden faydalanabiliyor ve bu hizmetlerin belirli bir sosyo-ekonomik düzey gerektirmesinden ötürü bu yüzde 2'lik kesim genellikle benzer statülerdeki insanları bir araya getiriyor.) Geçici çevrimdışılar ise, daha önceden –ister dakikalarca önce ister yıllarca önce- çevrimiçi olmuş insansılardır. Bu insansılar, "internet bağımlılığı" derecelerine göre modern diyaliz makinesine gereksinim duyarlar. Bu gereksinimlerini giderecekleri zamanlarda –bilgisayar terimi ile belirtmek gerekirse- error verirler. Bu error'un boyutu yine çevrim psikolojisi içerisinde tanımlanmış "internet bağımlılığı" derecelerine göre gerçekleşir.

Çevrim Teorisi'nin dallanıp budaklandığı ve bir türlü budanamadığı yere gelecek olursak, konumuzun ve teorimizin asıl öznesi olan çevrimiçi insansının durumundan ve yaşadıklarından biraz söz etmek isterim. Daha önceki yazımda da belirttiğim gibi çevrim geçirecek olan insansı iki adımda çevrilir. Birincisi, bilgisayarının önünde sabitleyeceği bedenini bilgisayar önü sandalyesine –kıscaca bizim ofis sandalyesi dediğimiz: tekerlekli, yanar-döner, yerine göre rahat ve yaylı yerine göre basit bir sandalye oturmak ve –isteğe bağlı olarak ayak parmağıyla- power –yani güç- düğmesine basmak. Bu iki adım tamamlandıktan ve modern diyaliz cihazının nur-cemalini göstermesinde sonra, çevrilmeye ramak kalmış insansıyı çevrimiçi insansıya dönüştürüp girdabının derinliklerine çekmesi için hiçbir engel kalmamıştır. Bu dakikadan sonra çevrimiçi insansının çevrimin içinde yapabilecekleri zaman-mekan sabitinden kurtulduğu için sonsuza uzayan bir skalada incelenebilir. Bu konuyu daha sonraki yazılarımızın inceleme konusu yaparak ben bir süre için, geride kalan beden –çevrimiçi posasının- halinden ve çevriminden söz etmek istiyorum.

Çevrimiçi posasının fizyolojik durumu

Bildiğiniz gibi, -iddia edildiği üzere- insanoğlu milyonlarca yıl önceki halinden şu andaki konumuna gelmek için çok çaba sarf etmiştir. Evrim Teorisi'ni ve insanın bu yolda geçirdiklerini anlatmak bu başlık altında bize düşmez. Zira, dünya ve insanlık tarihinin bizi getirdiği nokta hasebiyle, biz insanın bugün varmış olduğu yeri ve bu noktadan ötesini inceleme konumuz olarak belirlemek zorunda kaldık. Geldiğimiz noktada çevrimiçi posalarının çoğunun sindirim ve beslenme bozukluklarından dolayı sindirim sistemi –mide, bağırsaklar, vs.- ile ilgili sorunları var. Çünkü modern diyaliz makinesine bağlı olarak bulunduğu süre boyunca beden –yani çevrimiçi posası- beslenemez ve beyin –yani çevrimiçi insansı- bedene "beslen" emri vere-

meyecek kadar meşguldür. Dikkatinizi balla kesiyorum, bu bahsettiğim sorunları bir yandan da, çapraz olarak serbest pazar ekonomisi ve endüstriyel emperyalizm ile bağlantılandıracağım. Bu gibi sindirim bozuklukları, dikkatinizi celbettiyse son yıllarda baş gösterdi ya da yine televizyonda çıkan sindirim yoğurdu reklamlarından ötürü öyle düşünüyoruz. Bir şey görülmeye –veya gözünüze sokulana- kadar gerçek değildir. Diğer taraftan, bu çevrimiçi posalarının –ve benim- en çok sıkıntı çektiği konulardan birisi de sırt ağrıları, omurga ile ilgili sorunlar ve kireçlenmedir. Bu, gençler arasında görülen skolyoz (genellikle ağır taşımaktan veya oturma bozukluklarından ötürü oluşan, çok yaygın ve acılı bir hastalık) oranının artışının da sebeplerinden biridir diye düşünüyorum. Ayrıca, çevrimiçi posasının kan dolaşımı düzensizdir; bacaklarında varis, kıkında hemoroit ve yerine göre kıl dönmesi olur. Bunlar da, bir noktada, denge ve yetersiz beslenmeden, hareketsizlikten ve uzun süre oturmaktan kaynaklanan sıkıntılardır. Çevrimiçi posasının, kolesterolü de yüksektir. Onun için de yeni bir içecek üretildi. Hatta insanlar birbirlerine her gün mobil çevrim araçları –cep telefonu- ile ulaşıp bu içecekleri içip içmediklerini kontrol ediyorlar: "Her gün mutlaka!" Çevrimiçi insansıların, modern diyaliz makinesine bağlı kaldıkları süre boyunca en çok kullandıkları ve yıprattıkları organları ise gözleri ve beyinleridir. Bu iki organın radyasyon bağımlısı olmasının yanında; gözler son derece yorulur ve monitör için filtre kullanılsa dahi, bir süre sonra seğirmeye ve yanmaya başlar. Belirli bir zaman sonra göz bozuklukları kaçınılmaz olur. Beyin, için konuşmak gerekirse, amiyane bir tabir olan "Ben bilmem beyin bilir" vurgusu işlerliğini kaybeder ve "Ben bilmem, beyin de bilmez"e dönüşür. Çünkü artık beyin düşünce yetisini kaybetmiş ve aynı o modern diyaliz makinesinin işlemcisi gibi bir işlemciye dönüşmüştür. Analitik düşünce yetisi pestil kıvamına gelir ve ancak önünde modüler bir olgu olduğu takdirde işlem görebilir haldedir.

Çevrim dışı posalarının fizyolojik sıkıntıları dışında, sosyal, kültürel, politik ve psikolojik sıkıntıları da vardır. Devamı önümüzdeki yeniHarman'da.

Nükleer yasaya karşı yürüyorum

Küresel eylem günü

Nükleer karşıtları 4 Kasım Küresel Eylem Günü'ndeydiler. Ben ve Yunus dostlarımızla Haydarpaşa'da buluşup, Kadıköy'e kadar yürüdük. Aynı saatlerde Kadıköy'de YÖK'e Hayır eylemi de vardı. Her iki eylem dolayısı ile de "Nükleer Yasaya Hayır" dedik. Küresel Eylem Günü'nde nükleer yasaya karşı çıkmanın özel bir önemi var. Çünkü son yıllarda nükleer santral kurmak isteyenler, nükleer enerji üretiminin küresel ısınmaya çare olduğunu söylüyorlar.. Oysaki durum böyle

değil. Şöyle söyleyelim; Atom Enerjisi Ajansı'nın raporuna göre, 1950'li yıllarda, 2000 yılında dünya üzerinde 4 binin üzerinde nükleer santral kurulması planlanıyordu. Oysa ki 2000'li yıllarda dünyadaki nükleer santral sayısı beş yüze bile varmadı. Eğer şu anda dünya üzerinde 4000 nükleer santral olsaydı, yerküre yaşanmaz olurdu. En basiti, bu sayıdaki nükleer santrale gereken madeni çıkarmak için dünyada kazılmadık toprak kalmazdı. Öte yandan nükleer santrallerin küresel ısınmaya alternatif olduğuna dair, ciddi bir kabul yok. Bush'un yazdırdığı güdümlü raporları saymazsanız tabi.

Nükleersiz Cumartesi

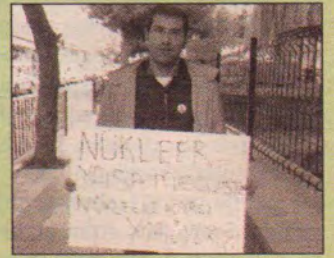
Nükleer Yasaya Karşı Yürüyorum, Ankara'dan sonra Sinop, Antalya ve İstanbul sokaklarına da yayıldı. Kasım ayı içinde meclise inen nükleer yasa, bu satırlar yazıldığında uykusuna devam ediyor, biz de yasayı izlemeye devam ediyorduk. Nükleer yasaya karşı çıkmak için "Nükleersiz Cumartesi Yürüyüşleri'ne" başladık. 18 Kasım Cumartesi günü, oğlum Yunus ile, Git Dergisi'nin Kırmızı dağıtım arabasını nükleer karşıtı pankartlarla donatıp, İstiklal'e çıktık. Ayşen Eren ve kızı Elif ile karşılaştık. Birlikte Galatasaray'a gelip, basın açıklamalarımızı okuduk. Leman'dan Barış, bizi Taksim'e kadar fotoğraflayarak izledi. Sinop'tan kızımız Cansu da Ekopazar'a kadar yürüdü ve resim çekti. Ekopazar'a girdiğimizde çok hoş bir alkışla karşılaştık. Bütün pazar sakinleri bizi alkışlıyordu. Alışverişin ardından Kuantum tezgahında kah-

valtı yapıp, sohbet ettik, dergi sattık. 2 Aralık'tan itibaren her Cumartesi Galatasaray'da buluşup, basın açıklamalarımızın ardından, Ekopazar'a yürüyeceğiz. Nükleersiz ve Ekolojik günler bizi bekliyor.

TAEK PTT'nin kiracısı

Nükleer Yasaya Karşı Sinop'da yürüyen Emrah Bilgiç, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun Sinop'ta büro açma çalışmalarına başladığını, Valiliğe verdiği bir dilekçe ile kanıtladı. TAEK, bundan sonra Tersane mevkiindeki PTT Evi'nde nükleer santral yapmaya çalışacak.

Yeşiller

Partileşme sürecindeki Türkiye'de Yeşiller, İstanbul'da kasım ayının ortalarında toplandı. Yeşillerin önümüzdeki dönemde gündemlerinde, Türkiye'ye kurulmak istenen nükleer santrallere karşı çıkmak var.

Çernobili unutmadık,
unutturmayacağız!
yeşiller

Nükleer yasaya karşı Greenpeace eylemi

Kasım ayında Meclis'e inen nükleer yasaya karşı Ankara'da eylem yapan Greenpeace aktivistleri TBMM'nin merdivenlerine yatarak nükleer yasayı protesto ettiler. Aynı günlerde Greenpeace elektronik ortamda dilekçe eylemi başlattı. Nükleer yasa tasarısını engellemek için şimdi harekete geçin!

Hazırlanan akıllmaz bir yasa tasarısıyla Türk halkı nükleer enerjiye mecbur edilmeye çalışılıyor.

Tasarı nükleer enerjiye alım garantisi vererek, nükleer enerjiye karşı olan Türk halkına 15 yıl süreyle zorla nükleer elektrik satmayı öngörüyor. Bu tasarıyla Türk halkına hem pahalı elektriğin faturası çıkarılacak, hem de vergilerimiz istemediğimiz bir kaynağa aktarılacak.

BİRLİKTE BU YASAYI DURDURABİLİRİZ!

Durdurmak sizin ellerinizde. Hemen şimdi Başbakan Tayyip Erdoğan'a mektup gönderin:

Nükleer enerji istemediğinizi söyleyin!

write-a-letter.greenpeace.org/138

Ayşen Eren Nükleer Yasaya Karşı Yürüyor

Kızıma, torunlarıma ve onların çocuklarına nükleerle kirlenmiş bir ülke miras bırakmak istemiyorum.

Nükleersiz Bir Türkiye İçin, Nükleer Yasaya Karşı Yürümeye Başlıyorum...

Nükleer santral nükleer atık üretir. Peki nükleer atık ne demektir?

Her nükleer santral yılda ortalama 30 ton radyoaktivitesi çok yüksek atık yakıt üretiyor.. Nükleer santrali olan her ülkenin nükleer atıklarla başı dertte. Çünkü nükleer atık yok edilemiyor. Zararsız hale gelmeleri için ONBİNLERCE YIL çok korunaklı ortamlarda saklanması gerekiyor. Nükleer santralin sağlayacağı söylenen enerjiyi biz 40-50 yıl kullanacağız.

Benim kızım, torunlarım ve onların çocukları onbinlerce yıl nükleer santralin ürettiği nükleer atıkların yaratacağı tehlikelere maruz kalacak, çıkan maliyetleri yüklenecek ve diğer sorunlarla uğraşmak zorunda kalacaklar. Çocuklarımızı, torunlarımıza ve onların çocuklarına bırakacağımız miras

radyoaktivite, hastalık ölüm saçan nükleer atıklar olacak. Nükleer santral kurmak isteyenlere sormak istiyorum. Gelecek nesillerden izin aldınız mı? Onların da yaşayacağı bu ülkeyi, toprağı, havayı ve suyu radyoaktivite ile kirliletmek için izniniz var mı? Radyoaktif atıkları onbinlerce yıl güvenli saklama sorumluluğunu çocuklarımıza, torunlarımıza ve onların çocuklarına bırakıyoruz. Bu sorumluluğu almak istiyorlar mı?

Onlara sordunuz mu?

Ülkemde nükleer santral istemiyorum.

Kızımı nükleersiz bir ülkede yetiştirmek istiyorum. Çocuğuma, torunlarıma nükleersiz bir ülke miras bırakmak istiyorum ve nükleer yasaya karşı yürüyorum.

Git Dergisi'nin Kasım-Aralık sayısı "Nükleer Yasaya Karşı çıktı. Ankara'da "Nükleer yasaya Karşı Yürüyorum" eyleminin ardından, Ankara'da yaşadığımız nükleersiz günleri, tüm ayrıntıları ile Git'e anlattık. Git, satış noktalarında.

Çernobil

Tesadüfen bulduğum Çernobil Kitabı'nın ilk monologunu okuduğmda, kitabı bir solukta okuyabileceğimi sanmışım. Fakat bir solukta okuduğum hikayenin ardından tılandım kaldım. İkinci hikâyeyli okuduğmda, boğazıma yumruklar tıkanmıştı bile. BU akıcı kitabın günde bir hikayesini okuyabiliyorum. Ankara'da Nükleer Karşıtı Platform Toplantısı'nda kitabın yayıncısı ve çevirmeni Aslı Candaş ile tanışıp konuştuk.

Kitabı çevirirken neler hissettiniz?

Kitabı çevirirken değil belki, ama ilk okuduğmda ben de kendimi çok rahatsız hissettim. Çernobil'den sesler, Çernobil faciasını yaşayanların birinci elden anlatıklarını, onların sesleriyle yansıtıyor.

Yazanlar, raporlardan, fotoğraflardan ve gazete haberlerinden çok daha fazlasını içeriyor. Çarpıcı olan sadece felaketin doğa üzerindeki yıkımı değil, insanların da değersizleşmesi, birkaç ruble, bir şişe votka veya bir madalya uğruna kurban edilmeleri.

Kitabı seçme nedeniniz neydi?

Bu kitabın bir süredir peşindeydik. Çernobil'den Sesler şimdiye kadar Çernobil santrali yangını hakkında yazılmış en çok ses getiren kitap.

Ülkemizde de nükleer santral kurma girişimlerinin ayyuka çıkması bizi bu kitabı çevirip basmaya itti. Çernobil kurbanı olan insanlar da aynı bizim insanımız gibi, bir kasabada yaşıyorlar, ekini hasat etmek, ineği sağlamak gibi endişeleri var. Tepkileri de bizlerin olaylara verdiği tepkilerden farklı değil. Örneğin radyasyondan etkilenen süt ineklerini itlaf etmek istiyor askerler, köylüler yegane gelir kaynakları ellerinden gitmesin diye günlerce ormanlarda saklanıyorlar. Kimse santralin ne olduğunu gerçekten bilmiyor, kimse neye uğradığının farkında değil.

Yüzyıllardır yaptıkları gibi, yine köylerine gidip patatesleri sökmek, kışlık erzaklarını hazırlamak istiyorlar.

Çernobil ya da nükleer meselelere ilginiz önceden var mıydı. Yoksa Çernobil kitabı bu konulardaki ilginizi etkiledi mi?

Bu kitabı okumadan önce de Türkiye'de nükleer santral kurulmasına sıcak bakmıyordum. Aslında bu kitabı okumak beni daha da bilinçlendirdi.

İlk defa, insanların o zamanlar radyasyonlu diye çay içmeyip, yine Karadeniz bölgesinden toplanıp getirilen ıhlamurlara saldırdığını farkettim. Çernobil olayından sonra bizim evde iki yıl boyunca ıhlamur içilmişti.

Hâlâ son derece bilinçsiziz, neylesine bir bela olduğunu bilmiyoruz bu nükleer enerjinin. Nükleer felaketler insanların geçmişe dair hafızasında olmayan olaylar. Deprem, savaş, sel gibi durumlarda her kafadan bir ses çıkıyor ama bir nükleer serpentinin neler yapabileceğine dair kimse bir fikri yok. Bu durumda Çernobil ders alınacak bir olgu. Kitabı okurken

içinde geçen bazı isimleri, yerleri internetten araştırdım. Bu da kafamda oluşan resmi iyice perçinledi.

Kitaba göre bizi nasıl bir gelecek bekliyor?

Bu kitap bir nükleer savaş sonrasında olabilecekleri anlatan, ya da nükleer kış hakkında faraziyeler geliştiren bilim kurgu kitaplardan farklı bir yerde duruyor. Kitabın içinde geleceğe dair tahminler, olasılık hesapları yok. Sadece ve sadece nükleer felaketi yaşayanların -ve ölenlerin- tanıklıkları aktarılıyor. Bu kitapta konuşmaları aktarılan insanların birçoğu bugün yaşamıyor. Okuyanlar kendi tahminlerini yürütebilir bence.

Kitap endüstriyel yönetimler hakkında ne gibi ipuçları veriyor.

Son derece devlet-egemen bir ülke, toplum da bu değerlerle yetiştirilmiş. Sovyetler'de "birimiz hepimiz için" anlayışı hakim de, kişinin çok değeri yok. Bir yanda halk için kendini feda etme övülürken, diğer yandan halkı da pek umursayan yok. Acaba bütün bunlar ülkenin geleceği için mi, yoksa üçbeş devlet büyüğü koltuklarını kaybetmesin diye mi? Aktarıldığı kadarıyla, kaza uzun süre saklanıyor, yurtdışından gelen haberler sonucunda açıklama yapmak zorunda kalıyorlar. Sadece sade vatandaş değil, atom araştırmalarında çalışan bilim adamları bile olayı kendi imkanlarıyla duyuyor, halkı uyarmaya çalışanların sesleri kısıyor. Kaza sonrasında 30 kilometre yarıçapındaki bölge tahliye ediliyor,

temizlik çalışmaları için askerler bölgeye gönderiliyor ama gönüllü gelenlere bile onları neyin beklediği anlatılmıyor. İşin ilginç ürettiği sekteye uğratmamak için ellerinden geleni de yapıyorlar, pancarlar, patatesler sökülüyor, buğday hasat ediliyor, sütler sağılıyor ama köylü tarafından değil, yaz çalışması için bölgeye gelen öğrenciler ve askerler tarafından. Halk, Çernobil'den gelen yiyecekleri almamaya başlayınca etiketsiz mallar piyasalara sürülüyor. "Temizlikçi" askerlere dağıtılan teçhizat yetersiz, göstermelik. Radyasyon ölçen hiçbir cihaz doğru dürüst çalışmıyor, çalışanların ölçtüğü değerler ise devlet sırrı. Birkaç devlet adamı santrali ziyaret edecek olunca, radyasyonlu tozlardan etkilenmesinler diye Çernobil yolu kat kat asfaltlanıyor örneğin. Yine bir ezenler ve ezilenler öyküsü kısacası.

Kitabın yazarını tanıtır mısınız?

Yazar Svetlana Aleksiyevic 1948 Ukrayna doğumlu bir gazeteci. Kitaplarını genelde kişilerle yaptığı röportajları monolog haline çevirerek yayınlıyor. Komünizm sonrası Rusya'da kadınların durumu ve Afganistan Savaşı hakkında kaleme aldığı tanıklıklar da var. Bu kitabı derleyebilmek için, birkaç yıl boyunca Çernobil bölgesini gezerek köylüler, göçmenler, eski devlet adamları, askerler, itfaiyeciler ve ölenlerin yakınlarıyla röportajlar yapmış.

Sizi en çok etkileyen monologlardan bir kaçını aktarır mısınız?

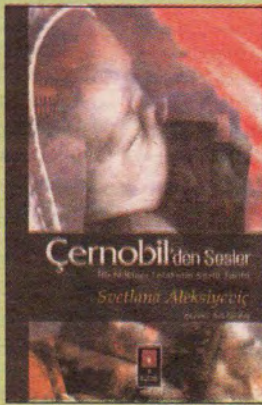
Aktarayım: Tahliye edilen Çernobil sakinlerinden biri: "Normal bir insansındır. Küçük bir insan!... sonra bir gün birdenbire bir Çernobil insanına dönüşürsün. Herkesin ilgilendiği; ama kimsenin hakkında bir şey bilmediği bir hayvana!.. Sana farklı gözle bakmaya başlarlar. Sorarlar: 'Korkutucu muydu? Santral nasıl yandı? Neler gördün?' diye. Bir de... 'Artık çocuğun olabilir mi? Karın seni terk mi etti?'"

Hayvan itlaf ekibi mensubu: "Eve döndük. Orada giydiğim bütün giysileri çıkarıp çöpe attım. Kasketimi küçük oğluma verdim, onu çok istiyordu. Hep o kasketi giydi. İki yıl sonra oğluma beyin tümörü teşhisi koydular... Hikâyesinin sonunu siz de yazabilirsiniz. Artık konuşmak istemiyorum."

Bir öğretim görevlisi: "İş gezisinden döndüğüm bir geceydi. Mehtap vardı. Yolun her iki tarafında, ufuk seviyesinde, beyaz dolomit le kaplı tarlalar uzanıyordu.

Zehirli yüzey toprağı kazılmış ve gömülmüş, kalan yerler dolomit kumuyla örtülmüştü. Sanki dünyada değildim."

Bir köylü: "(Radyasyon hakkında).. Hayır, dediler, bu yerde duran bir şeydir, toprağın içine de girer ama onu göremezsiniz. Bu doğru değil! Ben onu gördüm. O sezyum denen şey tarlamda yatıyordu, ta ki yağmura karışıp gidene kadar. Mürekkep siyahı rengindeydi. Orada duruyor ve parça parça damlıyordu. Kolhozdan eve koştum, bahçeye baktım. Orada bir parça daha vardı, rengi mavidi... Komşuları çağırdım, diğer kadınları, hep birlikte baktık."

Şimdi konuşma zamanı

Evet, şimdi konuşacağız. Susmayacağız. Herkesle konuşacağız. Öğrencilerimizle, dostlarımızla, sevdiklerimizle konuşacağız. Onlara Avea'nın son kampanyasını anlatacağız. Biz öğretmenleri ve ailelerini nasıl kandırdıklarını anlatacağız. 1000 dk. öyle mi? 16,5 saat. Günde 33 dk. Bravo size. Bizi kandırdınız. Yalan söylediniz. bu kampanyanızı diğer kampanyalarınız gibi reklam vererek duyurmalısınız. Gizlice yapmayın. TV'lere, gazetelere reklâm verin. Buna cesaretiniz yok biliyoruz, hiç olmazsa kendi sitenizde duyurun. Telefonlarımıza mesaj atın. Çünkü şimdi konuşma zamanı. Bizimle konuşun. Abone sayınızı arttırdığımız gibi indirmesini de biliriz unutmayın, Çünkü şimdi konuşma zamanı. 22 Kasım'a kadar o kadar çok konuşacağız ki duymayan kalmayacak. Biz konuşacağız. Şimdilik siz düşünün; ama çok düşünün. Uzun uzadıya düşünün. Son kez düşünün. Ve bizlere bir açıklama borçlu olduğunuzu unutmayın. Şimdi konuşma zamanı.

AVEA'nın 24 Kasım Öğretmen Günü hediyesi

Büyük kampanyalarla, reklâmlarla gazetelerde ve TV'lerde "doya doya konuşun..." dediler. 10 yıl boyunca meslektaşlarımız ve ailemizin 3 bireyiyle sabit ücret ödeyerek konuşacaktık. O zamanlar bizim için hiç de ucuz olmayan her hat için ayrı ayrı abonelik ücreti ödeyerek katıldık bu kampanyaya. Üstelik henüz ülkenin üç büyük şehriyle iletişim halindeydik. Yani vericileri, cihazları yetersizdi ve üstelik bu üç büyük şehrin çoğu ilçe ve köylerinde hala kapsama alanı dışındaydık. Yine de abone olduk. Çoğumuz eski numaralarını iptal ettirdi; oysa "doya doya konuşacaktık" konuşamadık. Bekledik. Bir şirket için az denilecek zamanda AYCELL'den AVEA'ya uzun bir yol kat ettiler. Büyüdüler. (Kendi açıklamalarına göre % 17 lik pazar payına sahipler.) Bizler de yavaş yavaş kapsama alanlarına girmeye başlamıştık. Bazı yerlerde henüz ulaşamamış olsak da. Evet, büyüdüler, bizler büyüttük onları. Kapsama alanları dışında kimse sahip çıkamazken bizler sahip çıkarak büyüttük onları. Çünkü doya doya konuşalım istedik. Tam konuşacaktık ve "ŞİMDİ KONUŞMA ZAMANIYDI" böyle söylüyorduk reklâm.

Şimdi konuşmayın diyorlar. Kısıtladık diyorlar. 22 Kasım'dan sonra günde yalnızca 33 dakika ya da ayda 16,5 saat sabit ücret ödeyerek konuşabilirsin diyorlar. Sonrası ücretli. 10 yıl dedik ama siz bize bakmayın köprünün altından çok sular aktı. Biliyoruz 4-5 yıl daha hakkınız var ama biz caydık, sözümüzden döndük özümüze döndük diyorlar. Haklılar özlere döndüler. 444 1 550 numaralı telefon hatlarında "Ulaştırma Bakanlığı"nu suçluyorlar. Bakanlık bu işe ne diyor bilmiyorum. Milli Eğitim Bakanlığı ne diyor bilmiyorum. Kimlerin haberi var bu işten bilmiyorum. Müşteri hizmetlerini aradığınızda bütün gerçekleri öğreniyorsunuz. Şaka değil bu. AVEA'NIN 24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜ HEDİYESİDİR

Sınıf Öğretmeni Fatih Debbag

Duyuru

Haritanın son çizgilerinde, Sırnak/ Cizre' deyiz. Bütün öğretmen arkadaşlarımızla umut ve mutluluk taşımaktayız bu uzak diyara.İçimizden bir parça, bir ses ve bir nefes sunmaktayız, yüreğimiz yettiğince genç beyinlere. Okulumuz bu yıl başladı eğitim ve öğretime. Bir fen lisesi olarak güzel yapılmış bina; ancak soğuk duvarların ne anlamı var içi boş olduktan sonra. Hele kütüphane... Bir tek kitap bile yok. Öğrencilerimin soruları cevapsız...Uzatılacak bir yarıdım eline ihtiyacımız var.Güneydoğu yalnız ve sahipsiz kalmasin. Sesimize aksi seda beklerken, şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Adres: Şefika ARARAT - T. D. ve Edebiyatı Öğrt.
Cizre Fen Lisesi - Tel: 0.505758.02.53

Strateji tahtasında Noel Baba

“Soğuk savaş bitmişti. Amerika ve Rusya... İki eski güç odağı arasında yumuşak figürlü manüplatörler aracılığıyla düşük yoğunluklu yeni bir savaş başlamıştı. Azizlerden, katillere kadar hemen her kimlik bu örtülü savaşın yeni aktörleriydiler. Birinciliği Noel Baba'ya verdiler...”

Otuz iki kısım tekmili birden Noel Baba komedisinin kısa öyküsü

Merkezi Antalya'da bulunan Noel Baba Vakfı, geçtiğimiz ay 2 bin 146 YTL tutarındaki borcunu ödeyemediği gerekçesiyle Antalya 7'nci Asliye Hukuk Mahkemesi'nce kapatıldı. Basında vakfın kapatılmasına ilişkin haberlerde kullanılan “bir komediye son verildi” türünden vurgular bazı çevrelerce manidar bulundu. Son on yıldır hem ulusal hem uluslararası basında absürd açıklamalar ve eylemlerle gündeme gelen, zaman zaman diplomatik krizlere neden olan vakfın yapıp ettikleri hakkında kısa bir yakın tarih hatırlatması yapmakta yarar var. Zira bir reklam figüründen yola çıkarak, soğuk savaş dönemi sonrasında iki ayrı siyasi kutbu, ak sakallarını sıvazlayarak bir birine düşürme telaşını kırmızı yanaklarıyla gizlemeye çalışan bu arkaik şarlatanı daha uzun yıllar Noel Baba sanmaya devam edeceğiz.

Noel Baba Vakfı, 1993 yılından bu yana düzenlediği; “Noel Baba ile Dünya Barışına Çağrı” etkinlikleri boyunca katılımcılar tarafından yapılan “tuhaf” açıklamalarla ülke gündemine yerleşirken, etkinliklere dünyanın dört bir yanından gelen ilginç ve tartışılmalı isimler soru işaretlerini de beraberinde getirdi. Muammer Karabulut'un başkanlığını yaptığı vakfın, son dönemlerde keskin bir milliyetçiliğe soynması da yaşanan komediye tuz biber oldu.

Fener Rum Patrikhanesi'nin Yunanistan'a taşınması için 28 Ekim 2005'te başlatılan imza kampanyasında da ön saflarda yer alan Muammer Karabulut, “üç milyon imza topladık, amacımız beş milyon imzaya ulaşmak” diyerek basına demeçler verirken, geçtiğimiz yıllarda Noel Baba Vakfı tarafından düzenlenen Barış Şenliklerinde Fener Rum Patrikhanesi'nin yetkin isimleriyle bir araya gelmekten çekinmiyordu. Karabulut'un, 1993'te Prof. Hristostomas Konstandini ve Prof. Tona Papas'ı, 1996'da Yakovas Sofraniyadis'i ve 1997'de de Patrikhanenin on iki üyeli Sensinod Meclisi'nden Myra Metropolit Hristostomas Kalaycı'yı Demre'de düzenlenen şenliklerde ağırbaşlılığının ardından, Patrikhanenin Yunanistan'a taşınması için imza toplaması, Noel Baba'nın siyaset sahnesinde yerini almaya başladığını işaret ediyordu.

Ak sakallı tonton dedenin siyaset pazarlığı!

İki yıl önce heykel kriziyle de gündemden düşmeyen Demre'deki Noel Baba Kilisesi, Rusya ile Türkiye arasında siyasi krize neden olmuş, Rusya lideri Putin'in Cumhurbaşkanı Sezer'e yazdığı mektupla krize son verilmişti. AB dayatmaları sürecinde Ekümeniklik tartışmalarının yoğun olarak yaşandığı ve Avrasyacılık projelerinin sıklıkla tartışıldığı son üç yıldır dini semboller gündemden düşmüyordu. Türkiye'de siyasi bir zemin yaratmaya çalışan Rusya, Rus Ortodoks Kilisesi aracılığıyla Noel Baba ve Anadolu'da yaşamış diğer Ortodoks Azizler üzerinden ilişki kurmaya çalışıyor, ABD ise, aleni olarak desteklediği Fener Rum Patrikhanesi aracılığıyla hem Rusya'nın arka bahçesi olan diğer Slav-Ortodoks ülkelerini etkisi altına almaya çalışıyor hem de Rusya'nın bölgedeki etkisini kırmaya çalışıyordu. Bu gerilimli süreçte, yaratılan efsanesiyle

tüm dünyada tanınan Noel Baba'dan daha iyi bir sembol düşünülemezdi. Soğuk savaş dönemi sona ermişti ve sahne post-modern kimliklerin repliklerine hazırlanıyordu.

Dinler arası diyalogdan, üçüncü cinse uzanan yelpaze...

1991 yılında Antalya'da Almanca yayımlanan “Grün Magazin” adlı bir turizm dergisi çıkarmaya başlayan Karabulut, bu dergi sayesinde geliştirdiği ilişkileri, pratik zekası ve ülkenin değişken gündeminin de yardımıyla her dönemde adından söz ettiren bir kimlik olmaya başlar. Antalya Rehberler Derneği, çeşitli üniversiteler, ilahiyatçılar, dinler arası diyalog sözcüleri, tartışılmalı Patara kazılarını yürüten Prof. Fahri Işık, her dönemin kültür bakanları, Antalya'nın 'etkin' turizmcileri, Rotary ve Lions kulüpleri, ülkede bulunan, bulunmayan hemen her dinin temsilcileri; Yahudi, Ermeni, Süryani, Kildani, Evangelist, Bahai ve adını bile duymadığımız bir çok mezhebin üyeleriyle girilen ilişkilerin sonucu olarak, Noel Baba, Karabulut'un elinde her kapıyı açan sihirli bir anahtara dönüşüyordu. Bir taraftan din sosuyla üzeri örtülen uluslararası “Sivil Toplum” un sondajlarıyla üst düzey ilişkiler kuruluyor, diğer taraftan da, her yılbaşı “Noel Baba Türk'tür”, “Kemikleri geri getireceğiz” söylemleriyle her kesimin insanın sempatisi kazanılıyordu. Hatta bir ara öyle ileri gidilmişti ki, “Saint Nicholas'un Türk soyu, Oruz (Oğuz) boyunun Bakrat Klanı'ndan geldiğini, Hristiyanlığı kabul ederek Samsun'un Çarşamba ilçesi ile Ordu'nun Perşembe ilçesi arasına yerleşen bir ailenin son çocuğu olduğunu, asıl adının da ‘Sanı Saltuk’ olduğunu; babasının Hristiyan olmadan önce Şaman olduğunu...” bile dile getirilmişti. Gündem yaratmanın ve reklamın kötüsü olmazdı. Dünyada, işine gelen her değeri bulup çıkaran, yoksa yapay hikayelerle sahte değerler üreten turizm sektörü de çok sevmişti Muammer Karabulut'u. Karabulut, yaptığı ilginç açıklamalarla Noel Baba'yı kılıktan kılığa sokuyor ve sektörün temsilcilerine “hikayeden” paralar kazandırıyor.

Eşcinsel rahibeye barış ödülü...

Noel Baba Vakfı, 1993 yılından itibaren, her yıl farklı bir konu başlığıyla gerçekleştirdiği “Noel Baba ile Dünya Barışına Çağrı Etkinlikleri”nin 2005 yılı konusunu “Barış Yolunda Cinsel Kimlikler” olarak belirledi. 2006'ya girerken yine o bildik “tuhaf” tartışmalardan biri daha yaşanmıştı. Ödülün, Amerikalı eşcinsel hakları savunucusu rahibe Jeannine Garamick'e verileceğini açıklayan Muammer Karabulut yine manşetlerdeydi ve her durumda manşet olmanın meyvelerini topluyordu. Amerikalı rahibeye verilen barış ödülü öncesi basına yaptığı açıklamada; “Üçüncü cinsiyet diye bir gerçek var. Bu konu, para karşılığı fuhuş yapan insanlarla karıştırılmamalı. Bu fizyolojik ve psikolojik terçhte bulunanlar arasında politikacıların bilim adamına, sanatçıların işadamları kadar toplumun her kesiminden insan var. Üçüncü cinsiyet, sonradan kazanılmış değil, doğal yaşamın getirdiği bir sonuçtur. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde yasalar bile yeniden düzenlenmeye başladı... Biz, bu barışa katkıda bulunmak amacıyla böyle bir organizasyona karar verdik” diyordu. Önceki yıl da Yunanlı bir NATO subayı olan Christos Vafadis'e barış ödülü vererek dünya barışına ‘yüksek’ katkılarını sunan vakfı, 2005 yılında da sanyonel ödül verme geleneğini bozmayacaktı.

Noel Baba kılığında misyonerler geçidi!

Devlet düzeyinde 1981 yılından beri kutlanan ve her yıl bildik okul müsamerelerini aratmayan biçimde tekrarlanan Noel Baba şenlikleri, Muammer Karabulut'un 1993'te “etkin” bir biçimde duruma “müdahil” olmasıyla hayli renklenir. Önceleri sıkı protokol konuşmaları, dünyanın değişik ülkelerinden gelen temsilcilerin ve çocukların katılımıyla, Demrelilerin “ilgisiz” bakışları arasında, protokole ve konuklara ikram edilen taze portakal suyu ve gözleme seramonisi eşliğinde kutlanan şenlikler, her yıl ilginç görüntü ve tartışmalara sahne olur. Bölgeye, önce turizmcilerin sonra

da Noel Baba Vakfı'nın ilgisinin artmasıyla birlikte TAÇ VAKFI'da bu pastadan payını almakta gecikmez. Sembolik Noel Baba ve çocukların koşuşturmaları arasında Demre sokaklarında, onlarca ülkeden yüzlerce misyoner cirit atmaya başlar. Öyle ilginç kişilikler vardır ki konuklar arasında, ‘Primsky Köyü Cami İmamı'ndan tutun da; ‘Kalmukya Harp Malülleri Başkanı'na ve ‘Doğu Anadolu Latin Katolikler Ruhani Reisi'ne kadar akıllara zarar çeşitlilikte kimlik, Noel Baba kılığında bir araya gelir. Tabii, katılımcılar adını saydığımız kimliklerle sınırlı değildir. Karabulut'un kutlamalara dahil olduğu 1993 yılından bu yana ülkede ad hep ‘kimlik’ ‘dinler arası diyalog’ ve ‘siyaset’ tartışmalarıyla anılan ünlü dini liderler başta olmak üzere yüzlerce isim bir araya gelir.

Etkili azınlıklar!

Muammer Karabulut'un konuklarından sadece bir kısmını hatırlamak yeterli olsa da, içlerinden bir kaçına daha yakından bakmak, Noel Baba'nın ülkenin bacasından ne getireceğini görmek açısından yararlı olabilir. Türkiye Yahudileri üzerine yazdığı kitaplarla ve “Türkiye'de bir buçuk milyon Yahudi kökenli Türk vardır” açıklamalarıyla gündeme gelen Yahudi cemaatinin etkin isimlerinden Harry Ojalvo'dan tutun da, Bush'un “özel” isteğiyle ABD Dışişleri Bakanlığı Kamu Diplomasisinden sorumlu müsteşar Karen Hughes ve bir çok cemaat temsilcisiyle birlikte özel görüşmelerde bulunan, Süryani Cemaati Ruhani Lideri Yusuf Çetin'e, Fethullah Gülen Cemaatine en yakın akademisyenlerden biri olan Prof. Niyazi Öktem'den, kuyum ve mücevherat işiyle ünlü azınlıklara kadar uzayıp giden her gruptan zengin bir liste vardır ve artık ülke sınırlarını aşmanın zamanı gelmiştir.

Dışarıdan gelen kaynakla dünyaya açılma zamanı..

Her çıkar grubunun kendi işine geldiği gibi kullandığı Noel Baba ikonu, ülkeler ve siyaset üstü kimliklere büründürülerek, uluslararası sivil projelerin ‘Truva Atı’ olma işlevini dikkat çekmeden ve üstelik devletin ve halkın sempatisini de ekleyerek sürdürürken, Karabulut, geçtiğimiz yıl basına verdiği demeçlerde, “dünyaya açılma” zamanının geldiğini dile getiriyordu: “Noel Baba Vakfı, 7 ülkedeki vakıflardan sağlanacak kaynakla Saint Nicholas Kilisesi'ni restore ettirmek için Antalya Valiliği'ne başvurdu. Noel Baba Vakfı Başkanı Muammer Karabulut, Demre'deki Saint Nicholas Kilisesini restore etmek ve çevresini düzenlemek için Antalya Valiliği'ne başvurdu. Devletten sadece teknik yardım istediklerini belirten Karabulut, yeter ki bize izin verilsin, iki yılda tamamlar, teslim ederiz... Maddi kaynak, Bulgaristan ile Güney Kore'de kurulan, hazırlıkları Almanya, Avusturya ve İsviçre'de devam eden Noel Baba Vakıfları'nın dayanışmasıyla sağlanacak. Vakıf, Belçika ve Rusya'da da açılacak. Bu vakıflardan sağlanacak gelirle Noel Baba Kilisesi restore edilecek...”

Osmanlı döneminde bir Rus prensi tarafından restore ettirilen kilisenin, Cumhuriyet döneminde de birkaç kez onarım gördüğü biliniyordu. Oysa bu kez durum farklıdır; Moon tarikatı ve post-modern dinsel siyasetin para muslukları, denetimsiz biçimde çalışan ve ülkede adeta Noel Baba sayesinde “dokunulmazlık” zırhına bürünen gruplara sonuna kadar açılacaktır. Yeter ki borularından “teslimiyet” damlayan bu para vanalarına uygun kanallar bulunsun.

Dinler arası yetki krizi..

Noel Baba ve onun bir türlü sonuca bağlanamayan kimliği ile ilgili tartışmalar sürerken, bu tartışmalara malzeme yetiştirmekte pek mahir olan Karabulut'un düzenlediği etkinliklere katılan azınlık mensuplarının da yetki karmaşası yaşamalarına neden olur. Kutlamaların gedikliklerinden olan Yahudi cemaatinden Harry Ojalvo'nun, Noel Baba etkinlikleri çerçevesinde 6 Aralık 2004 tarihinde bazı radyo ve televizyonlarda yaptığı konuşmalar, Türkiye Hahambaşısı Isak Haleva'yı, Muadili Fener Rum Patriği Bartholomeos'a resmi bir açıklama yapmak zorunda bırakır. Haleva'nın, 7 Aralık 2004 tarihli açıklaması aynen şöyledir:

“Sayın İ. BARTHOLOMEOS İstanbul – Rum Patriği Fener – İstanbul 6 Aralık 2004 Pazartesi günü bazı radyo ve televizyon yayınlarında, 7 Aralık günü ise bazı gazetelerde yer alan bir haberde Noel Baba Vakfı tarafından düzenlenmiş olan Noel Baba Dünya Barışına Çağrı Etkinlikleri çerçevesinde Harry Ojalvo adlı bir dindamızın vermiş olduğu beyanatlarda kendisinin Musevi Hahamlığını temsil ettiği yer almıştır.

Söz konusu Sayın Harry Ojalvo'nun Türkiye Hahambaşılığı ve Türk Musevi Cemaati Yönetimini temsile yetkili olmadığını bilgilerinize sunarız. Saygılarımızla Isak HALEVA - Türkiye Hahambaşılığı”

Rus Patriğine derin siyasi davet

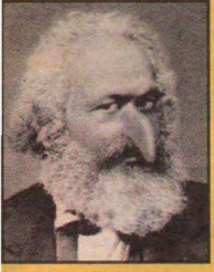
Muammer Karabulut'un ve onun yandaşlarının baş döndürücü eylemleriyle perdelenen Noel Baba piyesi, yetkililerin de bu oyuna dahil olmasıyla uzun yıllar sürdü. Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i bile Noel Baba kılığında sokmayı başaran vakıf, Demre'deki kiliseyi 13 yılda yüzlerce kânaat önderi ve dini liderin arenası haline getirdi. Museviler, Budistler, Türkiye Süryani Kadim Cemaati, Latin Katolikleri, Türkiye Ermeni Patrikhanesi, İstanbul Rum Kilisesi, Moskova ve Bütün Rusya Ortodoks Patrikhanesi, Anglikan Kilisesi, ABD Bord Heyeti, Bulgaristan Ortodoks Kilisesi, Evangelistler, Fethullah Gülen cemaati ve Bahailer'in cirit attığı Noel Baba kilisesinin koridorları güç dengelerinin çatışma alanı haline getirilirken, Rus Patriği II. Alexiey'in Türkiye'ye davet edilmesi öneriliyordu. Akşam yazarı Güler Kömürücü, 2005'in ilk günlerinde Rum Patrikhanesi önünde Fatih kılığında eylem yapan Büyük Hukukçular Birliği grubunun lideri avukat Kemal Kerişsiz'i telefonla arıyor ve eylemi estetik bulmadığını söylüyor ardından aralarında şu konuşma geçiyordu: “Sayın Kerişsiz'e sordum, ‘peki ama daha derin arka planlı uluslararası mesajı olan organizasyonlar yapılmaz mı? Ortodoks dünyası tek bir yapı değil ki, kendi aralarında ciddi çekişme var, kamuoyumuz bilmiyor, mesela; Amerikalıların da bizzat sahip çıktığı bizim (!) Bartholomeos'un bu siyasi çabaları-kendini dünya Ortodokslarının dini lideri ilan etmesi diğer tarafta tam 300 milyon Rus Ortodoks çok rahatsız ediyor ve Ruslar Bartholomeos'un Ekümenikliği tanımıyorlar. O halde bizim gibi Bartholomeos'un liderliğini reddeden Moskova'daki Rus Ortodoks Patriği II. Alexiey ile neden Türkiye'de bazı kesimler daha sıcak ilişkiler gelişmesin ki? (en iyi barış şahinlerle yapılır derler)

Bir panel aracılığıyla, Rus Ortodoks Patriği, Başkan Putin'in de çok değer verdiği 2.Alexiey'in İstanbul'a davet edilmesi sağlanabilir, bu daveti ancak Dışişleri Bakanlığı ya da Cumhurbaşkanlığımız yapabilir, Hukukçular Birliği sivil toplum örgütü olarak bu çerçevede bir organizasyona zemin hazırlayabilir. 300 milyon Ortodoksun temsilcisi Patrik 2.Alexiey ile neden daha sıcak ilişki kurmayalım? Sayın Kerişsiz bu çerçevede derhal gereken girişimlere-araştırmalara başlayacaklarını belirtti.” *

Şimdi oyun bitti. Noel Baba Vakfı Kapatıldı. Kapatılma gerekçesi kimseyi tatmin etmedi. Bir kenara not edin, iki üç ay içinde bu kadim piyes yeniden sahnelenecek; Noel Baba'nın yeni kılık-larla size hazırladığı oyunu izleyeceksiniz. Siz yılbaşı gecelerinin çilgin Noel Baba'larını, biz de soğuk savaş sonrasında manüplatör, kamuoyu yapı-cı Noel Baba'larını izleyelim. Sonrasında nasıl bir oyun izleyeceğimizi de zamanı gelince anlatırız.

Bürokrasi ve kimlik bunalımı

Herçesun üzerinde en az 7-8 tane kimlik varımış. Okul kimliği, paso, yemekhane, yatakhane, yurt, öğrenci kimliği... Tam bir kimlik bunalımı. Uşaklardan birisi, "Laz Marks Emice, habı kredi kartlarını cüzdanından dökerek saçan türedi zenginler gibi olduk. Havalı olıy ama ne çektiğimizi bir biz bileyiriz." dedi.

Marmara Bölgesi Ayrılan Sorumlusu yakalandı?

Haçan bizim uşaklar geçen gün İstanbul deplasmanında olduğumı duymışlar, arayup, "Laz Marks Emice, İstanbul Üniversitesi'ne yolun düşerse sana bir çay ısmarlayup, sohbet etmek isteyiriz." dediler.

Uşaklarla oturup sohbet ettük,

dertleştük. Biraz ben konuştum, sonra da onlara sordum. Ula uşaklar, dertlerunuz nelerdir? Uşaklar çok dertli ve doliydılar.

Paradan girdiler, ailelerinin tutumundan, okul yönetiminden ve bürokrasiden çıktılar.

Ailenun ve yilgunluğun kökeni

Efendum aileler, memleket meseleleriyle uğraşan üniversiteli uşaklarına, paçalarına, "Birakun bu yolları. Biz da geçtik o yollardan. Bir faydası yok, başunuza iş almayun." deyimiş.

Kendi uşaklarına bile yilgunluklarını, bezginliklerini aşılamağa çalışan ebeveynlerin çokluğuna bakınca insanın aklına, "Ula amma eski solcumuz varımış." fikri geliy.

Herkes birgün Fenerli olacak diye sadece kombine bileti alabilen Fenerlilerin inandığı bir masal vardır. Haçan deyirim, "Herçes bir gün solci olacak!" diye bir söz da var mı? Bu memleçette bir zamanlar herçes sadece bir günluğüne solci olmuş olabilir mi? Yoksa bu kadar 'eski solci'nun olduğu bir ülke dünya üzerinde bile yoktur.

Gayri Safi Milli Sivil Polis

Üniversitelerde kişi başına 10 sivil düşeymiş. Ülkemuz, halkına verdiği refah ve zenginlik açısından

dan küme düşeyi ama kişi başına düşen gayri safi sivil polis oranının maşallahı var; kişi başına 10 polis.

Karakolda üniversite kurmak

Çukurova Üniversitesi Kampüsü içinde karakol varımış. Yakında üniversitenin içine bir tane de adliye ve hapisane açarlarsa şaşurmayun. "Paralı eğitime son!..."

diyen öğrenciyi direkt olarak karakola çek. Hemen yan kampüste mahkeme et, hooop oradan da arka taraftaki hapse tık. Nedur? Yüksek Öğrenim. Oldi.

Öğrenci Yaşken Eğilir

Uşaklara üniversitede yapacakları eylemden önce soruşturma kağıdı gönderilmiş. Devletün vatandaşıyla ilgili yildirum hiziyla çalıştığı ender vakalardan biridir herhalde.

Sorıştırma kağıdını daha lisede okurken gönderun bari. "Bu uşak-

tan fena halde şüpheleneyiruk, bu İstanbul Üniversitesi'ni kazanacakmış gibi durayı. Hatta kazanup, okula girince paralı yemekhaneyi ve eğitimi pirotesto edecekmiş gibi bakayı. Buna hemen soruşturma açalum."

Bet Muncurli Bürokrasi

Öğrenci işlerinde aksi memurlar vardır dediler. Bir tane de örnek verdiler; efendum bet muncurli memurlardan birisi öğrenci keardeşumuza bir gün sinirlenip bağirmiş, "Öğrenci belgesini da mi ben vereceğüm sana!..."

Adam hakli, öğrenci belgeleri genelde üniversiteye en yakın ka-

saptan alınur. Bizum uşakların zevzekluğu işte. Ula ne kizdurayısunuz memurları.

Memur da ne yapsun, bütün gün uşakları gözlerinin önünde sopalayup durayiler. Bir sopa da ben atayım demiş olabilir.

Vada ya da Akses Paçisi* (Paçi: Kız)

Günümüzün tüketicisi bir acayıptur. Kiredi kartını övünerek taşımaktadır. Misal bizim Kivirivir Resul. Bu arahana kafalının 3 tane kiredi kartı vardır, üçünü da haboyle gömleğinin cebine koyup, büyük bir havayla cümle aleme göstermektedir. Sanki İstiklal Savaşı Madalyası taşıyayı. Ula koloti kafalı, bu kiredi kartı dedüğün nane nedir? Veresiye defterinin evrim geçirmiş halidir. Akses paçisinin (Paçi: Kız) peşine takılıp, olmayan parayı harcansın, yuları kapitalizme kapturursun. Ondan sonra da finans oligarşisi seni vadalayup durur.

Eskiden, bakkala veresiye yazdırmak için kimsenin olmadığı bir anı kollardın. Herkez çıktuktan sonra mahçupça bakkala girer, alışverişini veresiye defterine yazdırurdun.

Peçiii, neden şimdi göğsünü gere gere kredi kartını kullanayısın?

Bu, param yok, veresiye yazdırurum anlamına gelmeyi mi? Ama avradını kestüğümün kapitalizmi kiredi kartını bir prestij göstergesi haline getirmiştir. Bir insanın cebinde 5 tane kiredi kartı varsa, aslında beş ayrı veresiye defteriyle gezeyi demektur. Gururlanmak bir yana, dövmesi gerekirken buni bir pokmiş gibi göstereyisun. Anlıyacağunuz; üretimdeki anarşiyi aynen tüketicilere da sirayet ettirmişlerdur.

Onlar pilansuz pirogramsuz üretirken, bizim vada kurbanı tüketicimiz da ota boka saldırup, tüketim anarşisi yaratmaktadır.

Yarattıkları anarşiyi bir başka anarşiyle çözmeye çalışmaktadırlar; pilansuz pirogramsuz üretime, pilansuz pirogramsuz tüketim.

Yani senun anlayacağın Gudukli Zeki uşağım, kapitalizim, bütün masaları hileli olan bir kumarhane gibidir. Sonunda kaybeden kesinlikle halktur, tüketicidir.

Unutma, piyasa onların piyasasıdır, senun değil.

Beyin sağlığı çok önemlidir. Bol bol taze hamsi ye, fosfori eksuk etma uşağım.

Yemekhane Boykotu

Bizum uşaklar genellikle zil* olur. (Zil: Yolsuz, parasuz.) Efendum yemekhaneler özel sektöre devredilince uşaklar haliyle bu durumu pirotesto etmişler. Üniversite idaresi öğrencinin gıki çıkmasun, her şeyi kabullensun diye düşündüğü için uşakların 'gık'larını kaale almamış doğal olarak. Uşaklar da yemekleri boykot edup, kendi yiyeceklerini dışarıdan geturmağa başlamış. Tabi 'polis-idare elele, bağımsız üniversite kümeye' durumu hasil olduğundan hemen polis marifetiyen bu dışarıdan gelen yiyeceğin yolını kesmağa çalışmışlar.

İçeri yiyecek sokan uşaklar fişlenmeye, takip edilmeye başlanmış.

Polis telsuzlerinden yapılan anonslar da biraz değişmiş haliyle;

-Pııh pııh!.. Malum Şahıs-16 geliyor. Üzerinde çok miktarda yasadışı ekmek tespit edilmiştir.

-Pııh pııh!.. Amirum, Marmara Bölgesi Ayrılan Sorumlusu içeri gireyi. Takipteyiz..

-Pııh pııh!.. İhbar var amirim, Malum Şahıs-23 üzerinde iki ekmekle ana kapidan içeri gireyi.

-Pııh pııh!.. İhbar yanlış çıktı. Bu öğrenciyi yem olarak kullanup, bizi ana kapiya çekmişler. Başka bir öğrenci arka kapidan 30 ekmekle içeri girmiş. Anlaşıldı, tamam...

Üniversiteye silogan sokmak yasaktır

Çaylarumuzu içup muhabbeti koyulttuğumuz bir anda acıyı bal eylemeyi çok eyi beceren uşaklar, haklarındaki suçlamalardan birkaç örnek verdi; bir gün kantini basan polisler uşaklara, "Silogan atmışsunuz, yaralanan olmuş." demiş. (Büyük ihtimalle bunların kafasına gelmiştir.)

Gene bir gün (fikra gibi oldu ama yaşananlar da fikra gibi be kardeşim) üniversitenin kapisinden girerken üzerlerini arayan bir görevli, "Emir aldık, üzerunuzu arayacağız. Üniversiteye silogan sokmak yasaktır, üzerunuzdaki siloganları

ha böyle bir kenara bırakun.." diye açuklamada bulunmuş.

Anlatırken komik olıy ama yaşarken uşakların büyük acılar çektiği bir gerçek.

Ama dedum ya, acıyı bal eylemek, bu baskılar karşısında bile kikirdeyebilmek, kendisi ve insanlık için mücadele edenlerin bildiği bir simyacılık çeşitidir. Bütün bu saçmalıklar, zulmlükler, insandışılıklar tarihun çöp tenekesini boylayınca hepbirlükte bunları anlatup gülüp eğleneceğüz.

Fosfori eksuk etmayun uşaklar, bol bol hamsi yeyun.

Dünya çok değişti, başka bir yere gideyi...

Bizum Netceğuk Hasan geçenlerde, medyanın yaydığı metanol gazının* etkisiyle "Laz Marks Emice, senun dedüklerin biraz eskimedi mi? Haçan dünya çok değişti, başka bir yere gideyi..." dedi. (Metanol Gazı: Metin olma gazıdır. Kapitalizim 3-5 nöbetini tutan medya, insan evladına, bu kadar acı çekmesine rağmen metin olmasını ve sesini çıkarmamasını öğüt verur.)

Uşağım dedum, haçan hiçbir pokun değiştiği yoktur. Sadece halkı kandurma yöntemleri çok gelişti ve değişti. Burjuvazi elindeki iletişim araçlarını, sersemletici ve kafa karıştırıcı bir şekilde kullanayı.

Her piyasaya sürülen yeni cep telefonunda, Falum reklamındaki köylüler gibi, "Vaaauvvv!.." lezzetinde bağırup, kapitalizmin karşısında secdeye varan moronlar mı kapitalizim ve değişen dünyayı açuklayacak?

Emperyalizmin göbeğindeki medyadan, bomba yağdırduğu sömürgelerindeki medyaya kadar hepisinin içeriği aynıdır. Kağıt, baskı, boya ve yayın yönetmeni kalitesi değişebilir ama içerik değişmez; baskının ve sömürünün kaynağını gizlemek.

İnsanların, homosapiens demuzden kalma olan, bir biraraya gelme, birlikten güç alma içgüdüünü bile dumura uğrattılar.

Efendum bu iletişim hokkabazları dünyayı bir sinema filmi pilatosi gibi kullanmaktadır. Yönetmen, göstermek istemediği yere kamerasını çevirmez. Makyajı yapılan yeri gösterur..

Ne mahkeme ne mahkeme

Amerika ve çömezi İngiltere, Afganistan ve Irak'ın dünya ölçüsünde terörizmin baş kışkırtıcıları olduklarını iddia ettiler. Terörizmin kaynağını kurutmak için bu iki ülkeyi işgal ettiler. Bush, bir ara bu savaşın bir "Haçlı Seferi" olduğunu söyledi. O ülkelerdeki otokratik rejimleri yıkacak ve demokrasiyi kuracaklardı. Yalan söylüyorlardı. Tam tersi oldu. Kökü kurutulmak şöyle düşün, terör, hele işgale uğrayan ülkelerde rekor düzeye çıktı. Asıl amaçları Avrasya'nın haritasını yeniden çizmek, Anglo-Sakson emperyalistlerinin egemenliğini kurmaktı. İsrail de yardımcıları olacaktı. Halkların direnişi ile karşılaştılar. Yanlış hesap pazardan kaldı.

Emperyalizmin bu ülkelere dayattığı rejimin ne menem bir şey olduğunu anlamak için eski Irak lideri Saddam Hüseyin'i idama mahkum eden mahkemeye bir bakmamız yeter. Ama ne mahkeme ne mahkeme!

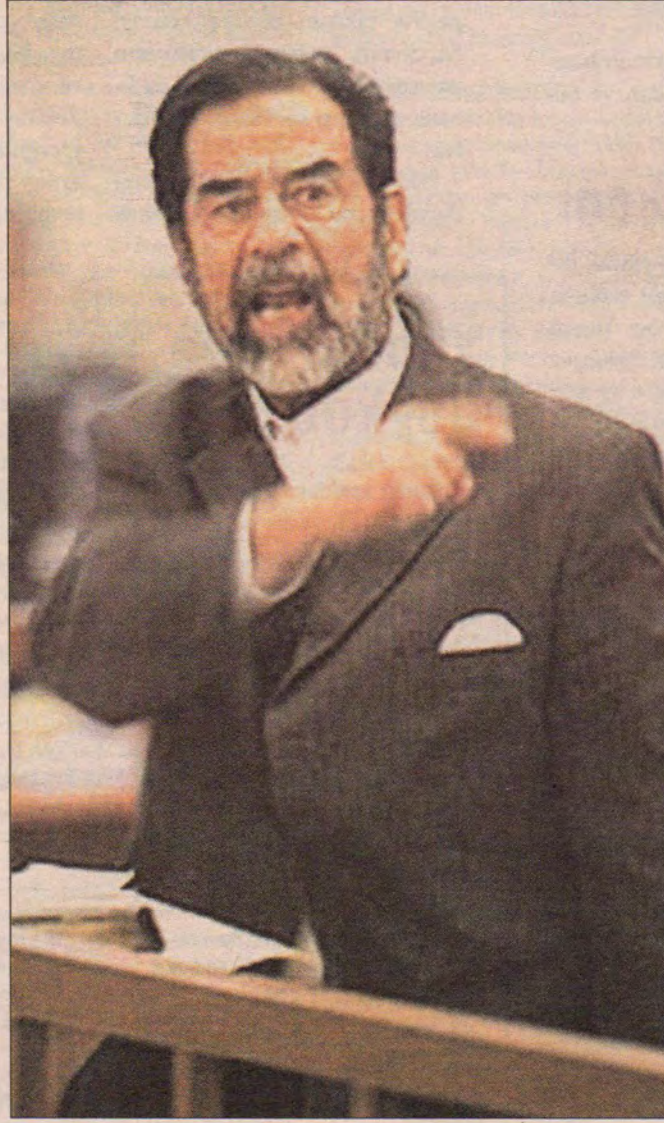
Mahkeme deyip geçemeyiz. Bir ülkede adalet varsa demokrasi de vardır. Eğer cezaevlerini masumlar doluruyorsa o ülkede demokrasi olamaz. Mahkemeler göstermelidir. Biz her zaman adaleti demokrasinin ayrılmaz parçası olarak düşündük. Öyledir de.

Öyle bir mahkeme ki; üç duruşma yargıcı muhakeme usulü kanununa uyarak sanıklara karşı yeteri kadar sert davranmadığı için birbiri ardından görevden alınıyor. Öyle bir mahkeme ki; Saddam'ın üç avukatı birbiri ardına suikasta uğrayarak öldürülüyor. Failler meçhul. Öyle bir mahkeme ki; dördüncü avukat Ramsey Clark, Amerikalı olduğu için ve eskiden Adalet Bakanlığı yapmış bir Amerikalı olduğu için öldürülmüyor da sadece mahkemeden kovuluyor. Öyle bir mahkeme ki; baş sanık Saddam Hüseyin bir hukukçunun yardımından yoksun bırakılıyor. Bütün kurallar uygulanarak tesis edilen karar daha inandırıcı olmaz mı? Bu mahkemeye bakalım, Irak'daki işbirlikçi yönetim hakkında bir fikir edinelim.

Yazının başında ABD'nin enerji kaynaklarını tekeline alarak dünya hakimiyetini kurma planına karşı çıkıyor diye Saddam'ın saf dışı edilmek istendiğini söyledik. Oysa bir zamanlar Saddam sevgilileriydi. Saddam İran'a saldırdığı zaman baş destekçisi Amerikalılardı. Savaş sırasında zehirli gaz dahil bütün geliştirilmiş silahlarını Batı emperyalistlerinden sağladı. Ancak Arap olduğunu hatırlamasından sonradır, Saddam'ın kötü adam ilân edilişi. Evet, Bush'un ilan ettiği ve Amerikan Dışişleri Bakanı'nın da "Ortadoğu'nun haritası yeniden çizilecek" diyerek vurguladığı Büyük Ortadoğu Projesi BOP'a engel oluşturduğu için Saddam tasfiye edilmektedir. Avrasya'da bütün olup bitenler iki çözüm arasındaki çelişki göz önünde tutulmadan anlaşılamaz. Bir yanda emperyalizmin dayattığı BOP var. Ona karşı ise, Halkların Ortadoğu Projesi'ni ileri sürmek var, yani HOP var. Amerikan çözümünde halklar arasında uçurumlar kazmak var. Onları birbirine düşman etmek ve sonu gelmeyen çatışmalar yaratmak var. HOP ise halklar arasında barış ve gönüllü birlik demektir. Yani BOP'un tam tersi. Ortadoğu halklarının bu gerçekleri kavradığını, HOP konusunda bir konsensün yaratıldığını ve Ortadoğu halklarını birleştiren bir federasyon

doğrultusunda yol alındığını düşünün. Dünyada bilinen petrol kaynaklarının dörtte üçünü elinde tutan bu federasyon dostun düşmanın saygı duyacağı bir güç olacaktır.

Yakın zamana kadar vatanseverlik hedef olarak kendi ülkesinin kurtuluşunu hedef alırdı. Bugünün dünyasında birey olarak tek ülke emperyalizm için kolay av oluyor ve kurtuluş, bağımsızlık lafta kalıyor. Önümüzde Kuveyt Şeyhliği örneği var. Bu ülkeyi yöneten ailenin petrolden elde ettiği paralar Batı bankalarına yatırılmıştır. Onların

sermayesini oluşturuyor. Ortadoğu'nun haritası Birinci Dünya Savaşı sonunda çizildi. Çizen, savaştan muzaffer çıkan müttefiklerdi. Sovyetler Birliği ikinci büyük güç olarak Amerika'nın karşısına dikildiği sürece ABD bu taksimata razı oldu. Ama şimdi süper güç olarak Sovyetler Birliği dağılmıştır. Ve meydana biricik Süper güç olarak kalan ABD, Ortadoğu haritasının yeniden çizileceğini ilan ediyor. Batı Avrupa'daki emperyalist ülkeler biraz mırın kırın etmekle birlikte buna razı. İşbirlikçi Arap rejimleri ve Ankara, Amerikan politikasına uymayı biricik gerçekçi çözüm sayıyorlar. Bush, Amerikan çözümünün adını koydu: BOP. Dünyada bir BOP gerçeği bulunduğunu ve buna karşı Halkların Ortadoğu Projesi'ni geliştirmek zorunda olduğumuzu hesaba katmayan her çözüm boş laftır.

Bu konu üzerinde durmadan edemedim. Yazının esas konusu Saddam'ın mahkumiyetidir. Bush yönetiminin BOP'a karşı oyun bozanlık ettiği için Saddam'ı cezalandırdığını belirttik. Kendisine karşı şiilerin komplosunu bastırırken aşırı ölçüde sert davrandığı için Saddam'ın asılmasını istiyorlar. Saddam'ı mahkum eden mahkeme Halepçe'de zehirli gazla öldürülen Kürtlerin katillerini yargılayacak ve mahkum edecektir. Bizim burada şiilere karşı davranışından ötürü ya da ulusal zulm uyguladığı Kürtlere karşı güttüğü politikadan ötürü Saddam'ı haklı bulduğumuzu kimse sanmasın. Saddam rejiminin zehirli gazı İran ile yıllar süren savaşı sırasında düşmanı İran'a karşı kullanmak üzere Batı'dan sağladığını yukarıda belirttik. Yalnız sağlamakla kalmadı o amaçla kullanıldı da. Ama nedense gazlanarak öldürülen İranlıların lafı edilmiyor. Halepçe konusunda da ora halkı katliama uğradığı günlerde emperyalist Batının basını bu konu üzerinde durmamıştır bile. Bu tepkisizlik cinayetin suç ortaklığı değil midir? Gazı sağlayan sensin. Kullanınca da susuyorsun. Bence bu tepkisizliğin başka yorumu olamaz.

Şiilere gelince; bu suikast girişimi bana ittihatçıların Mustafa Kemal'e karşı suikast girişimlerini hatırlatıyor. Besbelli ittihatçı ileri gelenlerin hepsi konspirasyonun içinde değillerdi. Ama girişimin hedefine ulaşması onları da sevindirirdi. Önde gelen siyasî rakipleri ortadan kalkmış olacaktı. Cumhuriyet'in yeni kurulduğu günlerde Dr. Nazım ve çevresi Mustafa Kemal'i, dış siyaseti bilmemekle suçluyorlardı. Yabancı diplomatlarla temaslarında bu görüşe varmışlardı. Yabancıların bu tutumları İsmet Paşa'nın kapitülasyonlar konusunda olsun, dış politikaya ilişkin öteki konularda olsun sıkı durmasından kaynaklanıyordu. İttihatçıların bu yargısı ülkenin bağımsızlığı konusunda yabancı ile müzakerelerde uysal davranmanın dış politikada bilgililik, dış politikadan anlama şeklinde yorumlanması demektir. Bu da "Ya İstiklâl Ya Ölüm" sloganıyla verilen bir kurtuluş savaşında başkumandanlık etmiş olan bir kimseden istenmemesi gereken bir şeydi. Ayrıca, kemalist dönemde Türkiye ilk sosyalist ülke Sovyetler Birliği ile iyi komşuluk ilişkilerini sürdürdü. Bu da Soyetler Birliği'ni yoketmek için türlü komplolara girişen Batı emperyalistleri için kabul edilebilir bir siyaset değildi. Kemalistler Batılı diplomatlarla temaslarında bu konularda da uysal davranamazlardı. Suikast davası sürerken Fransa'nın ileri gelen en yüksek görevlerde bulunmuş masonlarının Dr. Nazım ve Cavit Bey için şefaet talebiyle Türkiye'ye başvurmaları bütün bu dediklerimle ilgilidir.

Şimdi sadede dönelim: Eğer Irak bir halk devrimine sahne olsaydı ve eğer Saddam Hüseyin Kürtlere ve Şiilere zulmünden ötürü yargılanıp cezalandırılıysaydı bizim tutumumuz elbette ki farklı olurdu. Ama Irak bugün emperyalist işgal altındadır ve Saddam da, hangi sebeple olursa olsun, ulusal direnişin saflarında yer alıyor ve bu yüzden vatan hainlerinin mahkemesinde yargılanıyor. Onu Iraklı gardiyanlar değil Amerikalılar kendi bölgelerinde kilit altında tutuyorlar. Mahkemeye kendileri getirip götürüyorlar. Bugün Bağdat sokaklarında Saddam idama mahkum oldu diye bayram edenler emperyalist işgalin devamını isteyenlerdir. Bu durumda bir Türkiye yurtseveri bu gerçekleri görmezlik edebilir mi?